

ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΙΚΟ
ΥΠΟΜΝΗΜΑ
ΤΟΥ ΝΙΚΟΛ. ΜΟΤΟΒΙΛΩΦ
ΚΑΙ Ο ΑΓΙΟΣ
ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΤΟΥ ΣΑΡΩΦ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
«ΟΡΘΟΔΟΣΟΣ ΚΥΨΕΛΗ»

ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΙΚΟ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΤΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΜΟΤΟΒΙΛΩΦ ΚΑΙ Ο ΑΓΙΟΣ ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΤΟΥ ΣΑΡΩΦ

ΝΙΚΟΛΑΪ ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΒΙΤΣ ΜΟΤΟΒΙΛΩΦ

ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΙΚΟ ΥΠΟΜΝΗΜΑ

(Μία ειλικρινής φανέρωση θαυμαστών γεγονότων και αποκαλύψεων τής Αγάπης τού Θεού στο πρόσωπο τού Νικολάου Μοτοβίλωφ με τη συνέργεια των Αγίων Σεραφείμ Σάρωφ, Μητροφάνους Βορόνεζ, Τύχωνος Βορόνεζ και Ζαντόνσκ, και Αντωνίου Βορόνεζ και Τσερκάσκ που μας αφορά όλους)

Μεταφρασμένο από τα Ρωσικά από τον κ. Αντώνιο Νταλίνι, πτ. Θεολογίας

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΥΨΕΛΗ»
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2005

† † †

Προσευχή τού Οσίου Σεραφείμ

«Κύριε, σώσε και ελέησε όλους τους Ορθοδόξους Χριστιανούς, που ζουν σε κάθε τόπο της δεσποτείας Σου ορθοδόξως. Δώρησέ τους ειρήνη ψυχής και υγεία σώματος. Συγχώρεσέ τους κάθε αμάρτημα εκούσιο και ακούσιο. Διά των αγίων προσευχών τους ελέησε και εμένα τον άθλιο».

Περιεχόμενα:

- (Σημείωση: Αρίθμηση σελίδων τής παρούσας εργασίας και όχι εκ του βιβλίου)
- Αντί εισαγωγής. (4)
- Σύντομη βιογραφία Οσίου Σεραφείμ τού Σάρωφ. (6)
- Βίος Αγίου Μητροφάνους Βορόνεζ. (7)
- Βίος Αγίου Τύχωνος Βορόνεζ και Ζαντόνσκ. (10)
- Βίος Αγίου Αντωνίου Βορόνεζ και Τσερκάσκ. (11)
- Βίος Νικολάου Αλεξάντροβιτς Μοτοβίλωφ. (14)
- Το αποκαλυπτικό υπόμνημα τού Νικολάου Αλεξ. Μοτοβίλωφ
προς τον Μητροπολίτη Ισίδωρο. (17)
- Όλα πρέπει να τα κάνουμε για τον Θεό. (19)
- Ο Θεός επιτρέπει και ο Αντίπαλος ενεργεί. (21)
- Αυτός που είδατε ήταν ο π. Σεραφείμ. (27)
- Αυτά που σας λέω είναι αλήθεια. (32)
- Μην απελπίζεστε. (38)
- Ο Κύριος σπλαχνίζεται όσους μετανοούν. (44)
- Έτσι έπλασα Εγώ τον Μοτοβίλωφ. (46)
- Σώθηκα με τη δύναμη τής Παναγίας. (50)
- Αυτά τα βάσανα είναι για σωτηρία. (50)
- Εγώ ανήκω στον Θεό. (53)
- Μέσα μου έλαμψε ασυνήθιστο Φως. (58)
- Θεραπεία τού Νικολάου από τον πατήρ Σεραφείμ. (63)
- Είμαι δούλος τού Θεού και της Θεοτόκου. (75)

† † †

Ο Όσιος Σεραφείμ τού Σάρωφ για τον Νικόλαο Μοτοβίλωφ:

«Εάν ο ίδιος ο Κύριος δε μου είχε αποκαλύψει τη ζωή σας από τη γέννηση μέχρι το θάνατό σας, δε θα πίστευα πως μπορεί ποτέ να υπάρχουνε στη γη τόσο εξαιρετικά όντα. Η ύπαρξή σας θα είναι γεμάτη από γεγονότα ασυνήθιστα και απίστευτα, με το κοσμικό και το πνευματικό στοιχείο ανάμεικτα μέσα σας κατά τρόπο τόσο αξεδιάλυτο, που μετά βίας μπορεί κανείς να τα ξεχωρίσει.».

Σε ερώτηση τού Μοτοβίλωφ, αν υπάρχει αλήθεια ο Δαίμονας, ο Στάρετς^[1] Σεραφείμ απάντησε:

«Και βέβαια υπάρχει. Μην τον περιφρονείτε. Δεν ξέρετε τη δύναμή του. Ο πιο ελάχιστος από τους Δαίμονες θα μπορούσε να καταστρέψει τη γη, αν η Θεία Χάρη δεν έκανε αδύναμο αυτό τους το μίσος εναντίον της Δημιουργίας τού Θεού.».

※ ※ ※

Αντί εισαγωγής

Η του Πανσόφου και Φιλανθρώπου Θεού Πρόνοια ευδόκησε και μας συνέδεσε πνευματικώς μετά του σεβαστού Αρχιμανδρίτου Πέτρου Πίγκολ, ηγουμένου τής ιεράς Μονής του Αγίου Πέτρου Μόσχας και υπευθύνου τού Τμήματος θρησκευτικής μορφώσεως τού Πατριαρχείου στη Μόσχα.

Υπήρξε το πρόσωπο εκείνο που μερίμνησε και διευκόλυνε να φθάσουν στα χέρια μας και να εκδοθούν και στα Ελληνικά τα βιβλία:

α) *Πνευματικές εμπειρίες τού Αγίου Ιωάννου Κροστάνδης.*

β) *Το μαρτυρικό τέλος των Πατέρων του Νέου Άθωνος τού Καυκάσου, καθώς και το ενδιαφέρον υπόμνημα τού Νικολάου Μοτοβίλωφ που έχετε στα χέρια σας.*

^[1] Ο ρωσικός πνευματικός όρος «Старец» (ελληνιστί «Στάρετς» = «Γέροντας») υποδηλώνει κάποιον Φωτισμένο εν Πνεύματι Αγίω, όπως έναν ιερομόναχο (π.χ. Όσιος Σεραφείμ του Σάρωφ), ή μοναχό (π.χ. Όσιος Παΐσιος ο Αγιορείτης ο Νέος), ή σε κάποιες περιπτώσεις έναν έγγαμο ιερέα (π.χ. Άγιος Ιωάννης της Κροστάνδης, ή παπα-Παναγής Μπασιάς, ή και άγαμοι ιερείς που και τώρα ζουν στις πόλεις), ο οποίος έχοντας αποκτήσει πνευματική πείρα ζώντας μέσα στη Χάρη του Θεού, αξιώνεται να οδηγεί και άλλους στο δρόμο της σωτηρίας.

Πρόκειται για το νεοευρεθέν αποκαλυπτικό έγγραφο - υπόμνημα με τη διδασκαλία τού Οσίου Σεραφείμ τού Σάρωφ περί της σωτηρίας στους Έσχατους καιρούς τού Νικολάου Μοτοβίλωφ το οποίο έστειλε στις 13 Αυγούστου τού 1861 στον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη τής Αγίας Πετρούπολεως κ. Ισίδωρο.

Στους πιστούς Ορθοδόξους Χριστιανούς Έλληνες δίνεται ξεχωριστή ευκαιρία να πληροφορηθούν από τον παθόντα και μαθόντα Μοτοβίλωφ για τις φοβερές πανουργίες των Δαιμόνων και τις τρομερές παιδεύσεις των κολαζομένων, τις οποίες παραχώρησε ο Κύριος να δοκιμάσει ψυχοσωματικά, ενισχυμένος από τη Χάρη τού Σωτήρος ημών Ιησού Χριστού ο Νικόλαος Μοτοβίλωφ. Επίσης, θα γνωρίσουμε και τις αποκαλύψεις που αξιώθηκε από την Υπεραγία Θεοτόκο, την καθοδήγηση και βοήθεια που δέχθηκε από τους Αγίους Πατέρες και της στρατευμένης και της θριαμβευούσης Εκκλησίας.

Ευχής, λοιπόν, έργο να διαβάσουμε προσεκτικά, προσευχητικά και με πνεύμα μαθητείας όχι μία μόνο φορά, αλλά και δύο και τρεις όλα τα θαυμάσια και φοβερά που ευδόκησε η άπειρη φιλανθρωπία τού Θεού να συμβούν στον δούλο τού Νικόλαο Μοτοβίλωφ, και δι' αυτού να ομολογηθούν εκ νέου οι αιώνιες αλήθειες τού Ευαγγελίου και των Θεόπνευστων Αγίων Πατέρων της Ορθοδόξου Εκκλησίας μας περί των Δαιμόνων και των κολάσεων των ανθρώπων που απίστησαν στον Θεάνθρωπο Χριστό και ουδέποτε μετανόησαν.

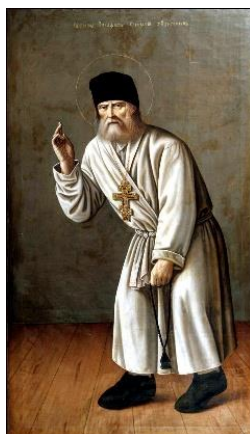
Προς διευκόλυνση των αναγνωστών και καλύτερη κατανόηση των όσων θα διαβάσουν παραθέτουμε και σύντομα βιογραφικά σημειώματα των Αγιασμένων προσώπων που διαδραμάτισαν σπουδαίο ρόλο στα φοβερά και θαυμαστά γεγονότα που καταθέτει ο από Θεού κληρωθείς να τα βιώσει Νικόλαος Μοτοβίλωφ.

Εκτός δηλαδή από τον Όσιο Σεραφείμ τού Σάρωφ, συνήργησαν στην καθοδήγηση και σωτηρία τού πάσχοντος Μοτοβίλωφ και οι Άγιοι Μητροφάνης τού Βορόνεζ, Τύχων του Βορόνεζ και Ζαντόνσκ, ως και ο ζων τότε αρχιεπίσκοπος τού Βορόνεζ και Τσερκάσκ Αντώνιος, αναγνωρισθείς και αυτός Άγιος το 2002.

Ας προσέξουμε, αγαπητοί, τα αποκαλυπτικά μηνύματα αυτού του βιβλίου και ας συνέλθουμε εγκαίρως, διά μετανοίας αληθούς, για να λυτρωθούμε των αιωνίων

κολάσεων, με τη Χάρη τού Κυρίου, τις πρεσβείες τής Υπεραγίας Δεσποίνης ημών Θεοτόκου και Αειπαρθένου Μαρίας και πάντων των Αγίων.

Συνοπτική βιογραφία
Οσίου Σεραφείμ τού Σάρωφ (1759-1833)

Ο Όσιος Σεραφείμ τού Σάρωφ γεννήθηκε στο Κούρσκ της Ρωσίας στις 19 Ιουλίου του 1759. Στο άγιο Βάπτισμα έλαβε το όνομα Προχόρ, δηλαδή Πρόχορος.

Στις 20 Νοεμβρίου τού 1778 και σε ηλικία 19 ετών, πήγε στη Μονή του Σάρωφ, και στις 13 Αυγούστου τού 1786 έγινε μοναχός και έλαβε το όνομα Σεραφείμ.

Στις 27 Οκτωβρίου, 1786, χειροτονήθηκε διάκονος, και στις 02 Σεπτεμβρίου τού 1793 χειροτονήθηκε ιερέας.

Στις 20 Νοεμβρίου τού 1794 αναχώρησε για την έρημο, στις δε 09 Μαΐου τού 1810 έγινε έγκλειστος. Στις 25 Νοεμβρίου τού 1825, κατ' εντολή τής Υπεραγίας Θεοτόκου, εγκατέλειψε τον έγκλειστο βίο και αφιερώθηκε στην πνευματική καθοδήγηση τού λαού τού Θεού.

Κοιμήθηκε προσευχόμενος οσίως στις 02 Ιανουαρίου τού 1833 σε ηλικία 73 ετών. Στις 22 Ιανουαρίου τού 1903 με σχετική Πράξη η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ρωσίας κατέταξε τον Στάρετς Σεραφείμ στη Χορεία των Αγίων τής Ορθοδόξου Εκκλησίας, και στις 19 Ιουλίου τού 1903 έγινε η πανηγυρική Ανακομιδή των ιερών λειψάνων τού Οσίου Σεραφείμ.

Η μνήμη τού Οσίου Σεραφείμ εορτάζεται στις **02 Ιανουαρίου**, ημέρα της κοιμήσεώς του, και στις **19 Ιουλίου**, ημέρα της Ανακομιδής των ιερών του λειψάνων.

Από τις διδαχές τού Αγίου Σεραφείμ

※ «Για να δεχθείς και να νοιώσεις στην καρδιά σου το φως τού Χριστού, πρέπει να αποσπασθείς όσο γίνεται από τα ορατά πράγματα. Καθάρισε πρώτα την ψυχή σου με τη μετάνοια, με τα καλά έργα και την ειλικρινή πίστη στον Εσταυρωμένο, κλείσε τα σωματικά μάτια, βύθισε το νου σου στην καρδιά και φώναζε αδιαλείπτως το όνομα τού Κυρίου ημών Ιησού Χριστού. Τότε, κατά το μέτρο τού ζήλου και της θέρμης σου προς τον Ηγαπημένο, που επικαλείσαι, θα βρεις παρηγοριά. Και αυτή η παρηγοριά θα σε διεγείρει, ώστε να αναζητήσεις υψηλότερο Φωτισμό...».

※ «Όλοι οι Άγιοι τούς οποίους εορτάζει η Εκκλησία τού Χριστού, μας άφησαν τη ζωή τους ως παράδειγμα προς μίμηση· όλοι ήταν ομοιοπαθείς με 'μας άνθρωποι, αλλά, με την ακριβή εκπλήρωση των Εντολών τού Χριστού, πέτυχαν την τελείωση και τη σωτηρία, έλαβαν Χάρη, αξιώθηκαν ποικίλων Δωρεών τού Αγίου Πνεύματος και κληρονόμησαν τη Βασιλεία των Ουρανών...».

※ «Να προσεύχεστε αδιάκοπα. Να ευχαριστείτε τον Θεό για τα πάντα. Να είστε χαρούμενοι. Μην αφήσετε να κυριευθείτε από πνεύμα απογοητεύσεως. Σας εμπιστεύομαι στον Θεό και στην Υπεραγία Μητέρα του. Μη φοβάστε τίποτε...».

Άγιος Μητροφάνης, Πρώτος Επίσκοπος Βορόνεζ (1623-1703)

Ο Άγιος Μητροφάνης τού Βορόνεζ, κατά κόσμον Μιχαήλ, γεννήθηκε το Νοέμβριο τού 1623 στην περιοχή τού Βορόνεζ. Κάποια στοιχεία για τους γονείς του δεν υπάρχουν, το μόνο που ξέρουμε είναι ότι ο πατέρας του ήταν ή ιερέας, ή διάκονος.

Το πρώτο μισό της ζωής του ο Άγιος Μητροφάνης ζούσε στον κόσμο, ήταν έγγαμος ιερέας και υπηρετούσε σ' ένα χωριό που λεγόταν Σιντορόβσκοε. Είχε και έναν υιό.

Στην ηλικία των 40 ετών κοιμήθηκε η πρεσβυτέρα του και αποφάσισε να γίνει μοναχός. Αρχικά ασκήτεψε στο ησυχαστήριο τής Κοιμήσεως τής Θεοτόκου όπου το έτος 1663 εκάρη μοναχός με το όνομα Μητροφάνης. Η ενάρετη ζωή του γρήγορα έγινε γνωστή, ώστε η αδελφότητα τής μονής Κόσμιν, που ήταν κοντά στο ησυχαστήριο, όταν τέθηκε το θέμα τού νέου ηγουμένου, παρακάλεσε τον πατριάρχη να γίνει ηγούμενος ο πατήρ Μητροφάνης. Και πραγματικά, έγινε εκεί ηγούμενος τον Ιούνιο τού 1665. Σ' αυτήν τη θέση ο πατήρ Μητροφάνης βρισκόταν σχεδόν δέκα χρόνια. Μέσα σ' αυτά τα χρόνια έκανε πολλά για το μοναστήρι του: Έχτισε έναν καινούριο μεγάλο ναό τού Σωτήρος Χριστού, και πολλά άλλα.

Το 1675 με την εντολή τού πατριάρχη Ιωακείμ ο Άγιος Μητροφάνης γίνεται ηγούμενος μιας άλλης μονής, της Αγίας Τριάδος Ούνζενσκα, η οποία βρισκόταν υπό την προστασία των Ρώσων τσάρων. Εδώ, όπως και στο μοναστήρι Κόσμιν, ο Άγιος Μητροφάνης βρήκε μεγάλο πεδίο δράσεως. Έχτισε καινούρια εκκλησία τού Ευαγγελισμού τής Θεοτόκου με καμπαναριό, τα εγκαίνια τής οποίας έγιναν το 1680.

Στις 02 Απριλίου τού 1682 ο πατριάρχης Ιωακείμ χειροτόνησε τον ηγούμενο Μητροφάνη σε επίσκοπο και τον τοποθέτησε στην καινούρια μητρόπολη τού Βορόνεζ. Τότε ο Άγιος Μητροφάνης ήταν 58 χρονών. Η επαρχία του ήταν πάρα πολύ μεγάλη, αλλά είχε μόνο 182 εκκλησίες. Υπήρχαν περιοχές όπου για 80 βέρστια (περίπου 85 χιλιόμετρα) γύρω δεν υπήρχε ούτε μία εκκλησία. Το πρώτο πράγμα που άρχισε να κάνει ο Άγιος Μητροφάνης στη μητρόπολή του, ήταν να χτίσει καινούριο μητροπολιτικό ναό τού Ευαγγελισμού τής Θεοτόκου, ο οποίος και εγκαινιάστηκε το έτος 1692.

Ο Άγιος Μητροφάνης ήταν αληθινός πατέρας για όλο το ποίμνιό του, τους κληρικούς, τους μοναχούς και τους λαϊκούς. Όμως, πιο πολύ ο Άγιος Μητροφάνης αγαπούσε τους φτωχούς. Ένας από τους βιογράφους του λέει: *«ένας από τους πιο βασικούς κανόνες που ακολουθούσε στη ζωή του ο Άγιος ιεράρχης ήταν να δίνει όλα που έχει αποκτήσει πρώτα στον Θεό, που είναι η αιτία όλων των αγαθών, και δεύτερο στον πλησίον, σ' αυτόν που δεν έχει τίποτα.»*

Οι περιηγήσεις τού Αγίου ιεράρχη στην επαρχία του ήταν για τους ανήμπορους ανθρώπους αληθινή γιορτή. Ξεκινώντας για το ταξίδι ο Άγιος Μητροφάνης έπαιρνε μαζί του αρκετά λεφτά από το ταμείο της μητρόπολης τα οποία μοίραζε στους φτωχούς, τους φυλακισμένους και σ' όλους όσους είχαν ανάγκη σε κάθε πόλη ή χωριό που επισκεπτόταν.

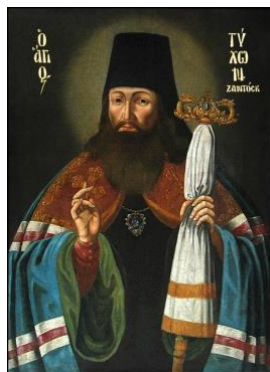
Ακόμα περισσότερες ευεργεσίες δέχονταν από τον Άγιο Μητροφάνη οι μόνιμοι κάτοικοι της πόλης Βορόνεζ. «Το σπίτι του ιεράρχη», λέει ο βιογράφος του, «ήταν αληθινό καταφύγιο για όλους, για τους ξένους, ξενώνας, για τους αρρώστους, θεραπευτήριο, για τους φτωχούς και ανήμπορους, ένα μέρος όπου αυτοί οι άνθρωποι έβρισκαν ανακούφιση από τους πόνους τους». Ακόμα και τα δικά του ρούχα έδινε στους φτωχούς ο Άγιος Μητροφάνης.

Μια φορά, το 1700, όταν ο Μέγας Πέτρος βρισκόταν στο Βορόνεζ ήθελε να δει τον Άγιο Μητροφάνη, τον οποίο σεβόταν πολύ. Ο Άγιος μόλις το έμαθε ξεκίνησε από το σπίτι του με τα πόδια για το τσαρικό παλάτι. Πλησιάζοντας το παλάτι βλέπει ο Άγιος ιεράρχης ότι γύρω γύρω είναι στημένα τα είδωλα των αρχαίων ελληνικών θεών. Μόλις το είδε ο Άγιος Μητροφάνης αμέσως γύρισε πίσω. Ο τσάρος έμαθε γι' αυτήν την πράξη του και έστειλε τους ανθρώπους να του πουν ότι αν δεν θα έλθει θα τιμωρηθεί με θάνατο. Ο Άγιος Μητροφάνης αρνήθηκε. Το απόγευμα άκουσε ο τσάρος να χτυπάνε δυνατά οι καμπάνες και έστειλε να ρωτήσει τι γίνεται. Ο Άγιος απάντησε ότι προετοιμάζεται για το θάνατο. Μαλάκωσε η καρδιά τού τσάρου όταν το άκουσε και είπε ότι τον συγχωρεί. Από τότε, άρχισε ακόμα περισσότερο να σέβεται τον Άγιο ιεράρχη.

Το έτος 1703 ήταν το τελευταίο της ζωής του. Τότε ο Άγιος Μητροφάνης ήταν 80 χρόνων. Στις 02 Αυγούστου ο ιεράρχης αρρώστησε βαριά. Πλησίαζε προς το τέλος του. Η κοίμησή του, όπως και όλη η ζωή τού Αγίου Μητροφάνους, ήταν γνήσια Χριστιανική. Αρνήθηκε να δεχθεί την βοήθεια των ιατρών εμπιστευόμενος τον εαυτό του στα χέρια του επουράνιου Ιατρού. Ακόμα και όταν βρισκόταν πάνω στην επιθανάτια κλίνη ο Άγιος Μητροφάνης δεν ξέχασε τους ανθρώπους που αγαπούσε τόσο πολύ, τους φτωχούς και τους φυλακισμένους. Έδωσε εντολή να δώσουν λεφτά από το ταμείο της μητρόπολης στους φτωχούς και να στείλουν πλούσια ελεημοσύνη στους φυλακισμένους. Στις 10 Αυγούστου ο Άγιος έλαβε το μεγάλο μοναχικό Σχήμα και από Μητροφάνης μετονομάστηκε Μακάριος. Κοιμήθηκε ο Άγιος στις 23 Νοεμβρίου, 1703. Αναγνωρίστηκε Άγιος από την Ιερά Σύνοδο τής Ρωσικής

Εκκλησίας το 1832. Η Μνήμη του τιμάται στις 07 Αυγούστου, 04 Σεπτεμβρίου και 23 Νοεμβρίου (με το παλαιό ημερολόγιο).

Άγιος Τύχων, Αρχιεπίσκοπος Βορόνεζ και Ζαντόνσκ (1724-1783)

Ο Άγιος Τύχων τού Ζαντόνσκ (κατά κόσμον Τιμόθεος Σοκολώφ), γεννήθηκε το 1724 στο χωριό Κορότσκε τού Νόβγκοροντ τής Ρωσίας. Στη Βάπτισή του ονομάστηκε Τιμόθεος. Έμεινε από την παιδική του ηλικία ορφανός και από τους δύο γονείς του και την προστασία του ανέλαβε ο μεγαλύτερος αδελφός του...

Τον Απρίλιο τού 1758 έγινε μοναχός με το όνομα Τύχων, και το ίδιο έτος χειροτονείται διάκονος και ιερέας στην Πετρούπολη.

Σε ηλικία 37 ετών εκλέγεται βοηθός επίσκοπος και χειροτονείται στις 13 Μαΐου τού 1761 στην Πετρούπολη με έδρα τη Μονή Χουτίνσκ.

Στις 03 Φεβρουαρίου τού 1763 προάγεται σε αρχιεπίσκοπος τού Βορόνεζ.

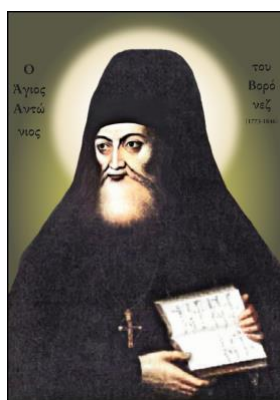
Στις 03 Ιανουαρίου τού 1768 πέτυχε να γίνει δεκτή η παραίτησή του και προτίμησε το ταπεινό κελί τής Μονής τής Παναγίας τού Ζαντόνσκ για να ζήσει ασκητικότερη και βαθύτερη πνευματική ζωή.

Με τις πνευματικές ασκήσεις, τις μελέτες, προσευχές και Θεωρίες, έγινε όχι μόνο Θεοφώτιστος καθοδηγητής των ψυχών, αλλά του δόθηκε και το Χάρισμα της Θαυματουργίας.

Στις 13 Αυγούστου τού 1783 και σε ηλικία 59 ετών κοιμήθηκε ο πνευματοφόρος και χριστοφόρος Στάρετς Τύχων τού Ζαντόνσκ. Μετά από 63 χρόνια βρέθηκαν το άγιο λείψανο και τα αρχιερατικά του άμφια χωρίς καμιά φθορά. Η επίσημη Ανακομιδή και αναγνώρισή του σε Άγιο έγινε στις 13 Αυγούστου τού 1861 με την παρουσία τού αυτοκράτορα, πολλών μελών της Ιεράς Συνόδου και 300.000 λαού.

Η Μνήμη τού Αγίου Ιεράρχου Τύχωνος του Θαυματουργού εορτάζεται στις 13 Αυγούστου.

Άγιος Αντώνιος, Αρχιεπίσκοπος Βορόνεζ και Τσερκάσκ (1773-1846)

Ο Άγιος Αντώνιος, κατά κόσμον Αβραάμ, γεννήθηκε στις 29 Οκτωβρίου, 1773. Την ημέρα αυτή η Ορθόδοξη Εκκλησία εορτάζει τη Μνήμη τού Αγίου Αβραάμ τού Ροστώφ, το όνομα τού οποίου και έλαβε κατά το Βάπτισμα ο Άγιος Αντώνιος. Ο πατέρας του λεγόταν Γαβριήλ και ήταν πρωθιερέας. Η οικογένειά τους είχε πολλά παιδιά.

Τα πρώτα γράμματα ο Αβραάμ τα έμαθε διαβάζοντας το Ψαλτήρι και το Ωρολόγιο. Από μικρός άρχισε να βοηθά τον πατέρα του στην εκκλησία ψάλλοντας στο αναλόγιο. Έδειχνε πολύ ζήλο στην προσευχή και αγάπη για τις ιερές Ακολουθίες. Μία μέρα ο Κύριος έσωσε με θαυμαστό τρόπο τη ζωή του όταν ο Αβραάμ, στο δρόμο του προς την εκκλησία, έπεσε σε τρύπα στο παγωμένο ποτάμι και κινδύνευσε να πνιγεί.

Το 1783 ο Αβραάμ άρχισε να πηγαίνει στο εκκλησιαστικό σχολείο, όπου κατά τα έθιμα εκείνης της εποχής, του δόθηκε το επίθετο Σμιρνίτσκι (Σμιρένιε στα Ρωσικά σημαίνει ταπεινοφροσύνη). Τελείωσε με άριστα το σχολείο και μπήκε στη Θεολογική

Ακαδημία τού Κιέβου. Εκεί, ο Αβραάμ, δεν ήταν μόνο ένας από τους καλύτερους φοιτητές, αλλά και άριστο παράδειγμα, και για τους διδάσκοντες και για τους διδασκόμενους, της γνήσιας ευλάβειας.

Τον Αύγουστο τού 1796 έγινε δόκιμος στη Λαύρα των Σπηλαιών τού Κιέβου διότι ήθελε, όπως έλεγε ο ίδιος, «να διδάσκεται τα πνευματικά μαθήματα από τους δασκάλους που αναπαύονται στα σπήλαια». Εκείνη τη νύχτα τού παρουσιάστηκε στον ύπνο ο Άγιος Αντώνιος τού Κιέβου και του έδωσε ευλογία να γίνει μοναχός, και για να τον δυναμώσει του έδωσε τα Άχραντα Μυστήρια. Ο ίδιος ο αρχιεπίσκοπος Αντώνιος έλεγε αργότερα για τον εαυτό του το έξης: «Όταν ήμουν νέος, μου ήταν δύσκολο να αποφασίσω να γίνω μοναχός. Διότι δεν ήθελα να αφήσω τον κόσμο. Όταν, όμως, διάβασα το έργο τού Αγίου Εφραίμ του Σύρου περί της Φοβέρας Κρίσεως αισθάνθηκα απέχθεια για τα πράγματα του κόσμου και γρήγορα έτρεξα για το μοναστήρι».

Στις 21 Φεβρουαρίου, 1797, εκάρη μοναχός και από Αβραάμ μετονομάστηκε Αντώνιος προς τιμήν τού Αγίου Αντωνίου τού Κιέβου. Στις 12 Απριλίου τού ίδιου έτους ο νέος μοναχός χειροτονήθηκε διάκονος. Η διακονία του ήταν να κηρύττει το Θείο λόγο στο λαό τού Θεού στην εκκλησία. Η πιο αγαπητή του ενασχόληση ήταν να εργάζεται στη βιβλιοθήκη, πράγμα που του έδωσε τη δυνατότητα να εμβαθύνει στην ιερά Παράδοση τής Ορθοδόξου Εκκλησίας.

Στις 20 Νοεμβρίου τού 1799 ο ιεροδιάκονος Αντώνιος χειροτονήθηκε ιερομόναχος από τον μητροπολίτη Κιέβου και Γκάλιτς Γαβριήλ. Στις 25 Ιανουαρίου, 1808, ο μητροπολίτης τού Κιέβου Σεραπίων τον έκανε υπεύθυνο των εκδόσεων της Λαύρας λέγοντάς του το έξης: «Τώρα θα είσαι κυβερνήτης μιας μικρής λέμβου, αλλά στη συνέχεια θα σου δοθεί ένα μεγάλο πλοίο.».

Από την αρχή κιόλας της μοναχικής του πορείας ο μελλοντικός ιεράρχης διακρινόταν για την φιλανθρωπία και την ακτημοσύνη. Για τον εαυτό του είχε μόνο τα απαραίτητα· τα λεφτά που έπαιρνε για την εργασία του στο τυπογραφείο, τα έδινε σ' αυτούς που είχαν ανάγκη, τους αρρώστους, τους φτωχούς και τους ανήμπορους.

Στις 20 Σεπτεμβρίου, 1814, ο ιερομόναχος Αντώνιος έγινε φύλακας των «κοντινών» σπηλαιών τα οποία ονομάζονται «σπήλαια τού Αντωνίου» στο όνομα του ιδρυτού τού μοναχισμού στη Ρωσία Αγίου Αντωνίου τού Κιέβου και όπου βρίσκονται

τα τίμια λείψανα πολλών και μεγάλων Αγίων. Αυτή η «διακονία» ήταν για τον Αντώνιο ιδιαίτερα σημαντική διότι, όπως έλεγε ο ίδιος, εδώ «ζούσε την ευωδιά της Αγιότητας», απορροφούσε τη Θεία Χάρη αισθανόμενος την προστασία των Επουρανίων Δυνάμεων και την εγγύτητα του Ουρανού.

Ήλθε ο καιρός να βγει ο δούλος τού Θεού από το στενό του κελί και να τοποθετηθεί πάνω στη λυχνία για να τον βλέπουν όλοι. Στις 02 Ιανουαρίου τού 1815 ο ιερομόναχος Αντώνιος έγινε καθηγούμενος τής Λαύρας τού Κιέβου, και το έτος 1817 αρχιμανδρίτης. Αλλά όπως λέει η Αγία Γραφή «οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη» (Μτ. 5, 14). Ήλθε η ώρα να γίνει ο αρχιμανδρίτης Αντώνιος από ποιμένας αρχιποιμένας και άγγελος μιας από τις επαρχίες της Εκκλησίας τής Ρωσίας. Το ό,τι ο Αντώνιος είχε κλήση από τον Θεό να γίνει επίσκοπος μαρτυρεί το έξης Όραμα που είδε.

Αργότερα ο ίδιος ο επίσκοπος Αντώνιος το διηγόταν ως έξης: «Μία ἡμέρα, μετά τον Όρθρο γύρισα στο κελί μου στη Λαύρα και άρχισα να διαβάζω ένα βιβλίο. Στις οχτώ ή στις εννιά το πρωί, η πόρτα του κελιού μου άνοιξε και μέσα μπήκε η Βασίλισσα όλη διακοσμημένη με πολύτιμους λίθους. Σηκώθηκα. Αυτή με πλησίασε και μου είπε: “Πάμε, πάτερ Αντώνιε”. Βγήκαμε έξω και ανεβήκαμε σε μια άμαξα που περίμενε στην είσοδο... Φτάσαμε σε μια μεγάλη εκκλησία. Βλέπω πάνω στο αναλόγιο το Σταυρό και το Ευαγγέλιο. Δίπλα στεκόταν ένας ιερέας. “Διαβάστε την Ακολουθία τού Γάμου”, διέταξε η Βασίλισσα στον ιερέα. “Είμαι μοναχός”, διαμαρτυρήθηκα εγώ. “Κάντε αυτό που σας λέω”, επανέλαβε Αυτή υψώνοντας τη φωνή... Όταν τελείωσε η τελετή, με έφεραν πίσω στη Λαύρα.». Αυτό το Όραμα ο Άγιος Αντώνιος το είδε έξι μήνες πριν να γίνει αρχιερέας.

Η χειροτονία του σε Επίσκοπο (με τίτλο Επίσκοπος Βορόνεζ και Τσερκάσκ) έγινε στις 31 Ιανουαρίου, 1826, στη Λαύρα τού Κιέβου. Ο νέος επίσκοπος εργαζόταν ακούραστα. Η επαρχία του ήταν πολύ μεγάλη, γι' αυτό ο επίσκοπος Αντώνιος συχνά έκανε ταξίδια γυρίζοντας χωριά και πόλεις και παντού λειτουργούσε. Μια φορά, μέσα σε 24 ἡμέρες, αυτός έκανε 22 Λειτουργίες. Λένε ό,τι η ἡμέρα, κατά την οποία ο επίσκοπος Αντώνιος επισκεπτόταν ένα χωριό ή μία πόλη, γινόταν για τους κατοίκους τους γιορτή. Συχνά, γύρω από την εκκλησία όπου λειτουργούσε ο Σεβασμιώτατος, έστρωναν τραπέζια για τους χωρικούς και μετά το τέλος τής Λειτουργίας εκεί έτρωγαν όλοι μαζί με επικεφαλής τον Δεσπότη.

Ο επίσκοπος Αντώνιος αγαπούσε πολύ τους φτωχούς και συχνά έλεγε ότι «η περιουσία τού επισκόπου ανήκει στους φτωχούς». Το 1834 μετά από μια μεγάλη πυρκαγιά, με τα λεφτά που μάζεψε ο ίδιος, χτίστηκαν 100 καινούρια σπίτια. Επίσης, ο Σεβασμιώτατος Επίσκοπος Αντώνιος φρόντιζε πολύ να χτίζονται στην επαρχία του καινούριες εκκλησίες και μοναστήρια. Μόνο τα τελευταία δώδεκα χρόνια τής ζωής του στην επαρχία τού Βορόνεζ χτίστηκαν 63 καινούριοι ναοί. Τον τελευταίο χρόνο τής ζωής του, στην ηλικία των 73 ετών, ο αρχιεπίσκοπος Αντώνιος έκανε Εγκαίνια δύο ναών που απέχουν από το Βορόνεζ 200 χιλιόμετρα. Στις 12 Δεκεμβρίου, 1846, ο ιεράρχης αρρώστησε βαριά. Το βράδυ της 17^{ης} Δεκεμβρίου εξομολογήθηκε και την επόμενη ἡμέρα κοινώνησε των Αχράντων Μυστηρίων. Στις 20 Δεκεμβρίου ο Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος Αντώνιος ευλόγησε τους παρόντες και το βράδυ κοιμήθηκε ειρηνικά εν Κυρίω.

Ανακηρύχθηκε Άγιος από την τοπική Εκκλησία τού Βορόνεζ το έτος 2002. Η Μνήμη του τιμάται στις 20 Δεκεμβρίου (02 Ιανουαρίου με το νέο ημερολόγιο).

Νικόλαος Αλεξάντροβιτς Μοτοβίλωφ (1808-1879)

Ο Νικόλαος Μοτοβίλωφ (Νικολάι Αλεξάντροβιτς Μοτοβίλωφ, όπως ήταν ολόκληρο το όνομά του | Ρωσικά: Николай Александрович Мотовилов,), γεννήθηκε το 1808 στην επαρχιακή πόλη Σιμπίρσκ της Ρωσίας (από το 1924 η πόλη ονομάζεται πλέον «Ουλιάνοφσκ» προς τιμήν του Βλαντίμιρ Ιλίτς Ουλιάνοφ-Λένιν, ο οποίος γεννήθηκε στο Σιμπίρσκ) και υπήρξε ευγενής γαιοκτήμονας.

Οι γονείς τού Μοτοβίλωφ ήταν ευσεβείς Χριστιανοί. Η μητέρα του οδήγησε τον μικρό υιό της στον Στάρετς Σεραφείμ όταν ακόμη ήταν 7 ετών. Στην ηλικία των 22 ετών αρρώστησε βαριά και για τρία χρόνια υπέφερε χωρίς ελπίδα θεραπείας από τους ιατρούς.

Τον Σεπτέμβριο τού 1831 ήλθε από την επαρχία του Σιμπίρσκ στον Στάρετς Σεραφείμ, στο Σάρωφ, ο οποίος και τον θεράπευσε θαυματουργικά με την πρσευχή του.

Στον Όσιο Σεραφείμ ο Κύριος και η Αγία Μητέρα Του, αποκάλυψαν όλη τη ζωή τού Μοτοβίλωφ, από τη γέννηση, ως το θάνατό του, και του φανέρωσαν το μέλλον του και της Ρωσίας.

Οπλισμένος με τις οδηγίες τού Οσίου Σεραφείμ ο Μοτοβίλωφ πήγε για το Βορόνεζ στον ενάρετο Επίσκοπο Αντώνιο... Βρισκόμενος εκεί, τον πληροφόρησε ο Σεβασμιώτατος ότι κοιμήθηκε ο Στάρετς Σεραφείμ, οπότε με μεγάλο πόνο ψυχής ο Νικόλαος Μοτοβίλωφ αναχώρησε για το Σάρωφ. Έφθασε εκεί δυο ημέρες μετά τον ενταφιασμό τού Στάρετς Σεραφείμ. Εκεί, αργότερα, βρήκε εκ μέρους τού Στάρετς ένα επιθανάτιο μήνυμα: *«Πέστε του πως αυτό που ελπίζει να αποκτήσει δεν είναι γι' αυτόν. Μια άλλη του προορίζεται.»*

Ο Νικόλαος Μοτοβίλωφ παρ' όλη τη γενναιόδωρη φύση του, την αφοσίωσή του στην Παναγία από ευγνωμοσύνη για τη θεραπεία του, την προσκόλλησή του στον Άγιο Σεραφείμ τού οποίου ήταν φίλος και «ταπεινός υπηρέτης» και «τροφός» τής «κοινότητας» τού Ντιβέγιεβο, αγαπούσε τις περιπλανήσεις με το έλκηθρο, όσο και τα μακρινά προσκυνήματα. Παρόλο που ο κόσμος τον τραβούσε, καθόταν πολλούς μήνες στο Ντιβέγιεβο και πήγαινε μόνο στην εκκλησία.

Κατά τη διάρκεια μιας πολυήμερης παραμονής του στο Ντιβέγιεβο, γνώρισε την Ελένη Μελιούκωφ, ανιψιά των μοναζουσών Παρασκευής και Μαρίας, που ανατράφηκε από την παιδική της ηλικία στο μοναστήρι. Ο πλούσιος και ευγενής Μοτοβίλωφ νυμφεύθηκε αυτήν την κοπέλα από αγροτική οικογένεια και την έφερε στα κτήματά του στο Σιμπίρσκ. Με αυτόν το γάμο διατηρήθηκαν και αυξήθηκαν οι δεσμοί που τον ένωναν με τον Στάρετς Σεραφείμ και την Κοινότητα τού Ντιβέγιεβο.

Προς το τέλος τής ζωής του ο Νικόλαος Μοτοβίλωφ, βλέποντας παντού μέσα στον κόσμο το πνεύμα το κοσμικό τού Αντιχρίστου, πραγματοποιούσε συχνότερα μακρινά προσκυνήματα σε αγιασμένα μέρη τής τεράστιας Ρωσίας.

Ένα μήνα πριν από το θάνατό του, ο Μοτοβίλωφ είδε ένα όνειρο που το διηγήθηκε στη γυναίκα του. Η Βασίλισσα τού Ουρανού τού παρουσιάσθηκε και του υποσχέθηκε πως σε λίγο θα τον οδηγούσε σ' ένα Προσκύνημα, μέσα σε μια άγνωστη περιοχή, όπου θα του γνώριζε Αγίους, για τους οποίους δεν είχε ποτέ ακούσει να μιλούν.

Μετά απ' αυτό το όνειρο οι δυνάμεις του άρχισαν να τον εγκαταλείπουν. Πέθανε ειρηνικά στα κτήματά του στο Σιμπίρσκ στις 17 Ιανουαρίου τού 1879 σε ηλικία 71 ετών, και ενταφιάσθηκε στο Ντιβέγιεβο, όπως το είχε προβλέψει ο Στάρετς Σεραφείμ. Μετά το θάνατο τού Μοτοβίλωφ η σύζυγός του Ελένη ήλθε και πάλι στο μοναστήρι, όπου είχε περάσει τα παιδικά και τα νεανικά της χρόνια, και έγινε μοναχή.

Εγραψε, μάλιστα, ο Μοτοβίλωφ και μία θαυμαστή συνομιλία που είχε με τον Άγιο Σεραφείμ κατά το τέλος τού Νοέμβρη τού 1831 και το χειρόγραφο σημειωματάριό του βρέθηκε μετά το θάνατό του, το 1901 – ύστερα από 70 χρόνια (1831-1901), από τη χήρα του Ελένα Μοτοβίλοβα-Μελιούκωφ, μέσα στην αποθήκη της μονής τού Ντιβέγιεβο όπου είχε γίνει μοναχή, και το εμπιστεύθηκε σ' έναν γνωστό της συγγραφέα, που δημοσίεψε αυτές τις σημειώσεις στην «*Εφημερίδα τής Μόσχας*». Η διήγηση αυτής της υπέροχης συνομιλίας τού πατέρα Σεραφείμ με τον Μοτοβίλωφ, κυκλοφόρησε τον Ιούλιο του 1903 στην προαναφερθείσα εφημερίδα, την ημέρα που ανακηρύχθηκε Άγιος. Θάλεγε κανείς πως, από τον Ουρανό ψηλά, ο Στάρετς δημοσίευσε ο ίδιος το έσχατο μήνυμά του.

† † †

Το νεοευρεθέν
αποκαλυπτικό υπόμνημα
τού Νικολάου Α. Μοτοβίλωφ
και ο Όσιος Σεραφείμ τού Σάρωφ

*Το Υπόμνημα τού κυρίου Μοτοβίλωφ
προς τον Σεβασμιώτατο Ισίδωρο
Μητροπολίτη Αγίας Πετρούπολης και Νόβγκοροντ*

13 Αυγούστου, 1861

Σεβασμιώτατε αρχιποιμένα!

Από τις ανακοινώσεις που έγιναν στο λαό έμαθα ότι σύμφωνα με τη θέληση τού αυτοκράτορα στις 13 Αυγούστου, 1861, θα γίνει η ανακομιδή των τιμών λειψάνων τού Αγίου Τύχωνα, Επισκόπου Βορόνεζ και Ζαντόνσκ. Έμαθα, επίσης, ότι η Σεβασμιότητά Σας έχει τεθεί επικεφαλής αυτής της υπόθεσης. Το μεγάλο αυτό εκκλησιαστικό γεγονός πολύ καιρό με πόθο περιμένει όλη η Ρωσία και εγώ ο ίδιος όχι μόνο το επιθυμούσα και το περίμενα με πόθο είκοσι εφτά χρόνια, αλλά είχα απευθυνθεί γι' αυτό το θέμα και στον αυτοκράτορα, διότι υπήρχε γι' αυτό και η δική μου προσωπική ανάγκη.

Είχα την τιμή να γράψω ένα γράμμα γι' αυτό το θέμα στις 13 Αυγούστου, 1857, στον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Βορόνεζ και Ζαντόνσκ Ιωσήφ, όπου περιέγραψα τη θεραπεία που έλαβα την 01^η Οκτωβρίου, 1832, από τον μακαριστό επίσκοπο, έπειτα αρχιεπίσκοπο Βορόνεζ και Ζαντόνσκ, Αντώνιο. Στην αρχή εκείνης της αναφοράς μου είχα πει ότι η οριστική θεραπεία όλων των εσωτερικών μου νόσων, που άρχισε τις τελευταίες ημέρες τού Οκτωβρίου, 1834, είχε αναβληθεί μέχρι την ημέρα τής ανακομιδής των τιμών και άφθαρτων λειψάνων τού Αγίου Τύχωνα, που θα γινόταν στις 13 Αυγούστου, 1861. Και θεωρώ ιερό καθήκον μου, πριν γίνει η ανακομιδή των λειψάνων, να κάνω γνωστές όλες τις λεπτομέρειες αυτής της εσωτερικής μου αρρώστιας και των θαυμαστών γεγονότων που τη συνόδευαν, αν και προφανώς πολλοί δε θα με πιστέψουν. Όμως, ο λόγος τού Θεού δε δεσμεύεται, αν και

μερικοί θα ήθελαν να τον δεσμεύσουν, και η αλήθεια τού Χριστού πρέπει να είναι γνωστή σ' όλον τον κόσμο με όλη την καθαρότητά της.

Όπως αυτή η αλήθεια έχει πραγματοποιηθεί πάνω σ' αυτούς που η Θεία Πρόνοια τους αξίωσε να είναι αποδέκτες των ενεργειών της, κατά το Θέλημα του Θεανθρώπου Ιησού Χριστού, δια του Οποίου κινούμαστε και είμαστε αυτοί που είμαστε, που η Χάρη Του ευδόκησε να είμαστε.

Στη συνέχεια, παραθέτω τι ακριβώς έχει συμβεί μαζί μου.

Ο μεγάλος πατήρ Σεραφείμ, στον οποίο τη νύχτα τρεις με τέσσερις Σεπτεμβρίου, 1832, αποκαλύφθηκαν όλες οι περιστάσεις της ζωής μου, στη συνομιλία που είχε μαζί μου στις 04 Σεπτεμβρίου, τελευταία πριν το θάνατό του, στην οποία ανέφερε όλα όσα ο Κύριος τού επέτρεψε να μου φανερώσει, μεταξύ των άλλων, μου είπε το έξης:

«Να μη λέτε, ευλαβέστατε, “ποιός είναι ο Σεραφείμ”, επειδή αυτό είναι Βλασφημία κατά του Αγίου Πνεύματος, διότι αν και είμαστε απλοί και όμοιοι με τους άλλους άνθρωποι, αλλά λόγω των Χαρισμάτων τού Αγίου Πνεύματος που έχει ο καθένας από 'μας, είμαστε Θεοφόροι και κοινωνοί τής Χάριτός Του, και γι' αυτό τέτοια λόγια δεν είναι προσβολή για 'μας, αλλά Βλασφημία κατά του Αγίου Πνεύματος, Θεού και Κυρίου, που μας αγιάζει και μας τοποθετεί στη διακονία τού Θεού. Για τέτοια Βλασφημία τού Αγίου Πνεύματος δεν υπάρχει συγχώρηση ούτε σ' αυτόν τον αιώνα, ούτε στον μέλλοντα.»

Εγώ, άρχισα να κλαίω και έπεσα κάτω στα πόδια του λέγοντας:

«Είναι δυνατόν να πω εγώ κάτι τέτοιο για 'σας, παππούλη μου, που τόσο πολύ και ανυπόκριτα σας αγαπάω εν Κυρίω;»

«Ο Κύριος μού αποκάλυψε, θεοφιλέστατε», είπε αυτός, «ότι εσείς ποτέ δε θα πείτε κάτι τέτοιο για τον ταπεινό Σεραφείμ, να μην πείτε, όμως, για κάποιον άλλον, διότι αυτό είναι Βλασφημία κατά του Αγίου Πνεύματος και μπορεί να γίνει αφορμή βασάνων, αλλά ακόμα και του θανάτου.»

*«Όλα, όσα κάνουμε κατά Θεόν και για τον Θεό,
πρέπει να τα κάνουμε προς όφελος τής Αγίας Εκκλησίας μας.»^[2]*

Εγώ τρώμαξα και άρχισα να κλαίω πιο δυνατά, έπεσα στην αγκαλιά του και αυτός άρχισε με σιγανή φωνή να λέει στο αυτί μου και να μου αποκαλύπτει το μυστήριο τής ζωής τού μέλλοντα αιώνα. Το έχω πει πολλές φορές σε πολλούς, και πρώτα στον τότε αρχιεπίσκοπο Ταμπόβ, που τώρα είναι μητροπολίτης Κιέβου, Αρσένιο, και τον αρχιεπίσκοπο Ιωάννη του Νίζνι Νόβγκοροντ, που τώρα είναι αρχιεπίσκοπος Τσερκάσκ και Ντον. Δεν μπορούσα, όμως, να το εξηγήσω με σαφήνεια ούτε σ' αυτούς, ούτε σε κανέναν άλλον, πρώτα διότι μερικά πράγματα που άκουσα από τον Άγιο Σεραφεΐμ αφορούν μόνο εμένα, και δεύτερο, όπως λέει και ο Θεός Απόστολος Παύλος, ο πιο αγαπητός μου μεταξύ των Αποστόλων, «οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι» (Β' Κορ. 12,4) τα μυστήρια τού μέλλοντα αιώνα. Έχω, όμως, την υποχρέωση να το πω φανερά σ' όλον τον κόσμο, για να θυμηθείτε τότε, όταν ο Θεός συγχωρέσει όλες τις αμαρτίες μας, με τη Χάρη Του θα μας ελεήσει και θα μας αξιώσει να σταθούμε χωρίς ντροπή δεξιά Του, τον καιρό της Φοβεράς Του Κρίσεως, ότι τότε, όταν βρισκόμουν μεταξύ σας στην πρόσκαιρη αυτή ζωή, όχι μόνο προφορικά σας έλεγα με ειλικρίνεια όλα όσα αφορούν τη σωτηρία της ψυχής μας, και που είχα εντολή να σας φανερώσω, αλλά και με επίσημα γράμματα. Διότι όλα, όσα κάνουμε κατά Θεόν και για τον Θεό, πρέπει να τα κάνουμε προς όφελος τής Αγίας Εκκλησίας μας, με καθαρή συνείδηση και σα να είμαστε ενώπιον του Θεού, δηλαδή με φόβο Θεού και μόνο προς δόξαν του Μονογενούς Υιού τού Πατρός, του Θεανθρώπου Ιησού και των πιστών δούλων Του, χωρίς να αποκρύπτουμε τίποτα απ' αυτούς που πεινούν και διψούν την αιωνία σωτηρία τους.

Όλα αυτά που θα γράψω παρακάτω, αφορούν τον αγώνα μου κατά των Δαιμόνων, ο οποίος αγώνας προκάλεσε πολλά σχόλια και πολλές διαβολές και συκοφαντίες, όχι μόνο προς το μέρος μου, αλλά και του Σεβασμιώτατου Επισκόπου κυρίου Αντωνίου... Αν τα υπέμεινα όλα αυτά μέχρι σήμερα, το έκανα επειδή με παρακαλούσε ο μεγάλος αυτός Αρχιεπίσκοπος Αντώνιος, ο οποίος συχνά έλεγε να τα υπομένω μαζί του και αφού υποφέρω μαζί του, μαζί του θα έχω και την παρηγοριά και όχι μόνο στον μέλλοντα αιώνα, αλλά και εδώ στη γη.

^[2] Προκειμένου το μακροσκελές υπόμνημα να γίνει πιο ξεκούραστο, θεωρήσαμε καλό να βάλουμε επί μέρους υπότιτλους με προτάσεις παρμένες μέσα από το κείμενο που ακολουθεί (Σημ. επιμ.).

Αυτός μου είχε πει:

«Εφόσον είμαι ζωντανός, τίποτα να μη λέτε για 'μένα και μη με επαινείτε. Αλλά μετά το θάνατό μου, όχι μόνο σας επιτρέπω, αλλά και σας διατάζω να αποκαλύψετε όλα όσα γνωρίζετε για τον αμαρτωλό Αντώνιο, του οποίου τα της ζωής έργα των κατά Θεόν γινομένων, ο Κύριος ο Θεός σάς έδωσε να είστε μάρτυρας.».

Αλλά ας συνεχίσω τη διήγησή μου.

Τα προφητικά λόγια τού μεγάλου πατρός Σεραφείμ σύντομα πραγματοποιήθηκαν επάνω μου. Έγινε αυτό στην πόλη Βορόνεζ μετά τη θεραπεία που έλαβα με τις προσευχές τού Σεβασμιωτάτου Επισκόπου Αντωνίου, τη νύχτα της εορτής της Αγίας Σκέπης. Έκτος απ' αυτό, αξιώθηκα, με τη βοήθεια τού Κυρίου, να γράψω και την πλήρη Ακολουθία του Αγίου Μητροφάνους. Ο Επίσκοπος Αντώνιος, τότε, μου υποσχέθηκε ότι θα τη στείλει στον ίδιο τον αυτοκράτορα Νικολάι Παύλοβιτς ως δώρο για την ημέρα της εορτής τού Αγίου του, στις 06 Δεκεμβρίου τού 1832. Ταυτόχρονα, μου είπε και το έξης: «Με πολλές ευεργεσίες θα σας ανταποδώσει ο Κύριος για το ζήλο σας και την αγάπη που έχετε για τον Άγιο Μητροφάνη, διότι είστε πρώτος σ' όλο τον κόσμο που έγραψε την πλήρη Ακολουθία του, που, πράγματι, αξίζει στην Αγιότητά του. Πολλοί μου λένε ότι ο αυτοκράτορας εκτός από την αμοιβή που θα σας δώσει γι' αυτό το έργο σας, θα σας χαρίσει και μία πάρα πολύ καλή θέση στην κρατική υπηρεσία. Με όλη την ψυχή μου, χαίρομαι για 'σας διότι αυτό είναι μεγάλη εύνοια και λίγοι άνθρωποι την αξιώνονται.»...

Εγώ, όμως, είπα στον Σεβασμιώτατο ότι το έκανα όχι επειδή είχα υπόψη μου κάποια πρόσκαιρα αγαθά, αλλά μόνο από αγάπη προς τον Άγιο και διότι επιθυμούσα να προσφέρω κάτι στην Αγία Καθολική Εκκλησία τού Χριστού. Να είναι αυτό το έργο προσφοράς υπέρ της αμαρτωλής ψυχής μου, που στη μεγάλη αμαρτωλότητά της πουθενά αλλού δεν έψαχνε να βρει καταφύγιο, παρά μόνο στον Κύριο Ιησού, την Υπεραγία Παρθένο Μαρία και την Αγία Ορθόδοξη Καθολική Εκκλησία. Αυτό είναι προσφορά για τις μέλλουσες γενιές, πιο πολύ, όμως, το έκανα για τη δόξα τού Θεού και τη σωτηρία τη δική μου και μαζί μου όλου του κόσμου.

«Δεν αμφιβάλλω γι' αυτό, είπε ο Σεβασμιώτατος Επίσκοπος Αντώνιος, αλλά μαζί με τα αιώνια αγαθά να έχουμε και κάποια πρόσκαιρα δε μας βλέπτει, αφού και

ο ίδιος ο Κύριος λέγοντας “*ζητείτε δέ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ*”, αμέσως μετά συμπληρώνει: “*καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν..., εἶδε γάρ ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρίζεται τούτων ἀπάντων*» (Μτ. 6,32-33). Και σ’ αυτό εδώ το σημείο τελείωσε τότε η συζήτηση μας...

† † †

Μια φορά σ’ ένα δείπνο όπου ήταν παρόντες πολλοί επίσημοι, όπως, για παράδειγμα, ο διοικητής τού Βορόνεζ Δημήτρι Μπέγκιτσεβ, διαβάσαμε την Ακολουθία που είχα συγγράψει. Ήταν εκεί και ο Σεβασμιώτατος Επίσκοπος Αντώνιος, ένας συνταγματάρχης Νικήφορ Κόπτεβ και άλλοι. Τότε, ο κύριος Κόπτεβ διηγήθηκε και ένα όνειρο που είχε δει και που αφορούσε τους υμνογράφους τής Εκκλησίας. Είπε ότι είδε μια τεράστια πυραμίδα που στις πλευρές της ήταν γραμμένα τα ονόματα όλων των υμνογράφων που υπήρχαν στην ιστορία τής Εκκλησίας και αυτών που θα υπάρχουν στο μέλλον. Είπε ότι ήταν ένας πλήρης κατάλογος που περιείχε ακριβώς χίλια διακόσια ονόματα των υμνογράφων που τα έργα τους κοσμούν την Αγία Καθολική Εκκλησία τού Χριστού.

«Βλέπετε», μου είπε ο Σεβασμιώτατος, «πόσο μακάριος είστε; Ακόμα και στους Ουρανοὺς υπάρχει γραμμένο για πάντα και το δικό σας όνομα ως υμνογράφου τής Εκκλησίας. Σας έλεγα και πριν, ότι ο Κύριος μού είχε αποκαλύψει ότι όλα τα αγαθά, και τα πρόσκαιρα και τα αιώνια, θα σας δώσει εδώ στο Βορόνεζ με τις πρεσβείες τού Αγίου Μητροφάνους.»

«Όλα στη ζωή μου, μέσα σε στιγμή χρόνου, έγιναν άνω κάτω...»

Ο Θεός επιτρέπει και ο Αντίπαλος ενεργεί.»

Εγώ, ο αφελής και εύπιστος σαν το παιδί, βρισκόμουν τότε στο απόγειο τής ευτυχίας μου. Όλα όσα μου έλεγαν, τα δεχόμουν σα να έβγαιναν από το στόμα τού Θεού. Και μόνο ένας άνθρωπος που είναι τόσο απλός όπως εγώ, μπορεί να καταλάβει πόσο ρόδινο μου φαινόταν τότε το μέλλον μου. Τα γράφω όλα ειλικρινά και με ανοιχτή καρδιά για να δώσω να καταλάβουν όλοι γιατί αυτή η απότομη αλλαγή που συνέβη στη ζωή μου, τότε που εγώ περίμενα μόνο το καλό, θα μπορούσε να είναι ολέθρια για ’μένα, θα μπορούσε να με καταστρέψει για πάντα. Αυτό θα γίνει κατανοητό από την παρακάτω διήγηση, διότι όλα στη ζωή μου, μέσα σε στιγμή χρόνου, έγιναν άνω κάτω.

Πρέπει να πω ότι αμέσως μόλις τελείωσα την Ακολουθία τού Αγίου Μητροφάνους, άρχισα να γράφω τον εκτενή Βίο του... Ο Θεός επιτρέπει και ο Αντίπαλος ενεργεί. Βρέθηκαν άνθρωποι που με ζήλεψαν για την καλή μου πορεία. Αυτοί άρχισαν, παρά την τεράστια αγάπη, γνήσια και θα έλεγα Θεία αγάπη, που είχα για τον Αρχιεπίσκοπο Αντώνιο, να πλέκουν δίκτυα, να στήνουν παγίδες και να σπέρνουν ζιζάνια με σκοπό να την καταστρέψουν αυτήν την αγάπη. Ο Σεβασμιώτατος όχι μόνο δεν έστειλε έγκαιρα, όπως μου είχε υποσχεθεί, την Ακολουθία τού Αγίου Μητροφάνους ώστε να την λάβει ο αυτοκράτορας στις 06 Δεκεμβρίου τού 1832, αλλά δεν την έστειλε και αργότερα, λέγοντας ότι περιμένει να τελειώσω το Βίο για να τα στείλει όλα μαζί. Εν τω μεταξύ είχα γράψει και έναν σύντομο Βίο τού Αγίου Μητροφάνους, που στους ανθρώπους που τον διάβασαν άρεσε πάρα πολύ, και τον οποίο ήθελα να στείλω στο περιοδικό «Χριστιανικά αναγνώσματα». Αλλά ούτε αυτό δεν το έκανε ο Σεβασμιώτατος. Τότε, πολλοί από τον κύκλο των ανθρώπων, που δήθεν με συμπαθούσαν, άρχισαν να με πειράζουν και να με ενοχλούν λέγοντας: «Τί κάνει ο Σεβασμιώτατος, γιατί αργεί τόσο και εσύ τόση ελπίδα είχες;» κ.τ.λ.. Δεν είναι κατάλληλη στιγμή τώρα να τα αναφέρω αυτά, όμως, πρέπει να πω ότι όλα αυτά με πλήγωναν πολύ και είχαν άσχημη απήχηση στην ψυχή μου, η οποία, όπως παραπάνω είχα πει, δε βρισκόταν και σε πολύ καλή κατάσταση.

Είναι δύσκολο, ή μάλλον και αδύνατο, να περιγράψω με λίγες λέξεις την πάλη που άρχισε μέσα στην ψυχή μου, την ανορεξία και βαρυθυμία που σε στιγμή χρόνου με κατέλαβαν και άρχισαν ανελέητα να με σπρώχνουν προς το βάθος τής άπειρης απελπισίας. Μόνο ο Θεός τα γνωρίζει όλα αυτά. Μόνο Αυτός μπορεί να πληροφορήσει μυστικά και να φανερώσει αυτά που έχω δοκιμάσει σ' εκείνους που Αυτός γνωρίζει. Θα πω μόνο, ότι από τότε άρχισε η πάλη μου με τους Δαίμονες, που η Πρόνοια τού Θεού μού επέτρεψε να δοκιμάσω. Τον αγώνα που με περιμένει, ο Θεός τον είχε αποκαλύψει στον μεγάλο Γέροντα, τον πατέρα Σεραφείμ, τη νύχτα 03 με 04 Σεπτεμβρίου τού 1832, όταν του φανέρωσε όλη τη ζωή μου. Τότε ο πατήρ Σεραφείμ, λαμβάνοντας αφορμή απ' αυτό το γεγονός, μου διηγήθηκε λεπτομερώς και το δικό του αγώνα που είχε, όταν χίλιες και μία 'μέρες και χίλιες και μία νύχτες στεκόταν πάνω σε βράχο και προσευχόταν...

*«Ποτέ δε θα πάψω να πιστεύω στο ιερό Ευαγγέλιο του Χριστού
και σε όλα τα Δόγματα, αλλά και στην ιερά Παράδοση...»*

Για να μην αποσπάμε την προσοχή τού αναγνώστη και του ακροατή, ας συνεχίσουμε τη διήγησή μας. Όπως είπα, εκείνο τον καιρό, ήμουν απασχολημένος με τη συγγραφή της εκτενής Βιογραφίας τού Αγίου Μητροφάνους. Τη δουλειά αυτή την έκανα μέσα σ' ένα δωμάτιο στη μητρόπολη, το οποίο προοριζόταν για την υποδοχή των αρχιερέων. Σήμερα, στη θέση αυτού του δωματίου, υπάρχει ένα παρεκκλήσι του Τιμίου Σταυρού και ακριβώς στο μέρος όπου καθόμουν, σήμερα βρίσκεται μια Εικόνα του Δωδεκαεόρτιου. Όταν περιγράφοντας τα Θαύματα του Αγίου έφτασα στο 48^ο Θαύμα του, που είναι το Θαύμα της θεραπείας μιας δαιμονισμένης αριστοκράτισσας, η οποία είχε Δαιμόνιο σαράντα πέντε χρόνια, τότε αναρωτήθηκα: Πώς είναι δυνατόν αυτή να είχε Δαιμόνιο μέσα της σαράντα πέντε ολόκληρα χρόνια και δεν το κατάλαβε ούτε η ίδια, ούτε κανείς άλλος άνθρωπος τού περιβάλλοντός της; Και πώς είναι δυνατόν σ' έναν Ορθόδοξο, ο οποίος τακτικά πηγαίνει στην εκκλησία και κοινωνεί των Αγίων Μυστηρίων να κατοικεί το Δαιμόνιο και να μη βγαίνει ούτε με τη Θεία Κοινωνία; Τέτοιες σκέψεις είχα τότε (το 1832), όχι επειδή δεν πίστευα στην ύπαρξη των Πονηρών Πνευμάτων, αλλιώς Δαιμόνων ή Πεσμένων Αγγέλων, και τη δυνατότητα να κατοικήσουν αυτοί μέσα στον άνθρωπο. Μάλλον το αντίθετο, και τότε (το 1832) πίστευα, και σήμερα (το 1861) πιστεύω ακράδαντα, και ποτέ δε θα πάψω να πιστεύω στο ιερό Ευαγγέλιο τού Χριστού και σε όλα τα Δόγματα, αλλά και στην ιερά Παράδοση και τους Βίους των Αγίων της δικής μας Ορθόδοξης Εκκλησίας του Χριστού...

† † †

Λοιπόν, δεν είχα καμία αμφιβολία για την ύπαρξη των Δαιμόνων και τη δυνατότητα τής εγκατοίκησής τους μέσα στον άνθρωπο. Ήμουν, όμως, από τη φύση μου πολύ περιέργος, γι' αυτό και ήθελα να μάθω και να δοκιμάσω, σαν τον Απόστολο Θωμά, ο ίδιος να αισθανθώ και να καταλάβω πως γίνεται αυτό το πράγμα στον άνθρωπο. Πώς μπορεί, σε ευνοϊκές θα έλεγα πνευματικές συνθήκες, σ' έναν άνθρωπο προικισμένο με τα Χαρίσματα τού Αγίου Πνεύματος να κατοικήσει ο Διάβολος; Αυτές τις σκέψεις είχα μέσα μου τη φοβερή εκείνη στιγμή, και όχι μόνο από περιέργεια. Θα ήθελα μετά, αυτή την εμπειρία μου, να τη μεταφέρω και σε άλλους ανθρώπους, στους πιο άπιστους, που αυτή η απιστία τους τούς οδηγεί στην απώλεια. Να τους πείσω ότι

ο λόγος του Θεού, τον οποίο είπε το Πνεύμα τού Θεού μέσα στο ιερό Ευαγγέλιο, είναι αληθής και ότι πράγματι «ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου» ἀπὸ αὐτὴν τὴν Ἀγία και Θεόπνευστη Γραφή «ἕως ἄν πάντα γένηται» (Μτ. 5, 18).

Θυμάμαι ὅτι καθόμουν, τότε, στον καναπέ σ' ἐκεῖνο το δωμάτιο που εἶπα προηγουμένως, και ὅταν οἱ σκέψεις μου αὐτές στερεώθηκαν μέσα μου, τότε, με κατέλαβε ἕνας ασυνήθιστος και ἀνέκφραστος τρόμος, ὥστε δεν μπορούσα να κρατήσω στο χέρι μου τὴν πένα και αὐτὴ ἔπεσε κάτω. Ὑπάρχει και μια ἀπόδειξη γι' αὐτό, διότι ἡ εργασία μου, τὴν οποία ἔχω και σήμερα, ὅπως και το ἀντίγραφο που ἔκανα ἀπ' αὐτὴν τὴν εργασία, τότε, ὅταν με συνέλαβαν, και το οποίο σήμερα φυλάσσεται στο ἀρχεῖο του Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν, σταματάνε στο σημεῖο που περιγράφεται ἐκεῖνο το Θαύμα τῆς θεραπείας ἀπὸ τον Ἅγιο Μητροφάνη ἐκείνης τῆς δαιμονισμένης ἀριστοκράτισσας. Ο καθένας, λοιπόν, μπορεί να τὴν πάρει και να βεβαιωθεί μόνος του...

*«Ἐνας ἀνέκφραστος τρόμος
παρέλυσε τὶς δυνάμεις τῆς ψυχῆς.»*

Ἐτρεμα σύγκορμος ἀπὸ το φόβο. Ἐνας ἀνέκφραστος τρόμος παρέλυσε τὶς δυνάμεις τῆς ψυχῆς μου. Ο ἀνθρώπινος λόγος εἶναι ἀδύνατον να περιγράψει τον πόνο, τὴ θλίψη και τὴ συντριβὴ που κατέλαβε ὅλο το εἶναι μου, σα να βυθίστηκε ἐκεῖνη τὴ στιγμή στην ἄβυσσο. Ὅσο και αν προσπαθούσα με τα δάκρυα, τὴν προσευχὴ και το σημεῖο τού Τιμίου Σταυροῦ, που ἔκανα ἀσταμάτητα, να διώξω αὐτὴν τὴ συμφορὰ που με βρήκε, δεν το πέτυχα. Ὅταν ἔκανα ἐπάνω μου το σημεῖο τού Σταυροῦ αἰσθανόμουν μια ἀνακούφιση, ἀλλὰ μόλις σταματοῦσα, διότι κουραζόταν το χέρι, οἱ Δαίμονες με μεγαλύτερη δύναμη ἐπιτίθονταν ἐπάνω μου και το αἰσθανόμουν καθαρὰ με μια πνευματικὴ αἰσθησι. Δεν μπόρεσα ὄχι μόνο να πάρω τὴν πένα στο χέρι μου, ἀλλὰ και να διαβάσω οὔτε μία φράση ἀπὸ το ἐγγραφο που εἶχα μπροστὰ μου, το οποίο ἀφορούσε τα ἀφθαρτα λείψανα τού Ἁγίου Μητροφάνους, διότι οἱ λέξεις χόρευαν στα μάτια μου.

Βρισκόμενος σ' αὐτὴν τὴν κατάσταση, ἀκουσα ξαφνικὰ κάποιον ἀπ' ἔξω να λέει τὴν ευχὴ του Ἰησοῦ. Ἦταν ο Σεβασμιώτατος Ἐπίσκοπος Ἀντώνιος. Εἶπα «ἀμήν» και του ἀνοιξα τὴν πόρτα. «Τί ἔχετε;», με ρώτησε ἀμέσως μόλις με εἶδε, διότι το

πρόσωπό μου ήταν παραμορφωμένο από το φόβο και το κορμί μου έτρεμε ολόκληρο. «Τί έχετε;», με ξαναρώτησε, «Σα να μη με ακούτε.»

Τον πλησίασα και πήρα απ' αυτόν ευλογία. Με δυσκολία μπόρεσα να του εξηγήσω τι μου συμβαίνει.

«Μη δίνετε σημασία σ' όλα αυτά, είναι του Διαβόλου. Αυτός προσπαθεί να καταστρέψει το έργο σας γι' αυτό και σας φοβίζει. Ο Κύριος και η Παναγία θα σας βοηθήσουν, με τις πρεσβείες των Αγίων Μητροφάνη και Τύχωνα και τις δικές μου ανάξιες ευχές, να ολοκληρώσετε το έργο σας για τη δόξα τού Θεού και το καλό της Εκκλησίας Του. Τώρα, όμως, ας πάμε να φάμε μαζί.»

Και μετά το γεύμα, αντί να πάει να ξεκουραστεί, αυτός προσπάθησε να παρηγορήσει την ψυχή μου. Με λόγια γεμάτα πατρική αγάπη προσπαθούσε να με πείσει να μη φοβάμαι τις επιθέσεις τού Πονηρού. Έλεγε να μην επιτρέψω να ριζωθεί μέσα μου η σκέψη ότι αυτός έχει αλλάξει τη γνώμη του για 'μένα, διότι με αγαπάει όπως και πριν. Ότι δεν κάνει διπλωματία μαζί μου, όπως έλεγαν μερικοί, και δεν έχει στο νου του να με εμποδίσει να στείλω την Ακολουθία που συνέγραψα για τη δόξα τού Αγίου Μητροφάνους και ότι όλα αυτά είναι μηχανορραφίες των εχθρών τού Θεού. Κάθισε μαζί μου μέχρι αργά το βράδυ προσπαθώντας να παρηγορήσει την ψυχή μου, που είχε βυθιστεί στην απόγνωση, και να ανακουφίσει τον πόνο που αισθανόμουν σ' όλο το σώμα μου. Εις μάτην, όμως, τα λόγια παρηγοριάς δε με βοηθούσαν καθόλου, όσο και αν προσπαθούσα να πείσω τον εαυτό μου ότι αυτός ο μεγάλος Αντώνιος με αγαπάει κατά Θεόν τώρα, όπως και πριν, δεν μπόρεσα να το κάνω.

«Και τι δεν κάνει η πονηριά των ανθρώπων και η πανουργία τού Αντιπάλου για να βγάλει τον άνθρωπο από το σωστό δρόμο!».

Όχι μόνο οι πονηροί λογισμοί μέσα μου με ενοχλούσαν, αλλά και οι άνθρωποι από το περιβάλλον τού επισκόπου σχεδόν κάθε 'μέρα μου έλεγαν ότι αυτός δεν είναι ειλικρινής άνθρωπος, ότι κάνει πολιτική και ότι ποτέ δε θα στείλει την Ακολουθία που έχω γράψει στον αυτοκράτορα. Και τι δεν κάνει η πονηριά των ανθρώπων και η πανουργία τού Αντιπάλου για να βγάλει τον άνθρωπο από το σωστό δρόμο! Και εγώ, ποιός ήμουν εγώ; Στα είκοσι τρία μου χρόνια ήμουν αφελής και εύπιστος και το

παράδοξο είναι ότι και σήμερα, μετά δηλαδή από είκοσι εννέα χρόνια, παραμένω ίδιος και όλα τα δέχομαι με εμπιστοσύνη.

Δεν πέρασαν ούτε είκοσι ἡμέρες, από εκείνο το γεγονός, όταν με κατέλαβε ένα καινούριο κύμα απελπισίας, η πάλη, με μεγαλύτερη δύναμη, ξανάρχισε μέσα μου: Ο γογγυσμός γιατί ο Σεβασμιώτατος δε στέλνει το έργο μου στον αυτοκράτορα, γιατί αργεί, γιατί μου στερεί και τα αιώνια και τα πρόσκαιρα αγαθά; Τότε με κατέλαβε ένας ανέκφραστος πόνος. Μετάνιωσα που ήλθα στο Βορόνεζ. Γιατί δεν έμεινα στο Σάρωφ, όταν ο πατήρ Σεραφείμ ο ίδιος ήθελε να με θεραπεύσει και να φροντίσει για όλες τις άλλες ανάγκες μου; Ξέχασα ότι μόνος μου συμφώνησα να έλθω εδώ και ότι ο πατήρ Σεραφείμ πριν κάνει κάτι ζήτησε από τον Θεό να του αποκαλύψει τα σχετικά με ἑμένα: Να με θεραπεύσει δηλαδή ο ίδιος, όπως το έκανε στις 05 Σεπτεμβρίου, 1831, ή να με στείλει στο Βορόνεζ; Και μόνο, τότε, όταν ο Θεός τού φανέρωσε όλη τη ζωή μου, αυτός μου πρότεινε να πάω στο Βορόνεζ. Όταν, όμως, ο νους τού ανθρώπου σκοτίζεται από τις επιθέσεις τού Αντιπάλου, τότε, ο οφθαλμός τής ψυχής του κλείνει και αυτή χάνει την ικανότητα τής διάκρισης και ο άνθρωπος σα να γίνεται εκτός εαυτού. Βρισκόμενος σ' αυτήν την θλιβερή κατάσταση, κοινώνησα στις 27 ή 28 Δεκεμβρίου, 1832, των Αχράντων και Ζωοποιών Μυστηρίων του Κυρίου από τα ίδια τα χέρια τού Σεβασμιωτάτου Αντωνίου. Όμως, αυτή η μετάληψη των Ιερών Μυστηρίων δεν ήταν εις αγιασμό και ανακούφιση της ψυχής μου, αλλά προς αύξηση των βασάνων μου.

Όταν πήγα να πάρω τη Θεία Κοινωνία, τα δόντια μου ξαφνικά σφίχτηκαν. Ο Σεβασμιώτατος Αντώνιος, όταν το είδε, μου είπε: «Άνοιξε το στόμα». Αμέσως άνοιξα το στόμα και δέχθηκα μέσα μου τα Ζωοποιά Μυστήρια τού Κυρίου. Αντί, όμως, για γλυκύτητα, την πνευματική χαρά και την ανακούφιση που πάντα αισθανόμουν όταν κοινωνούσα των Αχράντων Μυστηρίων τού Χριστού, αισθάνθηκα μέσα μου το πυρ της Κολάσεως. Δε θυμάμαι πως διάβασα τις ευχές μετά τη Θεία Κοινωνία, πως πήγα σπίτι, πως ήπια τσάι και μετά έπεσα στο κρεβάτι να ξεκουραστώ. Ήμουν ράκος και έμεινα στο κρεβάτι όλη εκείνη την ημέρα μέχρι το βράδυ...

Από τότε, άρχισα κάθε ἡμέρα να ενοχλώ τον Αρχιεπίσκοπο Αντώνιο και να του λέω ότι αν αυτός δε θέλει να στείλει την Ακολουθία τού Αγίου Μητροφάνους στον αυτοκράτορα, τότε, εγώ δε θα μείνω στο Βορόνεζ και δε θα συνεχίσω το έργο που είχα αρχίσει να κάνω για την Εκκλησία... Ο Σεβασμιώτατος προσπάθησε ξανά να

με καθησυχάσει λέγοντας ότι οπωσδήποτε θα στείλει τη δουλειά μου στον Τσάρο και ότι η κατά Θεόν αγάπη του για 'μένα είναι ίδια όπως και πριν. Εγώ, όμως, με τίποτα δεν μπορούσα να παρηγορηθώ, επειδή η ψυχή μου είχε απελπιστεί, και τίποτα δεν μπορούσε να με βοηθήσει να πάρω λίγο κουράγιο...

Εκείνη την εποχή, είχα γράψει και ένα μικρό ποίημα στο οποίο αποχαιρετούσα το Βορόνεζ, που το αντίγραφο του πιθανόν και σήμερα να υπάρχει στο αρχείο τού Υπουργείου Εσωτερικών:

Στην πόλη του Βορόνεζ θαύματα πολλά,
Χαρές και θλίψεις η ψυχή μου είδε
Και ήλθε τώρα η στιγμή εμείς να χωριστούμε
Σου εύχομαι ειρήνη
Ξανά δε θα συναντηθούμε, κ.τ.λ..

Αυτές οι γραμμές, εν μέρει, εκφράζουν τη στενοχώρια που είχα τότε. Στις 02 Ιανουαρίου, 1833, το βράδυ, με δάκρυα στα μάτια, διάβασα αυτό το ποίημα στον Αρχιεπίσκοπο Αντώνιο και μετά του είπα ότι δεν αντέχω άλλο, ότι δεν μπορώ άλλο να μείνω στο Βορόνεζ. Αν δεν πάω στον πατέρα Σεραφείμ, θα πεθάνω. Είπα πως δε νομίζω ότι ο Σεβασμιώτατος θέλει μετά να δώσει λόγο για το θάνατό μου.

*«Αυτός που είδατε ήταν ο πατήρ Σεραφείμ
και το όνειρο αυτό αφορά αποκλειστικά εμένα.»*

«Γιατί το λέτε αυτό;», είπε εκείνος, «Γιατί απελπίζεστε; Σας έχω πει ότι όχι μόνο δε θα πεθάνετε, αλλά ο Άγιος Μητροφάνης θα σας δώσει όλα όσα χρειάζεστε - και πρόσκαιρα και αιώνια αγαθά. Για ποιό λόγο να απελπίζεστε; Και για ποιό λόγο να πάτε στο μοναστήρι τού Σάρωφ στον πατέρα Σεραφείμ; Έχω ακούσει από έναν γαιοκτήμονα που ζει στο Ταμπόβ ότι ο πατήρ Σεραφείμ πέθανε αυτές τις ημέρες.»

«Αυτό δεν είναι αλήθεια», είπα εγώ, «όχι, ο πατήρ Σεραφείμ ζει, δεν μπορεί να πεθάνει χωρίς να με δει, μου το έχει υποσχεθεί και είναι πιστός στις υποσχέσεις του. Μου έδωσε εντολή εκ μέρους τής Παναγίας να υπηρετώ την κοινότητα των παρθένων που αυτός έχει ιδρύσει. Μιλήσαμε τότε στο περιβολάκι του στην πρασιά με πατάτα και μου είπε ότι το επόμενο καλοκαίρι θα εργαστούμε εδώ μαζί. Πρέπει να τον δω και να του μιλήσω, έχω πολλά να τον ρωτήσω. Είναι πραγματικός Άγιος τού

Θεού και ο λόγος του είναι αλήθεια σαν τον λόγο τού Θεού Παντοκράτορα. Όταν αυτός μίλησε, τότε, μαζί μου ήταν γεμάτος Άγιο Πνεύμα και τα λόγια τού Αγίου Πνεύματος είναι αληθινά και αμετάβλητα, όπως ο ίδιος ο Θεός. Όχι, Σεβασμιώτατε, ψέματα σας είπε εκείνος ο γαιοκτήμονας, δεν πρέπει να πιστεύετε σ' αυτά.».

Ο Αρχιεπίσκοπος για λίγο παρέμεινε σιωπηλός και μετά είπε:

«Σήμερα τα ξημερώματα, δύο ή τρεις την ώρα, είδα ένα όνειρο. Μετά ξύπνησα, αλλά συνέχισα να βλέπω το όραμα και σε εγρήγορση. Είδα, λοιπόν, ότι στη Λαύρα των Σπηλαιών του Κιέβου αυτή τη νύχτα, στις 02 δηλαδή Ιανουαρίου, 1833, πέθανε ένας καλόγηρος, μεγάλος στη ζωή, σαν τον γέροντα Βασσιανό^[3]. Και είδα αυτόν να εμφανίζεται μπροστά μου και τα δάκρυα να τρέχουν από τα μάτια του, σαν ποτάμι.

“Γιατί Γέροντα κλαις τόσο πικρά και απαρηγόρητα;” – τον ρώτησα. “Δεν υπάρχει λόγος να κλαις εσύ, διότι ξέφυγες των βλαβερών δικτύων αυτού του κόσμου, και τώρα πορεύεσαι στην αιώνια και άφθαρτη Ζωή τού μέλλοντα αιώνα, που για 'σένα προετοιμάζει μόνο την μακαριότητα. Οπότε δεν υπάρχει για 'σένα λόγος να κλαις, αλλά πρέπει να χαίρεσαι που αφήνεις αυτά τα πρόσκαιρα και φθαρτά και κληρονομείς τα αιώνια και τα άφθαρτα”.

“Δεν κλαίω για τον εαυτό μου τόσο πικρά και απαρηγόρητα” - μου απάντησε ο Γέροντας, “αλλά για την ανιψιά μου, που τώρα την φιλοξενείς στο σπίτι σου εδώ στο Βορόνεζ. Πονάει η ψυχή μου και θλίβεται η καρδιά μου, και κλαίω και αναστενάζω διότι αυτή τέσσερις ή πέντε ημέρες πριν ήπια δηλητήριο, είκοσι οχτώ ζολοτνίκι^[4] τέσσερα διάφορα δηλητήρια... και τώρα είναι έτοιμη να πεθάνει. Της λένε: "πάρε το αντίδοτο", και αυτή λέει: "δε θέλω, θέλω να πεθάνω", και δεν ξέρω πως μέχρι τώρα είναι ζωντανή. Γι' αυτό εγώ κλαίω και ικετεύω τον Θεό να την σπλαχνιστεί και να τη διαφυλάξει, και παρακαλώ και εσάς, Σεβασμιώτατε, να προσευχηθείτε γι' αυτήν”.».

«Παράξενο όνειρο», μου είπε ο Σεβασμιώτατος, «όχι όνειρο αλλά, μάλλον, θα έλεγα οπτασία και δεν ξέρω τι σημαίνουν όλα αυτά στην πραγματικότητα. Σα να τον βλέπω, ακόμα και να τον ακούω αυτόν τον Γέροντα.» Εγώ απάντησα στον Σεβασμιώτατο το έξης: «Αυτός που είδατε ήταν ο πατήρ Σεραφείμ και το όνειρο αυτό άφορα αποκλειστικά εμένα. Κανείς γέροντας Βασσιανός δεν υπάρχει τώρα στο

[3] Ο Ιερομόναχος Βασσιανός (1745-1827), ήταν τυφλός και είχε Προορατικό Χάρισμα.

[4] Ζολοτνίκι: Παλαιά Ρωσική μονάδα μέτρησης βάρους που αντιστοιχεί σε 4,26 γραμμάρια.

Κίεβο. Μου το είχατε πει και μόνος σας, τότε, όταν μου μιλήσατε γι' αυτόν. Το ότι λέτε την αλήθεια είμαι σίγουρος, διότι σας πιστεύω σαν τον πατέρα Σεραφείμ. Γι' αυτό και ήθελα να 'ρθω στο Βορόνεζ, πιο πολύ για να δω και να ακούσω έναν Άγιο άνθρωπο, σαν τον πατέρα Σεραφείμ, και πραγματικά είδα ότι είστε ένας τέτοιος άνθρωπος. Ξέρω ότι λέτε την αλήθεια γι' αυτό και νομίζω ότι πέθανε όχι κάποιος γέροντας στο Κίεβο, αλλά πέθανε στο Σάρωφ ο ίδιος ο πατήρ Σεραφείμ και κανείς άλλος. Ότι άφορα τον γέροντα Βασσιανό και τον πατέρα Σεραφείμ, εσείς ο ίδιος μου έχετε πει ότι αυτοί οι δύο βρίσκονται στο ίδιο πνευματικό επίπεδο. Και η "ανιψιά" του, που φιλοξενείτε στο σπίτι σας, είναι η δική μου ψυχή. Αυτό, επειδή ο πατήρ Σεραφείμ, όταν άκουσε από 'μένα ότι ο δικός μου πατέρας έζησε δύο χρόνια στο μοναστήρι του Σάρωφ, όπου είχε διακονία να φτιάχνει τα πρόσφορα και μετά νυμφεύθηκε (σε εισαγωγικά θα πω ότι το έκανε με την ειδική εντολή του Αγίου Νικολάου), μου είπε: "Γιατί ο πατέρας σας δεν έμεινε στο Σάρωφ;" – μετά αυτός διέκοψε για λίγο τον λόγο του και σιώπησε, μετά το πρόσωπο του έλαμψε με μια ασυνήθιστη λάμψη και εκείνος είπε: "Δόξα τω Θεώ, παππούλη μου, και χωρίς αυτό ο Κύριος ο Θεός τον ευεργέτησε, ευεργέτησε πάρα πολύ, εμείς μ' αυτόν είμαστε πνευματικά αδέρφια".

Γι' αυτό και νομίζω ότι ο πατήρ Σεραφείμ λέγοντας "ανιψιά" εννοούσε την ψυχή μου. Το δηλητήριο που πήρε η "ανιψιά" είναι τα Άγια Μυστήρια του Κυρίου, που, μάλλον, με έβλαψαν, παρά καθάρισαν τις αμαρτίες μου, διότι δεν τα έλαβα με καθαρή καρδιά, δεν εξομολογήθηκα, Σεβασμιώτατε, ότι σας κατηγορούσα που δεν στείλατε το έργο μου στον αυτοκράτορα και ότι είμαι θυμωμένος μαζί σας. Φαίνεται πως είχε δίκαιο ο πατήρ Σεραφείμ, όταν έλεγε: "Να μη λέτε, θεοφιλέστατε, "ποιός είναι ο Σεραφείμ", επειδή αυτό είναι Βλασφημία κατά του Αγίου Πνεύματος, για την οποία δεν υπάρχει συγχώρηση ούτε σ' αυτόν τον αιώνα, ούτε στον μέλλοντα".

Χωρίς να μετανοήσω για τη θανάσιμη αμαρτία και χωρίς να την εξομολογηθώ, κοινώνησα των Αχράντων και Ζωοποιών Μυστηρίων του Σώματος και του Αίματος του Χριστού. Γι' αυτό και φοβάται για την ψυχή μου ο πατήρ Σεραφείμ να μην πεθάνει...

Συγχωρέστε με, τον ταλαίπωρο, Σεβασμιώτατε, χάνεται η ψυχή μου, χάνεται και το σώμα μου, δεν μπορώ άλλο να μείνω εδώ στο Βορόνεζ, αλλά αφήστε με να πάω στον πατέρα μου, τον Γέροντα Σεραφείμ. Μόνο αυτός, με τη Χάρη που του έχει δοθεί, μπορεί να παρηγορήσει και να ζωντανέψει την ψυχή μου, που είναι νεκρή από την

απελπισία και τις επιθέσεις των Δαιμόνων. Αυτός μου έχει αποκαλύψει τα μυστικά της μέλλουσας ζωής και πιστεύω ότι όλα όσα είπε, θα πραγματοποιηθούν...

Συγχωρέστε με τον ανάξιο, Σεβασμιώτατε, ξέρει ο Θεός ότι σας αγαπάω και δεν ήθελα να προσβάλω εσάς και το Άγιο Πνεύμα, όμως, αμάρτησα χωρίς να το θέλω. Συγχωρέστε με, αλλά βλέπω ότι αντί για χαρές, τιμές και δόξα και σ' αυτήν τη ζωή και στην μέλλουσα, που μου είχατε υποσχεθεί, με περιμένουν στη γη μόνο οι θλίψεις και τα παθήματα... Καλύτερα να μην ερχόμουν εδώ στο Βορόνεζ. Ήλθα για θεραπεία και φεύγω τώρα έχοντας στην ψυχή μου ένα τόσο ανυπόφορο βάρος. Συγχωρέστε με και να εύχεστε για 'μένα τον ταλαίπωρο να μην πεθάνει η ψυχή μου για τη μέλλουσα ζωή, διότι και για 'μένα ο Θεάνθρωπος Κύριος Ιησούς Χριστός έχυσε το Τίμιο Αίμα Του.»...

Ο Σεβασμιώτατος Αντώνιος, αφού άκουσε όλα αυτά, μου είπε:

«Αν θέλετε, ελάτε αργότερα για να τελειώσετε το έργο που έχετε αρχίσει να κάνετε για τη δόξα τού Θεού. Ο Θεός να σας συγχωρέσει και εσείς να συγχωρέσετε εμάς μήπως, τυχόν, από ανθρώπινη αδυναμία, κάναμε κάτι που να σας εμπόδιζε στο δρόμο της σωτηρίας σας. Να ξέρετε, πάντως, ότι όλοι εμείς εδώ στο Βορόνεζ, και οι Άγιοι Μητροφάνης και Τυχών, όπως και εγώ ο ανάξιος Αντώνιος, πάντα προσευχόμαστε για 'σας. Να είστε σίγουρος ότι ο κόπος σας δε χάθηκε και θα αμειφθεί και σ' αυτήν τη ζωή και στην μετά θάνατον.»^[5]...

Δε θέλω να περιγράψω τα δάκρυά μου, που έχυσα στον τάφο του πατρός Σεραφείμ, διότι, όταν εγώ έφτασα στο Σάρωφ, ήδη είχε αφήσει αυτήν τη ζωή, ούτε τη συζήτησή μου με τον ηγούμενο της Μονής τού Σάρωφ πατέρα Νήφωνα... Ο π. Νήφων μού είχε πει ότι γνωρίζει για την εντολή που μου έδωσε ο πατήρ Σεραφείμ να φροντίζω την κοινότητα τού Ντιβέγιεβο... Μου έδωσε, τότε, για ευλογία ο πατήρ Νήφων τον ξύλινο Σταυρό που τον έφτιαξε ο ίδιος ο πατήρ Σεραφείμ, όπως και το Ευαγγέλιο με δερμάτινο δέσιμο, το οποίο ο πατήρ Σεραφείμ χρησιμοποιούσε τα τελευταία τρία χρόνια της ζωής του, την Εικόνα της Παναγίας που λέγεται «Ζωοδότρια», την οποία του είχε δώσει, ως ευλογία, η μητέρα του, και ένα παλιό

^[5] Μετά από τις πατρικές νουθεσίες τού Σεβασμιωτάτου Αντωνίου, ο Νικόλαος Μοτοβίλωφ αναχώρησε για το Σάρωφ (Σημ. επιμ.).

βιβλίο που λεγόταν «Πνευματικό αλφαβητάριο» στο οποίο τα πρώτα φύλλα είχαν χαθεί και από το οποίο ο ίδιος ο πατήρ Σεραφεΐμ διδασκόταν την πνευματική ζωή.

Θα παραλείψω και πολλά άλλα διότι είμαι της γνώμης ότι αυτά πρέπει να αποτελέσουν ένα ξεχωριστό και αναλυτικότερο βιβλίο, το οποίο να περιέχει τον πληρέστερο Βίο του μεγάλου αυτού Γέροντα, του πατρός Σεραφεΐμ. Και δεν αρνούμαι να αναλάβω την σύνταξη αυτού του βιβλίου, διότι είμαι ο μόνος που κατέχω το κλειδί για όλα τα μυστήρια τής πραγματικά θαυμαστής και Χαρισματικής ζωής του. Θα το κάνω, αν έχω την ευλογία τού Θεού δια των πρεσβειών των τριών ιεραρχών του Βορόνεζ, δύο αναγνωρισμένων, του Μητροφάνη και του Τύχωνα δηλαδή, και του Αντωνίου (που αν και δεν αναγνωρίστηκε ακόμα επίσημα Άγιος, όμως, είχε αποδείξει την Αγιότητά του με το Θαύμα που έκανε σε 'μένα την 01^η Οκτωβρίου τού 1832).

Αισθάνομαι, όμως, την ανάγκη να αναφερθώ, έστω και περιληπτικά, σε μια πραγματικά χυδαία πράξη εναντίον των Αγίων της πόλης Βορόνεζ και των έργων τού Θεού που τελούνται σ' αυτήν την πόλη, εξαιτίας των οποίων με συνέλαβαν το έτος 1833 στην πόλη Κορσούν, και στη συνέχεια με οδήγησαν στο Σιμπίρσκ, όπου μου επέβαλαν τρίμηνο περιορισμό. Τότε, την πρώτη κιόλας νύχτα της σύλληψής μου, εγώ απέκτησα άσπρα μαλλιά, όλες οι τρίχες στο κεφάλι μου έγιναν άσπρες. Τις έχω έτσι μέχρι σήμερα, δηλαδή είκοσι οχτώ ολόκληρα χρόνια, χωρίς να τα βάρω μαύρα, για να έχω αυτά σαν Θεοδώρητη μαρτυρία των παθών μου υπέρ του ιερού έργου τού Θεού..., και του Σεβασμιωτάτου αρχιεπισκόπου Αντωνίου για τη θεραπεία που μου έκανε την πρώτη ημέρα του Οκτωβρίου τού 1832, θεραπεύοντάς με από τους φοβερούς πόνους, που για τέσσερις μήνες είχα στα χέρια, στα πόδια και σ' όλο γενικά το σώμα μου, και εξαιτίας των οποίων παρέλυαν πολλές φορές τα χέρια και τα πόδια μου.

Να, λοιπόν, πως έγινε η σύλληψή μου.

Ο κύριος Αλέξανδρος Ζαγκράσκι, ο οποίος εκτελούσε, τότε, τα καθήκοντα τού πολιτικού διοικητού τής περιφέρειας Σιμπίρσκ, τόλμησε, μετά από όσα του είχα διηγηθεί, να υποψιαστεί ότι στο Βορόνεζ, υπό το πρόσχημα τής προετοιμασίας για την ανακομιδή των τιμίων λειψάνων του Αγίου Μητροφάνους δρα μια μυστική οργάνωση που ο σκοπός της είναι να περιορίσει την εξουσία των Ρώσων αυτοκρατόρων και να τους αναγκάσει να δώσουν στο λαό σύνταγμα. Με κατηγορήσε, λοιπόν, ότι είμαι μέλος αυτής της οργάνωσης, τα πρώτα πρόσωπα της

οποίας, κατ' αυτόν, ήταν ο Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος Αντώνιος και άλλα γνωστά πρόσωπα. Μ' αυτήν, λοιπόν, την κατηγορία ο κύριος Ζαγκράσκι με συνέλαβε και με έστειλε μέσω της Αγίας Πετρούπολης στο Σιμπίρσκ, όπου με κράτησε υπό περιορισμό επί τρεις μήνες και ελευθερώθηκα χάρη στην ειδική παρέμβαση τού Υπουργού της Δημοσίας Τάξεως κυρίου Δημητρίου Μπλούντοβ...

Είμαι τώρα πενήντα δύο ετών, αλλά και σ' αυτήν την ηλικία η ζωή είναι πολύτιμη. Σκεφτείτε τώρα πως ήταν να την αφήσω τότε που ήμουν είκοσι τέσσερα, ένα παλικάρι γεμάτο δύναμη!...

Είναι ξεκάθαρο ότι αυτό το γεγονός ήταν αποτέλεσμα της ενέργειας των Πονηρών Πνευμάτων, για την άλλη φοβερή επίθεσή τους εναντίον μου, για την οποία θα γίνει λόγος αμέσως παρακάτω, και αποτελεί θα έλεγα πρόλογο εκείνου του μεγάλου και ιερού δράματος των Θείων παρεμβάσεων, που ευδόκησε ο Θεός να ζήσω...

«Να έχετε πίστη σ' αυτά που σας λέω διότι είναι αλήθεια.»

Δε γράφω εδώ την ιστορία της ζωής μου, αλλά αναφέρω περιληπτικά μόνο εκείνα τα γεγονότα τα οποία, κατά τη γνώμη μου, έχουν σχέση με το κύριο θέμα αυτής της επιστολής. Παραλείποντας πολλά άλλα, θα πω ότι κατά τη δεύτερη επίσκεψή μου στην πόλη Βορόνεζ, στον Σεβασμιώτατο Αντώνιο φανερώθηκε η Παναγία και του είπε ότι κακώς με μάλωσε γι' αυτό που είπα πως είμαι δούλος τού πατρός Σεραφείμ. Και συμπλήρωσε, μάλιστα, πως είμαι δούλος και δικός Της και τον διέταξε να έχουμε πιο στενές σχέσεις μεταξύ μας, διότι και οι δύο μας Την υπηρετούμε και βρισκόμαστε κάτω από την προστασία Της.

Και ο Άγιος Μητροφάνης τον διέταξε να μου πει για την Αγιότητα και την μεγαλοσύνη τού πατρός Σεραφείμ το έξης:

«Πες στον Μοτοβίλωφ: Για ποιό λόγο αυτοί που γνώριζαν τον Σεραφείμ να ζητάνε βοήθεια από τον Μητροφάνη, ή μήπως δεν ξέρουν ότι ο Κύριος έδωσε στον Σεραφείμ ίδια με 'μένα Χάρη; Έχεις εδώ “τα ορφανά”^[6] του πατρός Σεραφείμ. Αυτοί σου έχουν φέρει ένα κομμάτι από την πέτρα πάνω στην οποία ο Σεραφείμ πολεμούσε

^[6] Μοναχές της κοινότητας Ντιβέγιεβο.

κατά των Δαιμόνων χίλιες και μία ημέρες και νύχτες και τους νίκησε. Αυτό το γεγονός ο ίδιος, όταν ζούσε, το είχε διηγηθεί στον Μοτοβίλωφ με λεπτομέρειες. Πες του, λοιπόν, ότι για τους αγώνες που ο Σεραφείμ υπέμεινε για τον Χριστό, η πέτρα αυτή έγινε θαυματουργή και αυτοί που θα πίνουν νερό που θα αγιάζουν μ' αυτήν την πέτρα, θα θεραπεύονται από τις αρρώστιες τους και όποιοι με πίστη κρατούν μικρά κομμάτια απ' αυτή θα σώζονται από τις ραδιουργίες των Δαιμόνων...». Και μου έδωσε εντολή ο Άγιος να γνωστοποιώ σε όλους αυτά τα λόγια και να μοιράζω στους ανθρώπους τα κομμάτια από την πέτρα τού πατρός Σεραφείμ, πράγμα το οποίο έκανα αρχίζοντας από το 1833 και στο οποίο με ακολούθησαν όσοι τους διηγήθηκα αυτήν την οπτασία...

Αφήνω κατά μέρος τα γεγονότα που έχουν συμβεί κατά τη διάρκεια σχεδόν ενός χρόνου, μέχρι δηλαδή το φθινόπωρο του 1834, και περνάω στην περιγραφή της πιο φοβερής επίθεσης που έχω δεχθεί. Ήταν η επίθεση όχι των ανθρώπων που τους παρακινούσαν οι Δαίμονες, ανθρώπων που ήταν όργανα των Δαιμόνων, αλλά του ίδιου του Δαίμονα και μάλιστα του πιο φοβερού απ' όλους, του Αβαδδών, που στα Ελληνικά λέγεται Απολλύων (Αποκ. 9, 11) και είναι δεύτερος μετά τον Αυγερινό, τον Εωσφόρο, ο οποίος είναι αρχηγός των Αγγέλων που εξέπεσαν.

Και πρέπει εδώ να αναφέρω τα λόγια που έλεγαν οι παλαιοί πνευματικοί συγγραφείς, όταν περιέγραφαν τα θαυμαστά γεγονότα: «Να έχετε πίστη, πατέρες και αδελφοί, σ' αυτά που σας λέω, διότι είναι αλήθεια.». Το λέω επειδή σήμερα όταν η ανθρώπινη σκέψη ακολουθεί λανθασμένο δρόμο, αν και θεωρούν οι άνθρωποι τα έργα τους πρόοδο και τα ονομάζουν πολιτισμό, ενώ στην πραγματικότητα απομακρύνονται από τον Χριστό, όλα αυτά θα θεωρηθούν ανόητα παραμύθια. Εμένα θα με πουν τρελό, φανατικό και απατεώνα, θα με "στολίσουν" και με διάφορα άλλα επίθετα, με τα οποία οι άνθρωποι του κόσμου συνήθως βρίζουν τους ανθρώπους που έχουν φόβο Θεού και τηρούν τις Εντολές Του. Αλλά ότι και να γίνει, εγώ αφήνω τη ζωή μου στα χέρια τού Θεού Παντοκράτορα, ο Οποίος με φύλαξε μέχρι σήμερα από τις βλαβερές ενέργειες του Δαίμονα Αβαδδών, που σημαίνει Καταστροφέας. Ξαναλέω αυτό που είχα πει στην αρχή, ότι δηλαδή ο λόγος του Θεού είναι δυνατός και δεν μπορεί κανείς να τον εμποδίσει να λέγεται ακόμη και αν θα ήθελε να το κάνει παρά το Θέλημα του Θεού.

Ακολούθησαν, λοιπόν, τα εξής γεγονότα.

Το φθινόπωρο τού 1834, ενώ βρισκόμουν στο Βορόνεζ στη γιορτή τής Αγίας Σκέπης, την ημέρα εκείνη είχε γίνει η πρώτη μου θεραπεία και πάντα την γιόρταζα, σκέφτηκα να πάω στο Κούρσκ, στην ιδιαίτερη πατρίδα τού πατρός Σεραφείμ, για να συγκεντρώσω από τους συγγενείς και φίλους τής οικογενείας του στοιχεία για τα παιδικά του χρόνια. Όπως, επίσης, και για να αγοράσω δύο χιλιάδες μηλιές, τις οποίες ήθελα να φυτέψω στο Ντιβέγιεβο κατ' εντολή τού πατρός Σεραφείμ.

Ο Σεβασμιώτατος Αντώνιος, στον οποίο έλεγα τα πάντα, μου είπε το εξής, όταν του ομολόγησα αυτήν τη σκέψη μου: «Θα σας συμβούλευα να μην πάτε πουθενά, αλλά να μείνετε εδώ στο Βορόνεζ και να απολαύσετε τα αγαθά, που είμαι σίγουρος ότι θα σας χαρίσει ο Κύριος, για όλα που έχετε υποφέρει. Και όχι μόνο πρόσκαιρα, αλλά και αιώνια αγαθά και θα τα λάβετε όλα εδώ στο Βορόνεζ. Μου φαίνεται ότι το ταξίδι στο Κούρσκ δε θα σας ωφελήσει και νομίζω ότι εδώ κρύβεται κάποια πονηριά των Δαιμόνων. Γι' αυτό θα σας έλεγα ή να μην πάτε καθόλου, ή, τουλάχιστον, να το αναβάλετε για λίγο, μήπως ο Κύριος μάς δείξει πιο φανερά ποιό είναι το Θέλημά Του. Η καρδιά μου λέει ότι δεν θα σας ωφελήσει αυτό το ταξίδι.»

«Δεν είχα δύναμη να υπομένω άλλο αυτά τα βάσανα.»

Αλλά εγώ δεν τον άκουσα. Μάλλον το επέτρεψε ο Θεός να μην τον ακούσω. Δεν υπάκουσα στη συμβουλή που υπαγόρευε στον Σεβασμιώτατο η αγάπη του για 'μένα, αλλά επιπόλαια ακολούθησα το θέλημα τής καρδιάς μου, έχοντας την πεποίθηση ότι και μόνος μου είμαι ικανός και μπορώ να καθορίζω ποιόν δρόμο να ακολουθήσω στη ζωή μου και να καταλαβαίνω ποιό είναι το Θέλημα του Θεού για 'μένα. Έτσι, εγώ ξεκίνησα και πήγα στο Κούρσκ. Στο δρόμο μου είχα πολλούς πειρασμούς. Δεν τα αναφέρω όλα εδώ, θα πω μόνο ότι πολλά από τα Χαρίσματα που είχα λάβει από τον Θεό στο Βορόνεζ, τα έχασα στο δρόμο. Παρόλα αυτά, όμως, με φύλαξε ο Θεός. Στο Κούρσκ σταμάτησα στο ξενοδοχείο τού Πολτοράτσκι και έμεινα εκεί για μία 'βδομάδα. Εκεί, άρχισαν φανερά να μου επιτίθενται οι Δαίμονες. Με περιγελούσαν και έλεγαν: «Αυτός είναι που έγραψε την ακολουθία για τον άγιο Μητροφάνη, αλλά ο Αντώνιος δεν την έστειλε στον αυτοκράτορα.» Αυτοί οι Δαίμονες μού προκαλούσαν πόνο στα εσωτερικά μου όργανα. Μεταξύ τους μιλούσαν σλαβονικά και ο ένας είπε στον άλλον: «Πες, αδελφέ, ποιό είναι το τέλος τέτοιων ανθρώπων;». Και ο άλλος τού έλεγε: «Τέτοιο». Και οι δύο μαζί άρχιζαν να κατασπαράζουν τη σάρκα μου...

Συνέχεια έκανα επάνω μου το σημείο τού Σταυρού, άλλα γρήγορα το χέρι μου κουραζόταν και τότε οι Δαίμονες με μεγαλύτερη δύναμη και θράσος ρίχνονταν επάνω μου. Δεν είχα δύναμη να υπομένω άλλο αυτά τα βάσανα. Δεν ξέρω πως δεν έχασα τότε τα λογικά μου. Εκεί, ένας κύριος με συμβούλεψε να πάω να προσκυνήσω τα άγια λείψανα τού Αγίου επισκόπου Ιωάσαφ και εγώ αντί να επιστρέψω γρήγορα στο Βορόνεζ, πήγα στο Μπέλγκοροντ, όπου ήταν αυτά λείψανα. Μόλις έβαλαν πάνω στο κεφάλι μου τη μίτρα τού Αγίου Ιωάσαφ αισθάνθηκα τέτοια πίεση στο κεφάλι μου, που νόμιζα ότι θα σπάσει. Τα μάτια πετούσαν σπινθήρες και νόμιζα ότι θα πεθάνω επί τόπου...

*«Δεν πολεμούσα πλέον με τα πάθη μου μόνο,
αλλά και με τους ίδιους τους Δαίμονες αυτοπροσώπως.»*

Επιτέλους, ξεκίνησα και πήγα στο Βορόνεζ. Δεν ξέρω πως δεν πέθανα στον δρόμο, ο Θεός ξέρει. Πάντως, ο Κύριος με φύλαξε από την αμαρτία... Δεν πολεμούσα πλέον με τα πάθη μου μόνο, αλλά και με τους ίδιους τους Δαίμονες αυτοπροσώπως. Αυτοί άρχισαν κιάλας να μου μιλάνε. Μου έλεγαν: «Πού πας εσύ; Για ποιό λόγο να πας στο Βορόνεζ; Να πας στο Σιμπίρσκ, εκεί σε περιμένει η Κάτια Γιαζίκοβα^[7]. Από τον Αντώνιο τι να περιμένεις, αυτός ακόμα και την ακολουθία σου δεν μπόρεσε να τη στείλει στον αυτοκράτορα. Τίποτα δε θα πάρεις απ' αυτόν, αλλά θα χάσεις ακόμα και αυτό που έχεις. Ας τον, πήγαινε καλύτερα στο Σιμπίρσκ.».

Όταν αποφάσισα, πάση θυσία, να πάω στο Βορόνεζ, στον πνευματικό πατέρα μου και ευεργέτη, να του ζητήσω συγχώρηση για τη Βλασφημία τού Αγίου Πνεύματος, τότε οι Δαίμονες με τις απαίσιες φωνές και κραυγές ρίχτηκαν επάνω μου: «Δεν μας ακούς, ανόητε! Θεε να πας στον Αντώνιο, να ξέρεις ότι θα σου πάρει την Κάτια σου.» «Όχι», τους έλεγα, «δε θα μου την πάρει, διότι ο Θεός είχε υποσχεθεί να μου τη δώσει.» «Σου έχει υποσχεθεί; Θα δούμε πως θα την πάρεις. Θα δεις ότι θα σου την πάρει ο Αντώνιος. Σου λέμε, άκουσε μας – να πας στο Σιμπίρσκ, η Κάτια θα είναι δική σου και θα απολαύσεις όλα τα αγαθά της γης.».

«Όχι», τους έλεγα κάνοντας επάνω μου το σημείο του Σταυρού, «ότι και να μου κάνετε, εγώ πάω κατευθείαν στο Βορόνεζ και πουθενά αλλού.».

«Αυτά λες, χαζέ», φώναξαν όλοι τους ταυτόχρονα, «θα δεις τι θα σου κάνουμε.».

^[7] Κοπέλα που ήθελε να νυμφευθεί ο Μοτοβίλωφ.

*«Αυτό μόνο ο Θεός μπορεί να διορθώσει...
Τουλάχιστον να μην παραδίσετε στην απόγνωση.»*

Ένα φοβερό και ψυχρό μαύρο σύννεφο μπήκε μέσα στην αμαξά. Τα χέρια μου έπεσαν κάτω, δεν μπορούσα πια να τα σηκώσω για να κάνω το σημείο τού Σταυρού, τα πόδια μου τεντώθηκαν, το στόμα άνοιξε παρά τη θέλησή μου, σα να το άνοιγε κάποιος από μέσα. Το στόμα μου ήταν ορθάνοιχτο. Τότε, εκείνο το μαύρο και δύσοσμο σύννεφο άρχισε να μπαίνει μέσα μου, στο στόμα, στο λάρυγγα, στα σπλάγχνα. Όταν μπήκε μέσα μου ολόκληρο, τότε το στόμα έκλεισε μόνο του. Μέσα σε μια στιγμή μία πυρακτωμένη μάζα ανέβηκε από τα νεφρά, μέσω σπονδυλικής στήλης, στον εγκέφαλο, μετά γέμισε όλο το σώμα μου δημιουργώντας ανυπόφορη πίεση στα άκρα.

Όταν έφτασα στο Βορόνεζ πήγα αμέσως στον Σεβασμιώτατο Αντώνιο. Εκείνος βλέποντας την κατάσταση μου κατάλαβε με το πνευματικό του αισθητήριο τη συμφορά που με βρήκε. Δάκρυσε και μου είπε: «Να σας ελεήσει ο Θεός.»

«Αμάρτησα ενώπιον τού Θεού και ενώπιόν σας, Σεβασμιώτατε», του είπα. «Δεν άκουσα την πατρική σας συμβουλή και πήγα στο Κούρσκ.»

«Τι να κάνουμε», μου είπε εκείνος, «αυτό μόνο ο Θεός μπορεί να διορθώσει. Και όχι μόνο να διορθώσει, αλλά και να σας γεμίσει με τη Χάρη του, η οποία αναπληρεί τα υστερήματα. Τουλάχιστον, να μην παραδίσετε στην απόγνωση. Ο Πέτρος και ο Ιούδας και οι δύο τους ήταν Απόστολοι, και οι δύο τους αξιώθηκαν των αυτών Χαρισμάτων τού Αγίου Πνεύματος, και οι δύο τους αμάρτησαν με την ίδια αμαρτία. Οι Άγιοι Πατέρες τής Εκκλησίας μας δε βλέπουν διαφορά στην αμαρτία τού ενός και του άλλου. Όπως ο ένας μπόρεσε να χαθεί, το ίδιο και ο άλλος. Και όπως ο ένας μπόρεσε να σωθεί, το ίδιο και ο άλλος. Αλλά ο ένας πήγε και κρεμάστηκε, αν και τον παρακαλούσε ο Κύριος να μην το κάνει, να μην απελπίζεται. Του έλεγε ότι τον συγχωρεί, ότι θα τον κάνει πρώτο των Αποστόλων. Αλλά εκείνος παραδόθηκε στην πλήρη απελπισία και γι' αυτό και χάθηκε. Διότι πίστεψε ότι η αμαρτία του είναι τόσο μεγάλη που δεν μπορεί να συγχωρεθεί.»

«Η απελπισία είναι Βλασφημία κατά του Αγίου Πνεύματος»

«Αυτή είναι η αιτία που χάθηκε ο Ιούδας, γι' αυτό η απελπισία είναι η πιο βαριά αμαρτία απ' όλες τις αμαρτίες που υπάρχουν στον κόσμο. Διότι απελπισία σημαίνει αναίρεση της παντοδύναμης Χάρης τού Θεού που μας δόθηκε εξαιτίας των

σεπτών Παθών, του Θανάτου και της Αναστάσεως τού Χριστού. Είναι Βλασφημία κατά του Αγίου Πνεύματος, διότι αν ο Χριστός σήκωσε τις αμαρτίες όλου του κόσμου, είναι δυνατόν να μη σηκώσει και τις δικές μας; Να μην καθαρίσει με το Πανάγιο και Ζωοποιό Αίμα Του τις δικές μας αμαρτίες; Να μη θεραπεύσει τις πνευματικές και τις σωματικές μας πληγές, με το Θεανθρώπινο Σώμα Του; Γι' αυτό δε θα έπρεπε να απελπισθεί ο Ιούδας, θα μπορούσε και εκείνος να σωθεί. Αφού ένας άλλος Απόστολος, ο Πέτρος, που αμάρτησε με ίδια μ' εκείνον αμαρτία, δεν απελπίστηκε, αλλά «έξεληθών έξω ἔκλαυσε πικρῶς» (Μτ. 26,75). Και τον συγχώρησε ο Κύριος και οι Ἄγγελοι είπαν στις μυροφόρες γυναίκες «*ὑπάγετε εἶπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ*» (Μκ. 16,7). Και αυτός είναι ένας από τους δύο Πρωτοκορυφαίους Αποστόλους για την ακράδαντη πίστη τού οποίου ο Κύριος είπε: «*Σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ᾄδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς*» (Μτ. 16,18).

Τέτοια ελπίδα πρέπει να έχουμε και εμείς για να μπορέσει ο Κύριος να πει μυστικά στην καρδιά μας: «είσαι ο Πέτρος», δηλαδή δυνατός σαν την πέτρα, «και πάνω σ' αυτήν την πέτρα θα οικοδομήσω την Εκκλησία μου» μέσα σου, και «οι δυνάμεις του ἄδου», οι διάφορες επιθέσεις του Πονηρού, «δε θα την καταλάβουν». «Και θα κατοικήσω στην Εκκλησία αυτή», στη σκηνή τού σώματός σου, «και θα Είμαι ο Θεός σου και εσύ ο εκλεκτός μου». «*Ἡμέρας ὁ ἥλιος οὐ συγκαύσει σε, οὐδέ ἡ σελήνη τὴν νύκτα. Κύριος φυλάξει σε ἀπὸ παντός κακοῦ, φυλάξει τὴν ψυχὴν σου ὁ Κύριος. Κύριος φυλάξει τὴν εἴσοδόν σου, καὶ τὴν ἐξοδόν σου, ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος*» (Ψαλ. 120,6-8).

Τέτοια, λοιπόν, ελπίδα πρέπει να έχουμε και με φόβο Θεού να επιδιώκουμε τη σωτηρία μας. Διότι «*οὕτως λέγει Κύριος καιρῶ δεκτῶ ἐπήκουσά σου καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι*» (Ησ. 49,8). «*Ἴδου νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδού νῦν ἡμέρα σωτηρίας*» (Β' Κορ. 6,2), και ο Κύριος λέει: «*ἐπικάλεσαί με ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς σου, καὶ ἐξελοῦμαι σε καὶ δοξάσεις με*» (Ψαλ. 49,15). Με τέτοια και παρόμοια λόγια ο καλὸς Επίσκοπος Αντώνιος προσπαθούσε να με παρηγορήσει. Όταν τελείωσε η συζήτησή μας με ἄφησε να πάω στο δωμάτιο μου.

*«Αυτά που έχεις εσύ μέσα σου
όλα προέρχονται από το Πνεύμα τῆς Κακίας.»*

Αυτήν την πρώτη νύχτα, μετά την επιστροφή μου από το Κούρσκ, 18 με 19 Οκτωβρίου τού 1834, είδα πρώτη φορά τον Ἅγιο Μητροφάνη, ο οποίος μου παρουσιάστηκε στον ὕπνο με μια πολύ μεγάλη αλυσίδα και ένα τεράστιο λουκέτο

στα χέρια του και μου είπε: «Υπάρχει η σοφία η άνωθεν κατερχόμενη, αλλά εκείνη η σοφία είναι διαφορετική, είναι αγνή, ειρηνική, επιεικής, γεμάτη ευσπλαχνία και καλά έργα (βλ. Ιακ. 3,15-17). Αυτά, όμως, που έχεις εσύ μέσα σου όλα προέρχονται από το Πνεύμα τής Κακίας.».

Εγώ από τα δώδεκα μου χρόνια βρισκόμουν στον κύκλο των Ρώσων Αρχιερέων και γνώριζα τόσο καλά όλη τη Βίβλο που σχεδόν την ήξερα απ' έξω και έλεγα ολόκληρα κομμάτια από στήθους.

Το λέω εδώ για να γίνει κατανοητό τι εννοούσε ο Άγιος Μητροφάνης όταν έλεγε: «Αυτά που έχεις εσύ μέσα σου όλα προέρχονται από το Πνεύμα τής Κακίας.» Διότι υπήρχαν και μερικά που προέρχονταν από τον Θεό, τα όποια «τα μερικά» τα φανέρωσε ο Άγιος Μητροφάνης στον Αρχιεπίσκοπο Αντώνιο. Εκείνη, λοιπόν, την πρώτη φορά μού είπε ο Άγιος Μητροφάνης το έξης:

«Δες, ο Πολέμιος, ο Διάβολος, είναι μέσα σου σαν βράχος, και δεξ πόσο ανθρώπινο πνεύμα έμεινε μέσα σου.» Έδειξε την προεξοχή του λάρυγγα στο λαιμό, που οι άνθρωποι το ονομάζουν καρύδι, και δεν ξέρω με ποιόν τρόπο, αλλά είδα αυτό το καρύδι άσπρο ενώ όλο το υπόλοιπο σώμα μου ήταν μαύρο σαν κάρβουνο. Μετά, ο Άγιος Μητροφάνης μού είπε: «Αλλά εγώ θα σε βοηθήσω.» Πήρε και στα δύο του χέρια την αλυσίδα και την έβαλε στα χέρια και στα πόδια μου, δένοντας μ' αυτόν τον τρόπο το Πνεύμα της Κακίας, το οποίο, όπως είπα προηγουμένως, είχε μπει μέσα μου σαν ένα σκοτεινό σύννεφο. Την αλυσίδα αυτή την ασφάλισε με το λουκέτο, το οποίο έβαλε στη γλώσσα μου. Πήρε το κλειδί και μου είπε: «Τον έδεσα τώρα για να μην σε καταστρέψει και το κλειδί, προς το παρόν, θα το έχω εγώ.» Με ευλόγησε, κάνοντας το σημείο του Σταυρού, και μετά χάθηκε από μπροστά μου.

«Και εσείς μην απελπίζεστε, αλλά να ευχαριστείτε τον Θεό»

Το πρωί της επόμενης 'μέρας, όταν ξύπνησα, πήγα στον Επίσκοπο Αντώνιο και ο οποίος με υποδέχθηκε με τα εξής λόγια: «Αυτήν τη νύχτα με επισκέφθηκε ο Άγιος Μητροφάνης και μου είπε ότι αυτήν τη νύχτα έδεσε με αλυσίδες τον μεγάλο Εχθρό τής Εκκλησίας, τον κλείδωσε και πήρε το κλειδί.»

Εγώ είπα ότι εμένα έδεσε με αλυσίδες ο Άγιος Μητροφάνης. «Όχι», είπε ο Επίσκοπος Αντώνιος, και σαν να μην απαντούσε σε 'μένα, αλλά στο Δαιμόνιο που

μπήκε μέσα μου. «Όχι, ο Νικολάι Αλεξάνδροβιτς Μοτοβίλωφ είναι τέκνο τής Εκκλησίας του Θεού και υπηρέτης τής Παναγίας, γι' αυτό δεν υπάρχει λόγος να τον δένουμε με αλυσίδες, αλλά εσένα, Καταραμένε, πραγματικά σε έδεσε ο Άγιος Μητροφάνης, για να μην βλάπτεις τον δούλο τού Θεού Νικόλαο.» «Και εσείς», είπε απευθυνόμενος σε 'μένα ο Αρχιεπίσκοπος Αντώνιος, «μην απελπίζεστε, αλλά να ευχαριστείτε τον Θεό, ο Οποίος αν και σας επισκέφθηκε με τέτοια θλίψη, επιτρέποντας στον Εχθρό να σας πειράξει μ' αυτόν τον τρόπο, όμως, ο νους σας έμεινε καθαρός και δεν άφησε ο Κύριος τον Πονηρό να κυριαρχήσει στη μνήμη και τη θέλησή σας.».

Εγώ, βλέποντας την κατάσταση μου, σκεφτόμουν το εξής: «Γιατί ο Κύριος, παρά την αγάπη μου για τον Αρχιεπίσκοπο, επέτρεψε στον Εχθρό να με κυριέψει; Γιατί επέτρεψε να κυριέψει ο Διάβολος τον άνθρωπό Του, τον άνθρωπο, ο οποίος με όλες τις δυνάμεις της ψυχής του και του πνεύματός του δεν επιθυμούσε τίποτα εκτός από τον Κύριο;». Αν και αγαπούσα με πόθο τη Γιαζίκοβα, και ήθελα μόνο αυτή να έχω για γυναίκα, επειδή μου την είχε υποσχεθεί ο Κύριος, για να μη βλασφημείται το όνομά Του. Αισθανόμουν φοβερό πόνο, όχι σωματικό αλλά πνευματικό. Όμως, εκείνο το μέρος της λογικής που δεν είχε σκοτιστεί από την επήρεια του Δαίμονα μου έλεγε: «Τί να κάνουμε, απ' ότι φαίνεται, ο Θεός θέλει να υποφέρω όλη τη ζωή μου αρχίζοντας από την πρώτη κιόλας ημέρα. Να, και ο εκλεκτός τού Θεού, ο Προφήτης Δαβίδ, κεχρισμένος Βασιλιάς και ο πιο αγαπητός στον λαό τού Θεού, και αυτός έβγαζε αφρό από το στόμα του και έκανε τον τρελό για να ξεφύγει από τα χέρια των εχθρών του. Εκείνος ήταν Δίκαιος, ενώ εγώ είμαι αμαρτωλός και δίκαια υποφέρω για τις αμαρτίες μου. Αν και ο Εχθρός, ο Διάβολος είναι μέσα μου, σαν βράχος, μου αρκεί ο Κύριος ο Θεός να μη με αφήσει με τη Χάρη Του. Ο Πολέμιος δεν μπορεί να νικήσει τη Δύναμη τού Χριστού και ο αληθινός Λίθος, ο Θεάνθρωπος Ιησούς, αν θελήσει, μπορεί με την παντοδυναμία Του να κάνει ψιλή άμμο αυτήν την πέτρα, τον Θεομάχο Διάβολο, και να καταστρέψει όλες τις παγίδες του και τις επιθέσεις του εναντίον μου, και κάποτε θα μου χαρίσει την ολοκληρωτική νίκη επί του Διαβόλου, όπως την χάρισε στον πατέρα Σεραφείμ, με τις πρεσβείες τής Θεοτόκου. Ίσως, γι' αυτό ο πατήρ Σεραφείμ μου έλεγε για την πάλη και τη νίκη του κατά του Διαβόλου, επειδή γνώριζε ότι και εμένα με περιμένει ίδιος αγώνας.».

Τέτοιου είδους σκέψεις έχυναν λίγο φως και έδιναν λίγη ανακούφιση στην πονεμένη ψυχή μου. Ήταν, όμως, όχι το τέλος, αλλά η αρχή των απερίγραπτων βασάνων μου.

*«Ταυτόχρονα με το Άγιο Πνεύμα που τον επισκίασε,
επέτρεψε ο Θεός και μπήκε μέσα του ο Διάβολος»*

Ο Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος Αντώνιος με παρηγόρησε με μια πνευματική συνομιλία και, μεταξύ των άλλων, μου είπε και κάτι για τον Άγιο Μητροφάνη. Όταν στο νου του παρουσιάστηκε η σκέψη ποιός αμάρτησε, ο Μοτοβίλωφ ή οι γονείς του και υποφέρει τόσο πολύ, τότε ο Άγιος Μητροφάνης τού έδωσε την έξης απάντηση: «Μήπως ξέχασες το λόγο τού Ευαγγελίου, τι είπε ο Κύριος σε παρόμοια περίπτωση, όταν οι μαθητές ρώτησαν τον Θεάνθρωπο Ιησού για τον εκ γενετής τυφλό ποιός αμάρτησε, αυτός ή οι γονείς του; Και ο Μοτοβίλωφ, αν και δεν είναι εκ γενετής τυφλός, όμως, υποφέρει αρχίζοντας από τη Βάπτισή του. Και γι' αυτόν δηλαδή και για τον εκ γενετής τυφλό ο Κύριος λέει: "οὔτε οὗτος ἤμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ" (Ιω. 9,3). Οι γονείς τού Μοτοβίλωφ ήταν καλοί Χριστιανοί και πιστοί στον Θεό. Και ο Μοτοβίλωφ είναι το παιδί που ο Θεός τούς είχε υποσχεθεί. Μέχρι τη Βάπτισή του δε θα μπορούσε να παροργίσει τον Θεό. Όμως, του δόθηκε να υποφέρει αρχίζοντας κιόλας από τη Βάπτισή του, και σύμφωνα με το λόγο του Αποστόλου, "οὐ μόνον τό εἰς Αὐτόν πιστεύειν, ἀλλά καί τό ὑπέρ Αὐτοῦ πάσχειν" (Φιλιπ. 1,29). Και αυτό όχι για να χαθεί μέσα στην απαρηγόρητη θλίψη του, αλλά για να φανερωθεί η δύναμη τού Θεού πάνω σ' αυτόν. Αυτή είναι η θαυμαστή Πρόνοια τού Θεού, ο Οποῖος τού επέτρεψε να δοκιμάσει όλα αυτά.

Ρώτησέ τον για τη γέννηση και τη Βάπτισή του, πότε και με ποιόν τρόπο του δόθηκε το όνομα. Και αυτός θα σου πει ότι το όνομα τού το έδωσε ο Άγιος Νικόλαος όχι μόνο πριν γεννηθεί αυτός, αλλά και πριν ακόμα παντρευτούν οι γονείς του. Θα σου πει, επίσης, ότι όταν γινόταν η Βάπτιση, αυτός φώναξε πάρα πολύ δυνατά και μέσα σε μια στιγμή οι τρίχες των μαλλιών του από μαύρες έγιναν λευκές. Τότε όλοι νόμιζαν ότι το παιδί φώναξε επειδή το νερό στην κολυμβήθρα ήταν κρύο. Όμως, η αιτία ήταν ότι ταυτόχρονα με το Άγιο Πνεύμα που τον επισκίασε, επέτρεψε ο Θεός και μπήκε μέσα του ο Διάβολος και του προκάλεσε φοβερό σωματικό πόνο, γι' αυτό και το παιδί φώναξε. Θα σου πει, επίσης, ότι τον πρώτο χρόνο τής ζωής του υπέφερε από φοβερό πόνο. Οι γιατροί έλεγαν ότι έχει πέτρες στα εσωτερικά του όργανα γι'

αυτό και πονάει. Όμως, τον πόνο τού τον προκαλούσε ο Δαίμονας που υπήρχε μέσα του.

Ρώτησέ τον τι παράξενα πράγματα συνέβησαν σ' αυτόν όταν ήταν παιδί. Πως έπεφτε στην πλάτη, τα πόδια του κολλούσαν στο κεφάλι και αυτός άρχιζε να περιστρέφεται σα σβούρα. Δεν το έκανε από μόνος του, αλλά το έκανε μια ξένη δύναμη. Σου λέω ότι έτσι ενεργούσε μέσα του ο Διάβολος, και όταν τελείωνε τη δουλειά του, το παιδί ερχόταν σε κανονική κατάσταση. Χτυπούσε πάρα πολύ δυνατά τα πόδια και τα χέρια του στο πάτωμα, γι' αυτό οι γονείς του, από φόβο να μην τραυματιστεί, είχαν πολλά μαξιλάρια στο δωμάτιο που ήταν το παιδί. Μέχρι τα τρία του χρόνια, αυτός δεν μπορούσε να κοιμάται τη νύχτα. Αγρυπνούσε μόνος του στο δωμάτιό του και η μόνη παρηγοριά του ήταν τα αστέρια στον ουρανό. Ο ύπνος τον έπαιρνε μόνο το πρωί. Αυτά και διάφορα άλλα παράξενα πράγματα γίνονταν μαζί του και η αιτία όλων αυτών ήταν ο Δαίμονας που ενεργούσε μέσα του. Για να μην τον καταστρέψει τελείως ο Διάβολος, του δόθηκε η Χάρη τού Θεού και αξιώθηκε αυτός να δει πολλά αληθινά Οράματα και γνώρισε πολλές αποκαλύψεις. Γι' αυτόν το λόγο έκανε ο Θεός να γνωριστεί αυτός με τον μεγάλο Γέροντα Σεραφείμ και με 'σένα. Και τώρα έβαλε εμάς για να τον προστατέψουμε από τις ενέργειες τού μισάνθρωπου Διαβόλου. Αν και επέτρεψε η Πρόνοια τού Θεού να κατοικήσει μέσα του ο Διάβολος τη στιγμή κιόλας που γινόταν η Βάπτιση, όμως, όχι για να τον τιμωρήσει, αλλά για κάποιο λόγο που γνωρίζει μόνο Αυτός, τον οποίο θα αποκαλύψει όταν θελήσει Εκείνος και όταν έλθει το πλήρωμα του χρόνου.».

Μετά, ο Άγιος Μητροφάνης έδωσε εντολή στον Επίσκοπο Αντώνιο να με διαβάσει, πράγμα που αυτός ανέθεσε στον πνευματικό του, τον πατέρα Βαρλαάμ. Αλλά πρώτα απ' όλα μου είπαν να κάνω Αγιασμό και να διαβάσω Παράκληση στον Αρχάγγελο Μιχαήλ. Παρακάλεσε να το κάνει ο εφημέριος τού ναού των Αγίων Αρχαγγέλων. Και όταν τελειώσαμε την Παράκληση και τον Αγιασμό, ο Δαίμονας άρχισε τόσο πολύ να με καίει, που στην επιδερμίδα μου άρχισε να εμφανίζεται η καπνιά, ώστε αναγκαζόμουν να αλλάζω συχνά, επειδή τα ρούχα μου γρήγορα γίνονταν μαύρα. Η καπνιά έβγαινε μαζί με τον ιδρωτα γι' αυτό έπρεπε πολλές φορές την ημέρα να πλένω το πρόσωπό μου διότι αλλιώς γινόμουν σαν Αιθίοπας.

*«Αυτά που έτρωγα και έπινα χάνονταν μέσα μου
σαν μέσα στην άβυσσο και αισθανόμουν νηστικός.»*

Δεν υπάρχουν λέξεις να περιγράψω και δεν μπορεί να φανταστεί ο νους τού ανθρώπου τα βάσανα που υπέφερα, που ήταν σαν τα αιώνια βάσανα. Αυτά κράτησαν τρεις μέρες και τρεις νύχτες, και δε θα τα άντεχα αν δε μου έδινε δύναμη ο Θεός. Όλα αυτά τα τρία εικοσιτετράωρα δεν μπόρεσα να κλείσω μάτι. Έπρεπε να τρώω και να πίνω λόγω της αδυναμίας της ανθρώπινης φύσης που δεν μπορεί να ζει χωρίς τροφή και νερό. Όμως, αυτά που έτρωγα και έπινα χάνονταν μέσα μου σαν μέσα στην άβυσσο και αισθανόμουν νηστικός. Και όλον αυτόν τον καιρό κάποιος άορατος, αλλά καλός και πολύ συμπαθητικός, μου μιλούσε με τρυφερή και ήρεμη φωνή. Και τώρα που γράφω αυτά, στις 12 Αυγούστου τού 1861, την παραμονή της Ανακομιδής των τιμίων λειψάνων του Αγίου Τύχωνα τού Ζαντόνσκ, μου φαίνεται πως ήταν η φωνή τού μεγάλου Γέροντα πατρός Σεραφείμ, ο οποίος συχνά εμφανιζόταν στον Επίσκοπο Αντώνιο για να τον καθοδηγεί, διότι απ' ότι γνωρίζουμε και από τους Βίους των Αγίων ότι και παρά την Αγιότητα που έχει ο άνθρωπος, και την οποία αναμφίβολα είχε ο Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος Αντώνιος, κάποια πράγματα θα μπορούσαν να του ξεφύγουν, επειδή μόνο ο Θεός είναι Τέλειος και πραγματικά Άγιος...

*«Όχι μόνο από λύπη και ντροπή για τις αμαρτίες τους θα υποφέρουν
οι αμαρτωλοί, αλλά και από πραγματικούς σωματικούς πόνους.»*

Αυτά θα είναι τα βάσανα που θα προκαλεί η άσβεστη φλόγα τής Κολάσεως, η οποία θα καίει τους αμαρτωλούς χωρίς οι ίδιοι να καίγονται. Απ' αυτήν τη φλόγα υπέφερε ο πλούσιος και αυτή του προκαλούσε δίψα που δεν μπορούσε να ικανοποιήσει, γι' αυτό και παρακαλούσε το φτωχό Λάζαρο, που στη γήινη ζωή του ήταν φτωχός, όμως, στη ζωή του μέλλοντος αιώνα ήταν πλούσιος και αναπαυόταν στους κόλπους τού Αβραάμ. Τον παρακαλούσε ο πλούσιος να του δώσει έστω και μία σταγόνα νερό να δροσιστεί, αλλά αυτό ήταν αδύνατον, διότι όταν ζούσε στη γη δεν φρόντισε να τηρήσει τις Εντολές τού Κυρίου και να φυλάξει το Νόμο τού Θεού. Αφού δεν το έκανε σ' αυτήν την πρόσκαιρη ζωή, γι' αυτό και στερήθηκε των αγαθών τής ζωής τού μέλλοντα αιώνα. Εδώ στη γη σπέρνουμε καλό και κακό, ενώ εκεί θα είναι ο καιρός να μαζέψουμε τους καρπούς, και ο καθένας θα λάβει αυτά που του αξίζουν. Τώρα ο Θεός μού δίνει να δοκιμάσω τι στην πραγματικότητα θα είναι η φλόγα της

Κολάσεως. Εγώ, άνθρωπος που έχει πτυχίο πανεπιστημίου, πρέπει να το δοκιμάσω στον εαυτό μου για να πω κάποτε στους συναδέλφους μου τους επιστήμονες, ιδίως σ' αυτούς που σπουδάζουν σε Θεολογικές σχολές και ετοιμάζονται να γίνουν κληρικοί, αρχιμανδρίτες και ιεράρχες, να τους πω, ότι τα βάσανα που θα προκαλεί η φλόγα της Κολάσεως δε θα είναι μόνο βάσανα συνειδήσεως. Όχι μόνο από λύπη και ντροπή για τις αμαρτίες τους θα υποφέρουν οι αμαρτωλοί, αλλά και από πραγματικούς σωματικούς πόνους. Διότι κατά την Ανάστασή μας από τους νεκρούς, εμείς θα λάβουμε την ίδια σάρκα που έχουμε και τώρα, που λάβαμε από τη μητέρα μας και τον πατέρα μας...

«Μέσα μου φλεγόταν η φλόγα της Κολάσεως, αλλά εγώ δεν καιγόμουν.»

«Όλα αυτά σας τα έδωσε ο Θεός για να τα κάνετε φανερά σ' όλον τον κόσμο.»

Ψέμα λένε οι νέοι Θεολόγοι ότι δε θα Αναστηθούμε με την ίδια σάρκα, και μ' αυτά που λένε καταστρέφουν τους ανθρώπους που δεν είναι σταθεροί στην Πίστη. Και αν αυτοί οι Θεολόγοι δε μετανοήσουν δημόσια για να διορθωθούν και να επιστρέψουν στην αληθινή Πίστη και οι άνθρωποι τούς οποίους αυτοί έχουν αποπλανήσει, τότε, οι ίδιοι αυτοί οι Θεολόγοι θα δοκιμάσουν ίδια με τα δικά μου ή και χειρότερα βάσανα. Μέσα μου φλεγόταν η φλόγα της Κολάσεως, αλλά εγώ δεν καιγόμουν. Όμως, για να είναι φανερά τα σημεία, έκανε ο Θεός, για να καταλαβαίνουν οι άνθρωποι ότι η φλόγα αυτή είναι πραγματική, να βγάζει το σώμα μου καπνιά...

Όλα αυτά τα διηγήθηκα λεπτομερώς στον Αρχιεπίσκοπο Αντώνιο και αυτός μου έδωσε την έξης εντολή: Να τα φυλάξω αυτά στην καρδιά μου και να τα αποκαλύπτω μόνο σ' εκείνους που φοβούνται τον Κύριο έως ότου έλθει ο καιρός να γίνουν αυτά γνωστά σ' όλον τον κόσμο. Αναφέρω και το λόγο του που μου έλεγε συχνά, σχετικά μ' αυτήν την υπόθεση: «Μήπως ο Κύριος που έκανε τόσα θαύματα στη ζωή σας και σας έδωσε τόσες αποκαλύψεις το έκανε μόνο για 'σας, να στερεωθείτε στην Πίστη; Εσείς, και χωρίς αυτά θα ήσασταν πιστός σ' Αυτόν και θα μπορούσατε να σωθείτε. Όλα αυτά χρειάζονται για τον κόσμο, για να πειστούν οι άνθρωποι ότι ο Ιησούς Χριστός και χθες και σήμερα είναι Ίδιος και στους αιώνες. Ότι το Πνεύμα τού Θεού που παλιά ενεργούσε στους εκλεκτούς Του, ενεργεί και σήμερα και μοιράζει σ' όποιον θέλει τα Χαρίσματά Του. Όλα αυτά σας τα έδωσε ο Θεός όχι μόνο για τον εαυτό σας, αλλά και για να τα κάνετε φανερά σ' όλον τον κόσμο. Και

όταν εγώ δε θα βρίσκομαι πια στη ζωή, και έλθει ο καιρός να σταματήσουν τα βάσανά σας, να τα αποκαλύψετε για τη δόξα τού Θεού και την ωφέλεια όλων αυτών που επιζητούν τη σωτηρία τους και όχι μόνο αυτών, αλλά και εκείνων των ανθρώπων που δε φροντίζουν για τη σωτηρία τους ή δεν ξέρουν τι είναι η σωτηρία, διότι ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός φανέρωσε τον Εαυτό Του και σ' εκείνους που δεν Τον αναζητούσαν.». Αυτό, λοιπόν, κάνω τώρα σύμφωνα με την εντολή του.

*«Τα κόκαλά μου και όλα τα σωθικά μου
τα τρώει η φλόγα τής Κολάσεως.»*

Συνεχίζω τη διήγησή μου. Προς το τέλος τού τρίτου εικοσιτετραώρου, αυτή η φλόγα τής γέεννας που φλεγόταν μέσα μου χωρίς να καίγομαι έγινε τόσο ισχυρή, που τα κόκαλά μου άρχισαν να τρίζουν. Εγώ, αλαφιασμένος, έτρεξα στον Αρχιεπίσκοπο Αντώνιο. «Θα χαθώ για πάντα», του είπα, «αν δε μου δώσετε λίγη ανακούφιση, χάνω τα λογικά μου και φοβάμαι να μην αυτοκτονήσω. Αν δε με βοηθήσετε, θα πεθάνω εδώ κάτω στα πόδια σας, διότι τα κόκαλά μου και όλα τα σωθικά μου τα τρώει η φλόγα τής Κολάσεως.».

Εκείνος με κοίταξε με βλέμμα γεμάτο καλοσύνη και μου είπε: «Όλοι μας είμαστε καλοί στο να αμαρτάνουμε, όμως, για να μετανοήσουμε δεν έχουμε όρεξη. Η μετάνοια δεν είναι μια απλή εξομολόγηση των αμαρτιών μας. Μετάνοια σημαίνει να υπομένουμε τα πάντα μέχρι να τις εξαλείψουμε, έως “τόν ἔσχατον κοδράντην” (Μτ. 5, 26), όπως είπε ο Σωτήρας.».

«Ο Κύριος σπλαχνίζεται τους αμαρτωλούς που μετανοούν...»

Έχασα την τελευταία ελπίδα, τα πόδια μου λύγισαν, έχασα την ισορροπία μου και παρά λίγο να έπεφτα κάτω, αν δεν με κρατούσε ο Αρχιεπίσκοπος Αντώνιος. «Τι να κάνουμε», μου είπε, «τα βάσανά σας είναι φοβερά, τουλάχιστον να μην απελπίζεστε, αλλά να ελπίζετε στη βοήθεια τής Παναγίας, στις πρεσβείες Της. Θυμηθείτε όσα είχε κάνει για 'σας, είναι δυνατόν μετά από τόσες ευεργεσίες να σας αφήσει χωρίς παρηγοριά; Ο Κύριος σπλαχνίζεται τους αμαρτωλούς που μετανοούν και μέσω Αυτής Τον ικετεύουν για την άφεση τών αμαρτιών τους.».

Μετά, μου έφερε ένα μεγάλο ποτήρι κρασί και μου έδωσε να το πιω με τα έξης λόγια: «Είναι από τον Άγιο Μητροφάνη.». Το ήπια. Η φλόγωση που αισθανόμουν μέσα μου θα έπρεπε να δυναμώσει, αν ήταν μια φυσική φλόγωση, εγώ όμως, αντίθετα, αισθάνθηκα μέσα μου μια γλυκιά δροσούλα και ανακούφιση. Η φλόγα άρχισε να εξασθενεί και οι πόνοι υποχώρησαν. Ο Αρχιεπίσκοπος Αντώνιος είπε: «Να πάτε τώρα στον πατέρα Βαρλαάμ, να του εξομολογηθείτε όλες τις αμαρτίες σας και αύριο να κοινωνήσετε των Ζωοποιών Μυστηρίων του Κυρίου.».

Στην εξομολόγηση αισθανόμουν τα κόκαλά μου να σπάζουν και τα άκρα μου, χέρια και πόδια, να αποχωρίζονται από το υπόλοιπο σώμα μου. Αναγκάστηκα να κρατάω με τα χέρια μου το στομάχι, διότι μου φαινόταν, καθώς περπατούσα, ότι έχει ανοίξει η κοιλιά μου και τα σπλάγχνα μου θα πέσουν κάτω.

«Το πιο τρομερό ήταν το ότι η ίδια φωτιά δεν μπορούσε να κάψει τη σάρκα μου που ήταν σαν πάγος.»

Όταν, στην εκκλησία του Τιμίου Σταυρού, πήγα να κοινωνήσω, το δεξί μου χέρι έκανε μια απότομη κίνηση, σα να το έσπρωξε κάποια δύναμη, και παρά λίγο να χτυπήσω το άγιο Ποτήριο με τα Άχραντα Μυστήρια που κρατούσε στα χέρια του ο ιερομόναχος ο οποίος με κοινωνούσε. Μετά τη Θεία Κοινωνία τρεις-τέσσερις μέρες αισθανόμουν ανακούφιση. Συνέχιζαν να διαβάζουν τους Εξορκισμούς διότι ο Δαίμονας δεν έλεγε το όνομά του. Λίγες μέρες μετά –δε θυμάμαι πόσες ακριβώς και δε θέλω να λέω ψέμα όταν πρόκειται για την αλήθεια του Θεού– άρχισα να κρύνω τόσο πολύ που καλύτερα να πω πως δεν ήταν κρύο αυτό που αισθανόμουν, αλλά παγωνιά. Ανέβαινα πάνω σε αναμμένη σόμπα^[8], αλλά ούτε εκεί δεν μπορούσα να ζεσταθώ. Πήγαινα και στεκόμουν μπροστά στο αναμμένο τζάκι, αλλά ούτε αυτό με βοηθούσε. Αλλά το πιο άσχημο και το πιο τρομερό ήταν το ότι η ίδια φωτιά δε με έκαιγε, σα να έχασε αυτή για μένα την καυστική της δύναμη και δεν μπορούσε να κάψει τη σάρκα μου που ήταν σαν πάγος. Αν, για παράδειγμα, έβαζα το χέρι μου πάνω στα αναμμένα κάρβουνα και το κρατούσα αρκετή ώρα, η φωτιά όχι μόνο δεν το έκαιγε, αλλά ούτε το θέρμαινε, μόνο το μαύριζε με καπνιά.

^[8] Την παλιά εποχή στη Ρωσία, αλλά και σήμερα στα χωριά, υπήρχαν στα σπίτια για θέρμανση μεγάλες χτιστές σόμπες που είχαν θέση και για ξάπλωμα.

Όταν το άκουσε ο Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος Αντώνιος με ρώτησε: «Είναι αλήθεια ότι δε σας καίει η φωτιά; Θα ήθελα μόνος μου να το δω.». – «Ορίστε, του είπα, «δυστυχώς για 'μένα, αυτό είναι αλήθεια, διότι όχι μόνο δεν μπορώ για λίγο να ζεσταθώ, αλλά ούτε αισθάνομαι θερμότητα, όταν βάζω το χέρι μου στη φωτιά.». Έφεραν ένα κερί. Εγώ δεκαπέντε λεπτά κρατούσα το χέρι μου πάνω στο κερί και αυτό όχι μόνο δεν κάηκε αλλά ούτε ζεστάθηκε, μόνο μαύρισε από καπνιά.

*«Ο ίδιος ο Κύριος και Θεός με βοηθούσε με την
ευσπλαχνία Του να αντέξω αυτό το ανυπόφορο μαρτύριο.»*

Αυτή η κατάσταση, που αισθανόμουν ανυπόφορο κρύο και ήμουν σαν ένα κομμάτι πάγου, κράτησε δύο εικοσιτετράωρα. Θα έλεγα ότι δεν ξέρω πως το άντεξα αν δεν έβλεπα πραγματικά ότι ο ίδιος ο Κύριος και Θεός με βοηθούσε με την ευσπλαχνία Του να αντέξω αυτό το ανυπόφορο μαρτύριο.

Όπως και πριν, η ίδια αόρατη, ιλαρή, τρυφερή και γεμάτη αγάπη φωνή μου εξηγούσε ότι αυτή η παγωνιά που αισθάνομαι είναι το αιώνιο Κρύο των Ταρτάρων τού Κάτω Κόσμου όπου δεν υπάρχει θέρμη... Αυτό το διδάσκει η αγία του Θεού Εκκλησία, όμως, το αρνούνται οι νέοι Θεολόγοι, και γι' αυτόν το λόγο τα Τάρταρα θα είναι κατεξοχήν ο δικός τους κλήρος στη μέλλουσα ζωή...

Μετά, ο Σεβασμιώτατος Αντώνιος μού είπε να κοινωνήσω πάλι των Αχράντων και Ζωοποιών Μυστηρίων του Κυρίου, «οἷς ζωοῦται καὶ θεοῦται πᾶς ὁ τρώγων σε καὶ πίνων ἐξ εἰλικρινοῦς καρδίας»^[9], με πίστη και αγάπη, όπως είπε. Αυτά τα Ζωοποιά Μυστήρια καταστρέφουν την εξουσία τού Διαβόλου πάνω στον άνθρωπο και τον καθαρίζουν όλον, και την ψυχή και το σώμα, αν υπάρχει γι' αυτό Θέλημα τού Θεού Παντοκράτορα.

*«Έτσι έπλασα Εγώ τον Μοτοβίλωφ,
ώστε να μπορέσει να τα αντέξει όλα.»*

Δεν τελείωσαν, όμως, εδώ τα βάσανά μου, τα οποία η Πρόνοια τού Θεού μού έδωσε να δοκιμάσω για να καταλάβω τι είναι τα αιώνια βάσανα. Μετά από τρεις ή τέσσερις ημέρες, της γλυκύτερης Θείας παρηγοριάς και ανακούφισης, ήλθε και η

^[9] Ευχή ζ' Αγίου Συμεών τού Νέου Θεολόγου από την Ακολουθία της Θείας Μεταλήψεως.

τρίτη δοκιμασία – το Ακοίμητο Σκουλήκι. Αυτό κράτησε μόνο τριάντα έξι ώρες και όμως αυτό το βάσανο ήταν χίλιες φορές χειρότερο από τα δύο προηγούμενα. Και μέχρι τώρα δεν μπορώ να καταλάβω πως το άντεξα, αν και είχα τη βοήθεια του Θεού. Αυτό το βάσανο είναι το χειρότερο απ' όλα τα βάσανα στον κόσμο. Και αν αυτό, τότε, που κράτησε περίπου τριάντα έξι ώρες ή λίγο παραπάνω - πάντως όχι πάνω από πενήντα, μου φάνηκε τόσο ανυπόφορο, τότε τι να πω για εκείνη την κατάσταση που θα υπάρχει στην Κόλαση, στο αιώνιο σκότος, όπου δεν υπάρχει η βοήθεια του Θεού και οι ψυχές ξέρουν ότι αυτή η κατάστασή τους είναι αιώνια και δεν μπορεί να αλλάξει!!!

Φανταστείτε ότι μέσα σας υπάρχουν εκατομμύρια σκουλήκια και σκνίπες που τρώνε από μέσα τη σάρκα σας και κάθε στιγμή είναι έτοιμα να βγουν στην επιφάνεια και να σκεπάσουν το σώμα σας. Τα βλέπετε με τα μάτια σας, μπορείτε να τα αγγίξετε, αλλά δεν μπορείτε να απαλλαχθείτε απ' αυτά. Σκεφτείτε ότι όλα όσα αγγίζετε, αμέσως γεμίζουν σκουλήκια τα οποία βλέπετε μόνο εσείς. Δεν μπορείτε να πίνετε και να τρώτε επειδή θα πίνετε και θα τρώτε μόνο σκουλήκια. Φανταστείτε όλα αυτά και τότε εν μέρει θα μπορέσετε να καταλάβετε τι σημαίνει το Ακοίμητο Σκουλήκι και τι βάσανα είχα δοκιμάσει μέσα σ' αυτές τις τριάντα έξι ή πενήντα ώρες που μου φάνηκαν ολόκληροι αιώνες. Παρά λίγο να πέθαινα της πείνας διότι τίποτα δεν μπορούσα να τρώω και να πίνω από αηδία... «Αυτό σημαίνει το Ακοίμητο Σκουλήκι, το τρομερό αιώνιο βάσανο», μου είπε η ίδια ιερά και μυστική φωνή, φωνή μιας άορατης ύπαρξης που με αγαπούσε και σπλαχνιζόταν πολύ, που ήταν τότε κοντά μου, φωνή που πάντα μου έδινε παρηγοριά. Αυτή μού εξήγησε λεπτομερώς τι σημασία έχουν τα βάσανα που δοκιμάζω.

Μόνο στον Σεβασμιώτατο Αντώνιο βρήκα μετά απ' όλα αυτά τα βάσανα τροφή χωρίς σκουλήκια – ένα μήλο που εκείνος μου έδωσε με τα έξης λόγια: «Όλα τώρα εκπληρώθηκαν, μη στενοχωριέστε, ο Κύριος θα σας ελεήσει. Αλλά όταν Αυτός μου φανέρωσε αυτά που θα έπρεπε να δοκιμάσετε και τα βάσανα που σας περιμένουν, τότε το πνεύμα μου ταραχτήκε και σκέφτηκα: “Πώς θα γίνει αυτό; Είναι δυνατόν να το αντέξει ένας άνθρωπος;” – Και ο Κύριος μού απαντούσε: “Θα το αντέξει. *“Παρά άνθρωποις τούτο αδύνατον έστι, παρά δέ Θεῶ πάντα δυνατά έστι”* (Μτ. 19,26). Έτσι έπλασα Εγώ τον Μοτοβίλωφ, ώστε να μπορέσει να τα αντέξει όλα. Και όχι μόνο αυτά που πέρασε. Αυτός θα τηρήσει το Θέλημά Μου μέχρι τέλους... και τότε Εγώ θα τον ευλογήσω και *“εὐλογῶν εὐλογήσω... καί πληθύνων πληθυνῶ...”* το Έλεός Μου πάνω σ' αυτόν (βλ. Γεν. 22,17) ώστε δε θα μπορέσουν να το πιστέψουν όσοι το δουν. Τότε θα

πραγματοποιηθούν και τα λόγια που είπα Εγώ στον Άγιο Μητροφάνη και τα οποία εσύ μετέφερες στον Μοτοβίλωφ, εννοώ το Έλεος και την Ευλογία Μου, που του είχα υποσχεθεί.».

*«Σε όλα αυτά θα βοηθήσει τον Μοτοβίλωφ το Άγιο Πνεύμα,
το Οποίο από τον Πατέρα εκπορεύεται και σε ΄Μένα αναπαύεται.»*

«Εγώ», συνέχισε ο Σεβασμιώτατος, «τόλμησα να ρωτήσω τον Κύριο: “Είναι δυνατόν να υπάρχουν άλλα φοβερότερα απ’ αυτά τα τρία βάσανα;”.

“Ναι, υπάρχουν”, μου απάντησε ο Κύριος. “Αλλά και αυτά, για χάρη Μου, θα τα αντέξει ο Μοτοβίλωφ, διότι είμαι μαζί του και θα κάνω ότι ο Πατέρας μου ευδόκησε να γίνουν. Σε όλα αυτά θα βοηθήσει τον Μοτοβίλωφ το Άγιο Πνεύμα, το Οποίο από τον Πατέρα εκπορεύεται και σε ΄Μένα αναπαύεται.”...

“Και τί είναι αυτά τα βάσανα;», τόλμησα εγώ να ρωτήσω τον Κύριο.”...

“Θα το δεις αργότερα”, μου απάντησε ο Κύριος, “επειδή δε θέλω τίποτα να κρύψω από ΄σένα, διότι αγαπάς Εμένα και την Παναγία Μητέρα Μου.”».

Μετά απ’ αυτό, άρχισαν φανερά να μου εμφανίζονται οι Δαίμονες και να προσπαθούν να με φοβερίσουν. Γι’ αυτόν το λόγο ο Σεβασμιώτατος Αντώνιος μού έδωσε ευλογία να κοινωνώ και δύο και τρεις φορές τη ΄βδομάδα. Μου έδινε συνέχεια να τρώω Πρόσφορα και να πίνω τον Αγιασμό των Θεοφανείων... Μου είπε, επίσης, να αντιγράψω ολόκληρο το Ευαγγέλιο το κατά Ιωάννην, επειδή, όπως είπε, ο Άγιος Ιωάννης είναι ο κατ’ εξοχήν Απόστολος που έχει τη δύναμη και την εξουσία να διώχνει τα Δαιμόνια και να καταστρέφει τις μηχανορραφίες τους. Αυτή τη δύναμη τού έδωσε ο Χριστός διότι ήταν ο πιο στενός φίλος Του και ο πιο αγαπητός μαθητής.

Μια ΄μέρα, όταν εγώ ασχολιόμουν με την αντιγραφή τού Ευαγγελίου τού Αγίου Ιωάννου, μου παρουσιάστηκε Δαίμονας με τη μορφή ενός γνωστού μου επισκόπου με την αρχιερατική του στολή και μου είπε να σταματήσω να το κάνω. Μου είπε, επίσης, να τον υπακούω σε όλα επειδή, δήθεν, είναι μητροπολίτης και έχει τόση αγιότητα που μπόρεσε σαν τον Χριστό να μπει μέσα στο δωμάτιο με κλειστές πόρτες. Τον κοίταξα προσεκτικά και κατάλαβα ότι είναι όλος γεμάτος κακία και μίσος.

Έκανα επάνω μου το σημείο του Σταυρού. Εκείνος, όμως, εξακολουθούσε να στέκεται μπροστά μου. Μου είπε, περιφρονητικά, ότι δε φοβάται το Σταυρό. «Ψέμα λες», απάντησα εγώ στον Δαίμονα, «δεν είσαι ο μητροπολίτης που γνωρίζω. Καταλαβαίνω ότι είσαι Δαίμονας, μη μου λες ότι δεν φοβάσαι τον Τίμιο και Ζωοποιό Σταυρό τού Χριστού, με τη δύναμή Του θα σε εξαφανίσω.».

Δεν ξέρω που βρήκα θάρρος. Σηκώθηκα από τη θέση μου και τον πλησίασα. Αρχισα να τον σταυρώνω απ' όλες τις πλευρές. Ξαφνικά, ο Δαίμονας μπροστά στα μάτια μου άλλαξε μορφή και εξαφανίστηκε, κάνοντας φοβερό θόρυβο και σκορπώντας σπινθήρες προς όλες τις κατευθύνσεις. Εγώ νόμιζα ότι θα πεθάνω από το φόβο μου. Έτσι όπως ήμουν με ελαφρά ρούχα, παρ' όλο που ήταν ένδεκα το βράδυ, ήταν Νοέμβριος μήνας και έξω είχε χιόνι, έτρεξα στον δεσπότη μου.

«Τί έχετε;», με ρώτησε ο Αρχιεπίσκοπος μόλις με είδε. Του τα διηγήθηκα όλα και τον παρακάλεσα να με φιλοξενήσει προσωρινά στο σπίτι του. Εκείνος απάντησε:

«Για χάρη σας είμαι έτοιμος να κάνω όλα όσα θέλετε. Να ξέρετε, όμως, ότι ο Εχθρός ο Διάβολος ακόμα και στο ναό, την ώρα της Θείας Λειτουργίας πειράζει τους Λειτουργούς του Θεού. Μη νομίζετε ότι εδώ στο σπίτι μου θα μπορέσετε να κρυφθείτε απ' αυτόν. Το καλύτερο που θα μπορούσατε να κάνετε σ' αυτήν την περίπτωση είναι να προσεύχεστε στην Παναγία...».

«Είμαι ο Αβαδδών, είμαι αυτός που θα ζω μέσα στον Αντίχριστο.»

Είπε, επίσης, ο Σεβασμιώτατος, και το έξης: «Να πείτε στον πατέρα Βαρλαάμ να συνεχίσει να διαβάξει τους Εξορκισμούς και να αναγκάσει το Δαιμόνιο να πει το όνομά του, ποιός είναι και με ποιόν τρόπο μπήκε μέσα σας.». Ταυτόχρονα, ο Σεβασμιώτατος έδωσε εντολή να προσεύχονται για 'μένα σ' όλες τις εκκλησίες της επαρχίας του.

Μετά από δώδεκα 'μέρες, από τότε που άρχισαν να διαβάζουν τους Εξορκισμούς, το Δαιμόνιο άρχισε να κλαίει. Στην αρχή, νόμιζα ότι κλαίω εγώ ο ίδιος, αλλά με τη Χάρη τού Θεού είδα ότι δεν κλαίω εγώ, αλλά κλαίει κάποιος άλλος μέσα μου, και αυτός ο κάποιος δεν ήταν άνθρωπος. Εκείνος είπε το έξης:

«Ταλαίπωρος εγώ. Ο ίδιος ο Θεός με άφησε να μπω εδώ. Είμαι ο Αβαδδών, είμαι αυτός που θα ζω μέσα στον Αντίχριστο. Τι με ρωτάς τότε και πως μπήκα μέσα του. Ο Μητροφάνης τα είπε όλα στον Αντώνιο. Τί άλλο θέλει εκείνος από 'μένα;».

*«Μόνο με τη δύναμή Της (της Παναγίας) σώθηκα εγώ
από τις πανουργίες του Δαίμονα.»*

Ο Δαίμονας είπε, επίσης, ότι τρεις φορές προσπάθησε να με πνίξει στη Μαύρη λίμνη κοντά στο Καζάν. Μετά, την τέταρτη φορά, προσπάθησε να με κάνει αρχηγό μιας ομάδας ληστών. Αλλά το να με πνίξει τον εμπόδισε η Μαρία, όπως έλεγε, εννοώντας την Παναγία. Αυτή μού εμφανίστηκε με τη μορφή μιας Εικόνας Της μέσα σε μια φοβερή λάμψη, μέσα σε ολοσκότεινη νύχτα πάνω από τη Μαύρη λίμνη και με μια αόρατη δύναμη με πέταξε μακριά από την όχθη της λίμνης από την οποία ήθελα να πηδήξω. Τότε μου είπε ότι θα με προστατεύει για πάντα. Μετά, μου εμφανίστηκε και την τέταρτη φορά μέσα στην δόξα Της και μου είπε, ότι ο Κύριος Της έδωσε δύναμη και εξουσία να με προστατεύει εμένα τον ανάξιο και, είπε επίσης, ότι μόνο με τη δύναμή Της σώθηκα εγώ από τις πανουργίες του Δαίμονα.

Μετά, ο πατήρ Βαρλαάμ, ο οποίος διάβαζε τους Εξορκισμούς και εγώ είπαμε όλα αυτά στον Σεβασμιώτατο Αντώνιο. Την επόμενη 'μέρα ο Αρχιεπίσκοπος Αντώνιος μού είπε το εξής: «Είδα και πάλι τον Άγιο Μητροφάνη και τον ρώτησα για 'σας. Όταν ο πατήρ Βαρλαάμ και εσείς μου είπατε αυτά που ακούσατε από το Δαιμόνιο, τότε εγώ σκέφτηκα: Τί σημαίνει αυτό; Ξέρω καλά ότι ο Άγιος Μητροφάνης έχει πολύ δύναμη και του δόθηκε μεγάλη εξουσία από τον Θεό να εκβάλλει τα Δαιμόνια και όμως, πέρασαν δώδεκα 'μέρες από τότε που άρχισαν να διαβάζουν τους Εξορκισμούς στον Μοτοβίλωφ και το Δαιμόνιο ακόμα δεν έφυγε. Μήπως ο Άγιος έχασε τη δύναμή του, ή το Δαιμόνιο αυτό είναι τόσο ισχυρό, ώστε ακόμα και η δύναμη τού Αγίου Πνεύματος δε φτάνει για να το διώξει; Αλλά αυτό είναι αδύνατον.».

«Ο Θεός θέλει να υποφέρει ο Μοτοβίλωφ...

Αυτά τα βάσανα, όμως, δεν είναι για απώλεια, αλλά για σωτηρία.»

Όταν τα σκεφτόμουν όλα αυτά, μου εμφανίστηκε ο Άγιος Μητροφάνης, και μου είπε: «Μου κάνει εντύπωση το εξής: Ενώ εσύ ο ίδιος μπορείς εύκολα να διώξεις το Δαιμόνιο από τον Μοτοβίλωφ, όμως, δεν το κάνεις. Ξέρεις καλά ότι αν

παρακαλούσες τον Θεό, θα σε άκουγε αμέσως και θα έκανε αυτό που θα Του ζητούσες, διότι σε ακούει ο Θεός, όπως και εμένα. Και όμως, από ταπεινώση δεν το έκανες. Και τώρα σκέφτεσαι γιατί εγώ δεν εκβάλλω το Δαιμόνιο. Λες ότι μπορεί να έχασα την πίστη μου, αλλά αυτό είναι αδύνατον διότι βρίσκομαι σε άλλον κόσμο όπου βλέπω πρόσωπο προς πρόσωπο Εκείνον. Μου έδωσε τόση Χάρη ο Κύριος ο Θεός, ώστε θα έφτανε μόνο να φουσήξω και το Δαιμόνιο θα έφευγε αμέσως από τον Μοτοβίλωφ. Αλλά να ξέρεις ότι έτσι θέλει ο Θεός, αυτή είναι η Πρόνοιά Του, άγνωστη ακόμα και στους Αγγέλους Του. Ο Θεός θέλει να υποφέρει ο Μοτοβίλωφ. Τα βάσανά του είναι θάνατος πριν το θάνατο και Κόλαση πριν την Κρίση. Αυτά τα βάσανα, όμως, δεν είναι για απώλεια, αλλά για σωτηρία. Έτσι και ο αμαρτωλός στην Κόρινθο παραδόθηκε στον Σατανά “εις ὄλεθρον τῆς σαρκός, ἵνα τό πνεῦμα σωθῆ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ” (Α΄ Κορ. 5,5). Τόσο περισσότερο ο Μοτοβίλωφ, ο οποίος υποφέρει, σύμφωνα με το Θέλημα τού Θεού, που είναι πάντα Αγαθό και Τέλειο. Μπορεί τα βάσανά του να κρατήσουν πολύ, όμως, δε θα είναι φανερά για τους άλλους, αλλά εσωτερικά και θα τα καταλαβαίνει μόνο εκείνος...

Τα βάσανα τέτοιων ανθρώπων είναι χειρότερα ακόμα και από εκείνα του Ιώβ, επειδή όχι μόνο οι φίλοι και οι γυναίκες τους τούς αποστρέφονται, αλλά και όλοι οι άνθρωποι τούς διώχνουν σαν τους λεπρούς, δε θέλουν να τους μιλούν. Τα βάσανά τους τα γνωρίζει μόνο ο Θεός, ο Οποῖος όχι μόνο δεν τους αποστρέφεται, αλλά τους αγαπά περισσότερο από τους άλλους. “*Ὁν γάρ ἀγαπᾷ Κύριος παιδεύει, μαστιγοῖ δέ πάντα υἱόν ὃν παραδέχεται. Εἰ παιδείαν ὑπομένετε, ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ Θεός· τίς γάρ ἐστιν υἱός ὃν οὐ παιδεύει πατήρ; Εἰ δέ χωρίς ἐστε παιδείας, ἧς μέτοχοι γεγόνασι πάντες, ἄρα νόθοι ἐστέ καί οὐχ υἱοί*” (Εβρ. 12,6-8).

«Στον Μοτοβίλωφ εκ μέρους μου να πεις ότι ο Κύριος ὀρισε να υποφέρει αυτά τα εσωτερικά βάσανα μέχρι την ημέρα της ευρέσεως των τιμῶν λειψάνων τού Αγίου Τύχωνος ... και τότε θα δει το Έλεος τού Θεού.»

«Για όλα, όμως, τα βάσανά τους αυτοί θα ανταμειφθούν κατά την Ημέρα την οποία προόρισε ο Κύριος “*κρῖναι τήν γῆν. Κρινεῖ τήν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνη καί λαούς ἐν τῇ ἀληθείᾳ αὐτοῦ*” (Ψαλ. 95,13). Στον Μοτοβίλωφ εκ μέρους μου να πεις ότι ο Κύριος ὀρισε να υποφέρει αυτά τα εσωτερικά βάσανα μέχρι την ημέρα της ευρέσεως των τιμῶν λειψάνων τού Αγίου Τύχωνος του Ζαντόνσκ και μέχρι, τότε, με τίποτα δε θα μπορέσει να ελευθερωθεί απ’ αυτά. Να περιμένει την ημέρα εκείνη και τότε θα δει το Έλεος τού Θεού.»

Ο Άγιος Μητροφάνης, μέσω του Αρχιεπισκόπου Αντωνίου, μου έδωσε εντολή να πάω αμέσως στο Ζαντόνσκ, λέγοντας ότι εκεί, διά των ευχών του Αγίου Τύχωνος, θα βρω λίγη ανακούφιση. Έτσι και έγινε στην πραγματικότητα, διότι μόλις έφτασα εκεί και κοινώνησα των Αχράντων και Ζωοποιών Μυστηρίων τού Κυρίου αμέσως αισθάνθηκα ανακούφιση. Χαρούμενος γύρισα στο Βορόνεζ και η χαρά μου αυτή έγινε ακόμα πιο μεγάλη όταν έλαβα γράμμα από το Σιμπίρσκ από μια κυρία που μου έγραφε ότι η Γιαζικόβα βρίσκεται τώρα εκεί και απορεί γιατί καθυστερώ τόσο πολύ στο Βορόνεζ και δεν βιάζομαι να έλθω. Εκείνη η κυρία μού έγραφε, επίσης, ότι ο γάμος μας με τη Γιαζικόβα μπορεί κιόλας να γίνει ήδη αυτόν το χειμώνα, 1834-1835.

Όταν τα είπα όλα αυτά στον Σεβασμιώτατο Αντώνιο, εκείνος μου απάντησε κυριολεκτικά το εξής: «Νομίζω ότι είναι μια καινούρια παγίδα τού Σατανά, ο οποίος θέλει να σας βγάλει από το σωστό δρόμο. Αφήστε όλα αυτά, αφήστε τα αγαθά και τις χαρές τού κόσμου, γίνετε μοναχός, θα είστε πολύ καλός αρχιερέας.».

«Δεν μιλάς τώρα με Άγγελο, μιλάς με Σεραφείμ».

«Το ξέρω αυτό», του απάντησα εγώ, «το ξέρω, διότι και ο πατήρ Σεραφείμ μού είχε πει το ίδιο. Μου έλεγε ότι αν γινόμουν μοναχός, θα με κάνανε αρχιερέα και θα ήμουν μεγαλύτερος ακόμα και από τον Μέγα Βασίλειο. Θυμάμαι ότι, τότε, τόλμησα να του πω ότι το Θέλημα τού Θεού δεν το αποκαλύπτουν οι άνθρωποι, αλλά Άγγελοι. Ξέχασα, ο ταλαίπωρος, ότι μιλάω με μεγάλο Άγιο τού Θεού. Τότε ο πατήρ Σεραφείμ σηκώθηκε από τη θέση του και έριξε επάνω μου ένα βλέμμα που δεν είχα ξαναδεί: “Δε μιλάς τώρα με Άγγελο, μιλάς με Σεραφείμ. Να ξέρεις, όσο η δόξα των Σεραφείμ είναι ανώτερη από τη δόξα άλλων Αγγέλων, τόσο τα λόγια μου είναι ανώτερα απ’ αυτά των Αγγέλων. Αυτό είναι αλήθεια.”.

Αμέσως μετά, το πρόσωπο του έλαμψε με μια επουράνια λάμψη και εκείνος είπε: “Τι να κάνουμε, ευλαβέστατε, κάποιοι γεννιούνται για την παρθενική ζωή και κάποιοι άλλοι για την τεκνογονία - αυτό το τελευταίο αφορά και εσάς.”...».

Μετά, ο Σεβασμιώτατος πάλι μου είπε: «Γιατί να μην γίνετε μοναχός, θα ήσασταν πολύ καλός αρχιερέας.» - «Ναι, το ξέρω», του απάντησα, «αλλά αν εγώ

γίνω αρχιερέας, αυτό σημαίνει τέλος για τη Σύνοδο^[10] διότι θ' αρχίσω με επιμονή να παρακαλώ τον αυτοκράτορα να είναι, όπως παλιά στη Ρωσία, επικεφαλής της Εκκλησίας ο Πατριάρχης και πρώτος Πατριάρχης να γίνω εγώ. Και τί με ωφελεί αυτό - να είμαι Παναγιώτατος ενώπιον των ανθρώπων, αλλά ενώπιον τού Θεού να είμαι ο πιο αμαρτωλός; Τον Θεό δεν μπορούμε να Τον ξεγελάσουμε. Αυτός, καλύτερα απ' όλους, ξέρει ποιός είμαι στην πραγματικότητα...

Εγώ, για την ιερωσύνη έχω την έξης γνώμη. Δε νομίζω ότι ο Άγιος Σέργιος μόνο από ταπείνωση αρνήθηκε να γίνει Μητροπολίτης. Αν μου επιτρέπετε να πω τη γνώμη μου· νομίζω ότι αρνήθηκε την ιερωσύνη επειδή και μόνο είχε βαθιά πεποίθηση ότι η ιερωσύνη από μόνη της δε δίνει στον άνθρωπο περισσότερο Άγιο Πνεύμα. Πρέπει ο άνθρωπος μόνος του να κοπιάσει για να το αποκτήσει. Με αλλά λόγια, από μόνη της η ιερωσύνη δεν είναι η ίδια η Χάρη τού Θεού, αλλά μέσο που δίνει στον άνθρωπο τη δυνατότητα να αποκτήσει αυτή τη Χάρη. Και όσο σε πιο υψηλή βαθμίδα της ιερωσύνης βρίσκεται κανείς, τόσο περισσότερη δυνατότητα τού παρέχεται να αποκτήσει τη Χάρη τού Θεού. Αλλά και αυτό πάλι προϋποθέτει κόπο και ακόμα περισσότερο κόπο, όπως μου το έχει πει ο πατήρ Σεραφεΐμ, τότε που μου εξηγήσε πως το Πνεύμα του Θεού κατοικεί και ενεργεί μέσα στον άνθρωπο...».

«Εγώ ανήκω στον Θεό, είμαι δούλος τής Παναγίας και του πατρός Σεραφεΐμ, ότι μου πει ο Θεός, αυτό κάνω.»

Την άλλη 'μέρα, με κάλεσε πάλι ο Σεβασμιώτατος και μου είπε ότι το Θέλημα τού Θεού, όπως του αποκαλύφθηκε αυτή τη νύχτα, είναι να πάω στο Κίεβο.

«Θα πάτε στο Κίεβο;», με ρώτησε αυτός. «Πώς μπορώ να μην πάω αν γι' αυτό υπάρχει το Θέλημα τού Θεού;», του απάντησα. «Εγώ ανήκω στον Θεό, είμαι δούλος τής Παναγίας και του πατρός Σεραφεΐμ, ότι μου πει ο Θεός, αυτό κάνω. Αν λέει να πάω στο Κίεβο, θα πάω. Πρέπει, όμως, να πω ότι δεν μου αρέσει να παραβιάζω τη συνείδησή μου, επίσης, δε μου αρέσει να ξεγελάω τους ανθρώπους, τον Θεό έτσι και αλλιώς, αν και ήθελε κανείς, δε θα μπορούσε να ξεγελάσει. Πρέπει να πω, λοιπόν, αυτό που έχω μέσα μου. Και είναι αλήθεια ότι πιο πολύ απ' όλα τα άλλα, θα ήθελα τώρα να πάω στο Σιμπίρσκ στην Κάτια μου... Αν, όμως, υπάρχει Θέλημα Θεού να

^[10] Αρχίζοντας από το 1700 μ.Χ. επικεφαλής της Ρωσικής Εκκλησίας βρισκόταν η Σύνοδος μετά την κατάργηση του Θεσμού τού Πατριάρχη από τον Μέγα Πέτρο.

πάω στο Κίεβο, τότε θα πάω εκεί, επειδή τον Θεό και την Παναγία αγαπάω πιο πολύ από την Γιαζίκοβα... Ένα πράγμα, όμως, με ενδιαφέρει, τί θα γίνει με την Κάτια μου;», ρώτησα εγώ τον Αρχιεπίσκοπο.

Ο Σεβασμιώτατος έριξε επάνω μου ένα βλέμμα και πολύ βιαστικά μου απάντησε: «Η Γιαζίκοβα θα παντρευτεί και εσείς θα γίνετε μοναχός.». – «Όχι», του είπα, «δε θέλω να γίνω μοναχός. Αν αυτή παντρευτεί, καλύτερα εγώ να πεθάνω, παρά να γίνω μοναχός.». Μετά, άρχισα να κλαίω και αναίσθητος έπεσα κάτω στο πάτωμα... Ημουν απελπισμένος...

Μετά, ο Σεβασμιώτατος με σήκωσε πάνω... Εγώ συνέχιζα να κλαίω πικρά... Γυναίκα την οποία μου είχε υποσχεθεί ο Θεός και την οποία εγώ περίμενα τόσα χρόνια πέθανε για 'μένα..., «Συγχωρέστε με τον αμαρτωλό», είπα και έπεσα στην αγκαλιά τού Αρχιεπισκόπου. Πέρασε αρκετή ώρα. Μετά εκείνος ρώτησε: «Πώς μετά απ' όλα αυτά θα πάτε στο Κίεβο;». – «Θα πάω, όπως πήγε ο Αβραάμ στο βουνό να θυσιάσει τον υιό του τον Ισαάκ. Εύκολο ήταν γι' αυτόν να θυσιάσει τον αγαπημένο του υιό; Και όμως, αποφάσισε να το κάνει. Το ίδιο και εγώ, αν και δεν είναι εύκολο τώρα για 'μένα αντί για Σιμπίρσκ να πάω στο Κίεβο, όμως, θα πάω, διότι το θέλει ο Θεός», απάντησα εγώ.

«Δηλαδή είστε αποφασισμένος;», ρώτησε ξανά ο Σεβασμιώτατος.

«Ναι», του απάντησα εγώ.

«Ο Κύριος μού είπε», συνέχισε ο Αρχιεπίσκοπος, «ότι εκεί στο Κίεβο θα σας αποκαλύψει κάτι σπουδαίο και θαυμαστό, μόνο να παρακαλέσετε εκεί τη Σύναξη των Γερόντων να σας επιτρέψουν να περάσετε μία νύχτα στο κελί τού Οσίου Θεοδοσίου, την ημέρα του οποίου έχετε γεννηθεί... Όμως, οπωσδήποτε την επόμενη 'μέρα να κοινωνήσετε των Αχράντων Μυστηρίων στο ναό των Εισοδίων τής Υπεραγίας Θεοτόκου.».

Τον Ιανουάριο του 1835 έφτασα στο Κίεβο μαζί με μία φίλη τής μητέρας μου, την Ναντέζντα Ιβάνοβνα Σαβράσοβα. Ξέχασα την εντολή που μου έδωσε ο Σεβασμιώτατος για το κελί τού Οσίου Θεοδοσίου, αλλά ο ίδιος μού έστειλε στη Μονή των Σπηλαιών ένα γράμμα στο οποίο μου το ξαναθύμισε. Όταν η Σύναξη των Γερόντων μετέφερε στον Μητροπολίτη Ευγένιο την παράκλησή μου λέγοντας ότι

είμαι ο τάδε που ήλθε από το Βορόνεζ με την ευλογία του Αρχιεπισκόπου Αντωνίου, εκείνος όχι μόνο μου έδωσε αμέσως τη σχετική άδεια, αλλά και είπε στους μοναχούς να μου φέρονται σα να ήμουν εγώ ο ίδιος ο Σεβασμιώτατος Αντώνιος... Επίσης, μου έδωσαν ευλογία να πίνω κάθε 'μέρα ένα μικρό ποτηράκι με το μύρο από τα άγια λείψανα των Οσίων τού Κιέβου....

*«Από τη χαρά μου άρχισα να φωνάζω:
“Υπεραγία Θεοτόκε, σώσε όλους εμάς”»*

Η μεγαλύτερη, όμως, ευλογία ήταν ότι εδώ σ' αυτή τη θαυμαστή Λαύρα των Σπηλαιών τού Κιέβου, για πρώτη φορά μού εμφανίστηκε η Θεοτόκος. Υπάρχει εδώ μια θαυματουργή Εικόνα τής Κοιμήσεως τής Θεοτόκου που την έχουν ψηλά στο εικονοστάσιο. Την Εικόνα αυτή συχνά την κατεβάζουν για να προσκυνούν οι προσκυνητές. Μία φορά που την κατέβαζαν μπροστά μου είδα την ίδια την Παναγία να κατεβαίνει από τους Ουρανούς. Το βλέμμα Της ήταν στραμμένο σε 'μένα και μου χαμογελούσε. Εγώ άρχισα να κλαίω και έπεσα κάτω. Έκλαιγα τόσο δυνατά, ώστε ο πατήρ Παφνούτιος, έπειτα μοναχός Παρθένιος, όπως ο ίδιος μετά μου έλεγε, νόμιζε ότι είμαι τρελός. Από τη χαρά, που εγώ ο αμαρτωλός αξιώθηκα να δω την Παναγία, έχασα τον εαυτό μου και άρχισα να φωνάζω: «Υπεραγία Θεοτόκε, σώσε όλους εμάς.»

Όταν έπινα το μύρο, που μου έδιναν, από τα τίμια λείψανα των Αγίων τού Κιέβου, αισθανόμουν μέσα μου ανέκφραστη γαλήνη, ησυχία, ειρήνη, γλυκύτητα και παρηγοριά. Αυτή η κατάσταση που βρισκόμουν μού θύμιζε πάρα πολύ εκείνη που ήμουν το Νοέμβριο τού 1831, τότε, όταν είδα τον πατήρ Σεραφείμ μέσα στο Άκτιστο Φως τής Θείας δόξας, όταν το πρόσωπό του έλαμψε δυνατότερα από τον ήλιο και απαύγασμα αυτού του Φωτός, όπως μου είπε και ο ίδιος ο πατήρ Σεραφείμ, αντανakλούσε και στο δικό μου πρόσωπο. Η σάρκα μου σα να είχε λιώσει, η επιδερμίδα μου έγινε πολύ απαλή. Το μύρο αυτό εξέχεε μια θεσπέσια ευωδία που μου θύμιζε πολύ τη μυρωδιά που έχει το σώμα ενός γλυκού μωρού.

*«Μέσα μου αισθανόμουν γαλήνη και ένιωθα
ζωσμένος με τη Χάρη τού Παναγιού Πνεύματος»*

Και εδώ στη Λαύρα υπέφερα πάρα πολύ από τα Δαιμόνια. Τις παγίδες τους με βοήθησε να καταλάβω και να αποφύγω η μεγαλόσχημη μοναχή Παρασκευή, που το

μοναχικό της Σχήμα το έλαβε στα Ιεροσόλυμα και τώρα ζούσε εδώ στη Λαύρα. Ο Θεός τής αποκάλυψε τα βάσανά μου. Αυτή με συμβούλεψε πριν πάω στο κελί του Αγίου Θεοδοσίου μία ημέρα πριν να μη φάω και να μην πιά τίποτα. Στις 08 Φεβρουαρίου του 1835, με κάλεσε και μου πρόσφερε το γεύμα που ετοίμασε για 'μένα η δούκισσα Αικατερίνα Κουντάσεβα, η οποία είχε το σπίτι της κοντά στη Λαύρα και για την οποία έλεγε η μητέρα Παρασκευή ότι έχει αγία ζωή και είναι γεμάτη Χαρίσματα του Αγίου Πνεύματος.

Μετά το γεύμα και το απογευματινό τσάι, η μητέρα Παρασκευή με έστειλε με τον πατέρα Παρίωνα απευθείας στα σπήλαια, στο κελί του Οσίου Θεοδοσίου, για να περάσω εκεί τη νύχτα 08 με 09 Φεβρουαρίου. Πριν μπω μέσα, ο πατήρ Παρίων θυμιάσε και ράντισε με Αγιασμό όχι μόνο το κελί του Οσίου, αλλά και όλο το σπήλαιο διότι, καθώς έλεγαν, οι Δαίμονες βασάνιζαν πολύ τους ανθρώπους που τολμούσαν να μείνουν τη νύχτα στο κελί του Οσίου και μερικοί πέθαναν από φόβο. Γι' αυτόν το λόγο η διανυκτέρευση στο κελί του Οσίου επιτρεπόταν μόνο σ' εκείνους που είχαν την ειδική άδεια του Μητροπολίτου.

Όλη εκείνη τη νύχτα μέχρι το πρωί δεν έκλεισα μάτι και διάβαζα πρώτα την Ακολουθία τής Θείας Μεταλήψεως και στη συνέχεια, το Πατερικό του Κιέβου. Μέσα μου αισθανόμουν γαλήνη και ησυχία και πραγματικά ένιωθα ζωσμένος με τη Χάρη του Παναγίου Πνεύματος του Θεού. Ταυτόχρονα, ένιωθα ότι μέσα μου αναστατώθηκε κάποια δύναμη, το αίμα κυκλοφορούσε πιο γρήγορα, από τα άκρα στο κεφάλι και από 'κει πάλι στα άκρα. Ήθελα, χωρίς να κοιμηθώ καθόλου, να πάω να κοινωνήσω των Αχράντων Μυστηρίων του Χριστού. Όταν, όμως, ήλθε η ώρα να πάω στη Λειτουργία αισθάνθηκα τόσο κουρασμένος, πρώτον επειδή αγρύπνησα όλη τη νύχτα και δεύτερον διότι αυτές οι θαυμαστές Θείες εμπειρίες με έκαναν να χάσω τελείως κάθε σωματική δύναμη, ώστε θα μπορούσα να πω μαζί με τον Προφήτη Δαβίδ «*διοσκορπίσθη πάντα τά όσα μου*» (Ψαλ. 21,15). Έτσι, κοιμήθηκα κάτω στο πάτωμα στο κελί του Αγίου Θεοδοσίου, και κοιμόμουν τόσο βαθιά, ώστε όταν στις έντεκα το πρωί προσπάθησαν να με ξυπνήσουν, με δυσκολία μπορούσαν να το κάνουν. Ευτυχώς, ο καλός ιερομόναχος δεν άρχιζε τη Λειτουργία μέχρι να έλθω εγώ. Ήμουν τόσο αδύναμος ώστε με δυσκολία με πήγαν μέχρι την Εκκλησία των Εισοδίων τής Θεοτόκου, η οποία βρισκόταν κάτω στα σπήλαια μόλις μερικά βήματα από το κελί του Οσίου Θεοδοσίου. Όλη τη Λειτουργία καθόμουν κάτω σε σκαμνί και μόνο όταν

ήλθε η ώρα τής Θείας Κοινωνίας άρχισα σιγά- σιγά να συνέρχομαι και σηκώθηκα να λάβω τα Ζωοποιά Μυστήρια τού Σώματος και του Αίματος τού Χριστού.

«Μεγάλη Χάρη σου έδωσε ο Θεός για τα βάσανα που υπέμεινες.»

Μετά τη Λειτουργία, ο ιερομόναχος έκανε Αγιασμό με Παράκληση προς την Παναγία, έτσι μου είπε να κάνω η γερόντισσα Παρασκευά Ντμήτριάβνα. Εκείνη την ώρα άρχισα δυνατά να φτερνίζομαι. Μετά από περίπου εκατό φτερνίσματα, αισθάνθηκα σαν να ελευθερώθηκα από ένα μεγάλο βάρος. Ήμουν τόσο ευτυχής και χαρούμενος που δεν μπορώ να το περιγράψω με τα λόγια. Ήμουν σα νέο παλικάρι γεμάτος δύναμη και όχι όπως παλιά σαν ένας γέρος εκατό χρόνων. Από την Εκκλησία πήγα αμέσως στη μεγάλη μου γερόντισσα Παρασκευά Ντμήτριάβνα. Όταν την είδα πήγα να φιλήσω το χέρι της, αλλά εκείνη δεν με άφησε να το κάνω.

«Όχι, παππούλη», μου είπε, «όχι εσύ, αλλά εγώ πρέπει να φιλήσω το χέρι σου για τη Χάρη τού Αγίου Πνεύματος που έλαβες από τον Θεό... Πρέπει να συνειδητοποιήσεις καλά πόσο μεγάλη Χάρη σου έδωσε ο Θεός για τα βάσανα που υπέμεινες. Στη ζωή μου έχω δει πολλούς ανθρώπους προικισμένους με τη Χάρη τού Θεού, αλλά τόσο πλούσια Χάρη λίγες φορές την είδα. Μπορεί να είναι κανείς αρχιερέας και να μη δοκιμάσει ποτέ στη ζωή του αυτό που έχεις δοκιμάσει εσύ. Αυτό το έκαναν οι προσευχές των μεγάλων ιεραρχών τού Βορόνεζ, Μητροφάνη, Τύχωνος και Αντωνίου. Μαζί τους ο Άγιος Νικόλαος ο Θαυματουργός, Αντώνιος και Θεοδόσιος τού Κιέβου και η Παναγία. Αυτοί ικέτευαν και παρακαλούσαν τον Θεό να σου δώσει αυτήν την πλούσια Χάρη. Πρόσεχε να μην τη χάσεις.»

Μετά, με κέρασε τσάι που έφτιαξε μόνη της, μου έδωσε να φάω και μου είπε να πάω τώρα κατευθείαν στον ξενώνα στο κελί μου χωρίς να παίρνω στο δρόμο ευχή από κανέναν ιερομόναχο, και χωρίς να πω ούτε μια λέξη να ξαπλώσω να ξεκουραστώ, και ότι μου συμβεί εκείνη την ώρα της ξεκούρασης να έλθω το βράδυ να της τα διηγηθώ με λεπτομέρειες.

*«Που να βρω τόση σοφία για να περιγράψω
αυτά που είδα και έζησα τότε!».*

Που να βρω, όμως, τα λόγια, που να βρω τόση σοφία για να περιγράψω αυτά που είδα και έζησα τότε! Ο ίδιος ο Κύριος Ιησούς Χριστός ήλθε στον εσωτερικό ναό τής ψυχής μου και, πραγματικά όχι φαινομενικά, δείπνησε μαζί μου. Από την καρδιά μου σαν από την άβυσσο της θαλάσσης ανάβλυσε η ανέκφραστη γλυκύτητα που απλώθηκε σ' όλο μου το σώμα. Η καρδιά μου και όλο το σώμα μου χαίρονταν για τον Θεό που ενώθηκε μαζί μου. Από τους «χειμάρρους τής τρυφής» (Ψαλ. 35,9) ήπια τόσο πολύ που θα μπορούσα να πω για τον εαυτό μου ότι είμαι μεθυσμένος, αλλά ήξερα ότι δεν είμαι, ότι είμαι νηφάλιος. Βρισκόμουν όλος, και το πνεύμα μου και η ψυχή και το σώμα, σε έξαρση χαράς την οποία το Άγιο Πνεύμα τού Θεού χαρίζει μυστικά στους ανθρώπους. Η πνοή Του είναι σαν λεπτή αύρα που φέρνει ανέκφραστη ειρήνη, γλυκύτητα και απερίγραπτη γαλήνη.

Αυτή η ανέκφραστη γλυκύτητα από την καρδιά απλώθηκε διά μέσου των φλεβών στα οστά και σ' όλο το σώμα μου και με γέμισε τέτοια απερίγραπτη αγαλλίαση που ο ανθρώπινος λόγος αδυνατεί να το εκφράσει. «Πάντα τά οστά μου έροϋσι· Κύριε, τίς ὁμοίός σοι;» (Ψαλ. 34,10)...

«Μέσα μου έλαμψε ένα ασυνήθιστο Φως...»

Με τους εσωτερικούς μου οφθαλμούς είδα πως μέσα μου έλαμψε ένα ασυνήθιστο Φως, μέσα από το οποίο είδα καθαρά όλα τα σπλάχνα μου. Με ποιόν τρόπο έγινε αυτό δεν μπορώ να εξηγήσω. Το μόνο που μπορώ να πω είναι ότι το είδα πραγματικά. Εν τω μεταξύ κάποιο Όν αόρατο μού εξηγούσε: «Εσύ από τότε που έγινες δώδεκα χρονών άρχισες να ισχυρίζεσαι ότι ο άνθρωπος είναι τριμερής - αποτελείται από πνεύμα, ψυχή και σάρκα. Ο δάσκαλός σου στο σχολείο, πρωθιερέας, σε τιμωρούσε γι' αυτό που έλεγες και σε θεωρούσε αιρετικό. Άλλα ο Θεός σε δικαίωσε μέσω Αμβροσίου αρχιεπισκόπου Καζάν και Σβιάσκ^[11] και έδειξε ότι η άποψή σου αυτή ήταν σωστή...».

^[11] Ο Αρχιεπίσκοπος Αμβρόσιος Προτάσοβ (1762-1831), διετέλεσε Πρύτανης της Θεολογικής Ακαδημίας τής Αγίας Πετρούπολης.

Μετά, αυτός ο Αόρατος μου έδειξε που βρίσκεται το πνεύμα μου. Αυτό ήταν σαν τη φλόγα τού κεριού ή σαν την πύρινη φλόγα όπως ζωγραφίζεται στην Εικόνα τής Πεντηκοστής. «Αυτό είναι το ανθρώπινο πνεύμα», μου είπε Εκείνος, «και το έχει κάθε άνθρωπος. Έτσι πλάστηκε ο άνθρωπος από τον Θεό με ψυχή και πνεύμα... Αν λέει ο Απόστολος Παύλος ότι υπάρχουν άνθρωποι που δεν έχουν πνεύμα, αυτό δε σημαίνει ότι πραγματικά δεν έχουν πνεύμα, αλλά ότι αυτό το πνεύμα τους δεν έχει αναπτυχθεί εξαιτίας της απροσεξίας που δείχνουν για τον εσωτερικό τους οίκο, όπου όρισε ο Θεός να είναι η κατοικία Του. Εκεί στο ανθρώπινο πνεύμα βρίσκεται ο θρόνος τού Θεού. Το ανθρώπινο πνεύμα αλλιώς λέγεται καρδιά και είναι εκείνη η καρδιά για την οποία ο Προφήτης Δαβίδ λέει: “Ετοίμη ή καρδιά μου, ό Θεός, έτοιμη ή καρδιά μου” (Ψαλ. 56,8) και “ή καρδιά μου και ή σάρξ μου ήγαλλιάσαντο επί Θεόν ζώντα” (Ψαλ. 83, 3)...

Έτσι είναι το πνεύμα ενός συνηθισμένου ανθρώπου. Τώρα θα δεις πως γίνεται όταν τον άνθρωπο επισκιάζει η Χάρη τού Θεού.». Μ' αυτά τα λόγια η φλόγα του πνεύματος, σαν μια πυρακτωμένη ουσία, ανέβηκε διά μέσου της σπονδυλικής στήλης στον εγκέφαλό μου φέρνοντας χαρά, ειρήνη και ησυχία. Ταυτόχρονα, ένα άλλο ρεύμα πήγε προς τα άκρα έτσι ώστε σταδιακά όλο το σώμα μου γέμισε αυτή τη γλυκύτητα για την οποία μιλούσα παραπάνω και η οποία προερχόταν από την καρδιά. Όλο το σώμα μου σα να ντύθηκε έναν λαμπρό χιτώνα. «Βλέπεις, αυτό σημαίνει τη Χάρη τού Αγίου Πνεύματος. Έτσι ντύνεται ο άνθρωπος το ένδυμα της αφθαρσίας, το ένδυμα γάμου για το οποίο μιλάει το Ευαγγέλιο:

“Εισελθών δέ ό βασιλεύς θεάσασθαι τούς άνακειμένους είδεν εκεί άνθρωπον ούκ ένδεδυμένον ένδυμα γάμου, και λέγει αὐτῷ· έταίρε, πῶς εισήλθες ὧδε μή ἔχων ένδυμα γάμου;” (Μτ. 22,11-12)...

Εδώ τελειώνω τη διήγηση για τις θαυμαστές αποκαλύψεις και τα Οράματα που είδα εκείνη την ημέρα και τα οποία το απόγευμα της ίδιας ημέρας τα διηγήθηκα στη γερόντισσα Παρασκευά. Και μετά, όταν πήγα στο Βορόνεζ, το ίδιο έτος (1835), τα διηγήθηκα και στον αρχιεπίσκοπο Αντώνιο.

«Ο Κύριος με αξίωσε να δω πως η Χάρη Του ενεργεί στους εκλεκτούς Του.»

Την ημέρα του Πάσχα, στον Όρθρο, όταν ο αρχιεπίσκοπος Αντώνιος μαζί με τους ιερείς βγήκε στο σολέα για να ψάλλει έναν από τους ύμνους του Κανόνα του Πάσχα, εγώ αξιώθηκα να τον δω περιβεβλημένο με τη Χάρη τού Παναγιού

Πνεύματος. Κάποιοι ίσως δε θα με πιστέψουν, εγώ, όμως, θεωρώ καθήκον μου να το πω. Μόλις άρχισε ο Σεβασμιώτατος Αντώνιος να ψάλλει τον ύμνο, από το στόμα του βγήκε φωτιά που ήταν σαν την πύρινη γλώσσα και είχε άσπρο χρώμα. Αυτή η φωτιά τον τύλιξε, μετά απλώθηκε σ' όλον το ναό μέχρι και την τελευταία γωνία. Ολόκληρη η εκκλησία ήταν γεμάτη τέτοια λάμψη ώστε το φως των κεριών δε φαινόταν καθόλου. Παντού ήταν μόνο το Φως τής Θείας Χάρης το οποίο προερχόταν από τον αρχιεπίσκοπο Αντώνιο σαν από τον ήλιο. Ο ίδιος ο Σεβασμιώτατος αρχιεπίσκοπος έγινε διάφανος και εγώ μπορούσα να βλέπω το αίμα που κυκλοφορούσε στις φλέβες του και τα οστά. Πως έγινε αυτό δεν ξέρω. Αλλά το είδα στην πραγματικότητα. Τη στιγμή που με απορία κοιτούσα τον αρχιεπίσκοπο Αντώνιο εκείνος, χωρίς να σταματάει να ψάλλει, έστρεψε προς το μέρος μου το κεφάλι του, χαμογέλασε και με ένα νεύμα μου έδωσε να καταλάβω πως εκείνος ξέρει ότι ο Κύριος με αξίωσε εμένα τον αμαρτωλό να δω πως η Χάρη Του ενεργεί στους εκλεκτούς Του.

Μετά, άρχισα να γυρίζω το κεφάλι μου προς τα διάφορα σημεία της εκκλησίας υπακούοντας σε κάποια δύναμη. Κανένας από τους ανθρώπους που έβλεπα γύρω μου δεν μπορούσε να συγκριθεί με τον αρχιεπίσκοπο Αντώνιο. Μόνο κάποιοι λίγοι προσκυνητές στο βάθος της εκκλησίας ήταν σαν τα αστέρια και φώτιζαν τους ανθρώπους γύρω τους. Κάποιοι άνθρωποι ήταν φωτεινοί και χαμογελούσαν, κάποιοι άλλοι ήταν μαύροι σαν κάρβουνο. Σε μερικούς κάποια μέρη τού σώματός τους ήταν μαύρα. Πιο πολύ την προσοχή μου τράβηξε ένας πρωθιερέας απ' αυτούς που συλλειτουργούσαν με τον αρχιεπίσκοπο. Ήταν ραβδωτός σαν τη ζέβρα. Αργότερα αυτός καθαιρέθηκε. Μία ράβδωση λευκή έλαμπε με το Φως τής Θείας Χάρης ενώ μια άλλη ήταν μαύρη...

Αυτή η κατάσταση που μπορούσα να βλέπω τον εσωτερικό κόσμο του καθενός κράτησε όλη την ώρα που έψαλλαν εκείνον τον ύμνο τρεις φορές... Όταν τελείωσε η Λειτουργία πήγα στο ιερό να ευχηθώ στον Σεβασμιώτατο «Καλό Πάσχα» και να του πω «Χριστός Ανέστη». Εκεί του είπα: «Είδα σήμερα ένα Θαύμα, επιτρέψτε μου να σας το διηγηθώ». – «Το ξέρω», μου απάντησε, «χαμογέλασα και σας έκανα νεύμα για να δείξω ότι ξέρω πως ο Θεός σας αξίωσε και εσάς να δείτε τη Χάρη Του και πως αυτή η Χάρη ενεργεί στους ανθρώπους. Τώρα, όμως, μην πείτε τίποτα, ούτε σε 'μένα, ούτε σε κάποιον άλλον αυτό που είδατε, και να μην αναφέρεστε καθόλου σ' αυτό, ούτε τώρα που θα πιούμε το τσάι μας, ούτε κατά το μεσημεριανό γεύμα. Αλλά ελάτε το βράδυ κατά τις δέκα στο γραφείο μου και εκεί θα το συζητήσουμε.»

Μετά το γεύμα ο αρχιεπίσκοπος Αντώνιος πάλι μου το υπενθύμισε: «Οπότε σας περιμένω κατά τις δέκα το βράδυ. Τώρα να πάτε να ξεκουραστείτε, φαίνεστε κουρασμένοι. Πάω και εγώ να ξαπλώσω λίγο.». Αλλά εγώ κοιμήθηκα πολύ και άργησα να σηκωθώ. Ήλθε ο υποτακτικός τού αρχιεπισκόπου Ιωάννης, ο οποίος με ξύπνησε και με κάλεσε στον δεσπότη. Όταν μπήκα στο γραφείο τού Σεβασμιωτάτου εκεί βρισκόταν ήδη ένας άλλος επισκέπτης, ο κύριος Παύλοβ Αλεξέι Αλεξάντροβιτς. Γι' αυτό ένας άλλος υποτακτικός τού Σεβασμιωτάτου, Μηχάιλο Νικήτιν, με πήγε σ' ένα άλλο δωμάτιο, αυτό που ήταν δίπλα στην κρεβατοκάμαρα του αρχιεπισκόπου, να περιμένω εκεί τον Σεβασμιώτατο Αντώνιο. Μου πρότεινε τσάι. Όταν ο Σεβασμιώτατος τελείωσε τη συζήτησή του με τον κύριο Παύλοβ και τον αποχαιρέτησε, τότε μπήκε στο γραφείο του όπου τον περίμενα εγώ, και μου είπε: «Με συγχωρείτε που άργησα τόσο πολύ. Δεν ήθελα να στενοχωρέσω τον Παύλοβ τέτοια μεγάλη μέρα.

Αυτός έχει υπηρετήσει πολύ τον Άγιο Μητροφάνη και συνέβαλε πολύ στο να αναγνωριστεί Άγιος ο αρχιεπίσκοπος Μητροφάνης. Αυτός δεν είναι φίλος μόνο δικός μου, αλλά και των Αγίων Μητροφάνη και Τύχωνα. Σε τέτοιους ανθρώπους τίποτα δεν μπορώ να αρνηθώ διότι και εγώ είμαι δούλος και υπηρέτης τού Αγίου Μητροφάνους.»... «Εσύ Μηχάιλο», απευθύνθηκε ο Σεβασμιώτατος στον υποτακτικό του, «βάλε ακόμα το σαμοβάρι διότι θέλω τώρα και μόνος μου προσωπικά να κεράσω τσάι τον Νικολάι Αλεξάντροβιτς.». Εκείνος είπε ότι ήδη με είχε κεράσει το τσάι, αλλά ο αρχιεπίσκοπος σ' αυτό του απάντησε: «Εκείνο το τσάι ήταν δικό σου, τώρα εγώ θέλω να του δώσω δικό μου τσάι, το τσάι τού Αγίου Μητροφάνους. Φέρε μας και το ψωμί ακόμα, δε θα φάω το βραδινό». Όταν ο Μηχάιλο μάς έφερε έτοιμο καυτό σαμοβάρι, τότε ο Σεβασμιώτατος τού είπε: «Τώρα πήγαινε να κοιμηθείς και πες σε όλους να πάνε για ύπνο. Εμείς μαζί με τον Νικολάι Αλεξάντροβιτς θα καθίσουμε εδώ για να πιούμε το τσάι μας και να συζητήσουμε, μπορεί και μέχρι το πρωί. Αύριο δε θα λειτουργήσω. Και να πεις να μην κλειδώσουν την πόρτα για να μπορέσει μετά ο Νικολάι Αλεξάντροβιτς να πάει στο κελί του.».

Όταν μείναμε μόνοι μας στο κελί εκείνος βάζοντας τσάι στα φλιτζάνια με ρώτησε: «Τί θέλατε να μου πείτε σήμερα το πρωί;».

Και εγώ του απάντησα: «Μέχρι τώρα νόμιζα ότι πρέπει να σας πω αυτό που είδα το πρωί, αλλά βλέπω ότι πρώτα πρέπει να σας πω κάτι άλλο. Να σας πω ότι

τώρα που βάζετε τσάι στα φλιτζάνια σας βλέπω σαν πυρακτωμένο σίδηρο, σαν αναμμένο κόκκινο κάρβουνο που φλέγεται και δεν καίγεται.».

Εκείνος μου απάντησε: «Σας είπα να έλθετε αργότερα, μετά τις δέκα, για να δείτε μόνος σας ότι η Χάρη τού Θεού δεν ενεργεί έτσι όπως το γράφουν οι νεότεροι Θεολόγοι, οι οποίοι δεν έχουν δοκιμάσει στον εαυτό τους πως ενεργεί το Άγιο Πνεύμα. Αυτοί μεταφράζουν την ελληνική λέξη "έκσταση" σαν "φρενοβλάβεια" ή "τρέλα" και νομίζουν ότι, όταν η Χάρη ενεργεί στην ψυχή τού ανθρώπου, ο άνθρωπος σα να γίνεται έξω φρενών. Άλλοι πάλι νομίζουν ότι η έκσταση δεν μπορεί να κρατάει πολύ ώρα. Εμείς, όμως, από τη δική μας πείρα γνωρίζουμε ότι η ουσία αυτής της πνευματικής κατάστασης είναι άλλη. Ο άνθρωπος, όταν πίνει κρασί ή κάποιο άλλο αλκοολούχο ποτό, δε μεθάει αμέσως, αλλά τότε, όταν το οινόπνευμα θ' αρχίσει να επιδρά στο κεφάλι. Το ίδιο και το κρασί τής Χάρης τού Αγίου Πνεύματος, το πνευματικό εκείνο ποτό το οποίο πίνουμε τις λαμπρές αυτές ημέρες τού Πάσχα ή άλλες φορές, όταν μας επισκέπτεται το Πανάγιο Πνεύμα ή όταν κοινωνούμε των Αχράντων και Ζωοποιών Μυστηρίων τού Χριστού, η Χάρη τού Θεού δε μας φέρνει όλες μαζί τις Δωρεές τού Αγίου Πνεύματος, αλλά σταδιακά εισέρχεται στα μέλη μας, την ψυχή και το σώμα μας, και στην καρδιά, καίει τις αμαρτίες μας και μας γεμίζει χαρά και αγαλλίαση. Όμως, ούτε εγώ, ούτε εσείς δε χάσαμε τα λογικά μας. Αν και η κατάσταση που βρισκόμαστε τώρα δεν είναι μια συνηθισμένη κατάσταση, αλλά έκσταση, και όμως, δεν μπορούμε να πούμε για τον εαυτό μας ότι είμαστε φρενοβλαβείς. Ακριβώς έτσι θα έλεγαν οι άνθρωποι που δεν μπορούν να καταλάβουν τι σημαίνει έκσταση και πως ενεργεί το Άγιο Πνεύμα στους Προφήτες και άλλους ανθρώπους που έχουν αποκτήσει τη Χάρη Του. Τρώμε, ξεκουραζόμαστε, πίνουμε το τσάι μας, συζητάμε, δηλαδή κάνουμε αυτό που κάνουν όλοι οι άλλοι, κάποιο κοινό και συνηθισμένο πράγμα. Πέρασε σχεδόν ένα εικοσιτετράωρο, – διότι στην κατάσταση που σας λέω βρισκόμασταν από το πρωί της προηγούμενης 'μέρας και τώρα κοντεύει να ξημερώσει η επόμενη, – και όμως αυτή η κατάσταση, η έκσταση που λέμε, δεν τελειώνει, το βλέπουμε και το αισθανόμαστε.».

Αυτή η συζήτησή μας κράτησε μέχρι το πρωί. Έτσι περάσαμε τη δεύτερη νύχτα του Πάσχα...

*Η θαυματουργική θεραπεία τού Νικολάου
Μοτοβίλωφ από τον Γέροντα Σεραφείμ.*

Σ' αυτό το σημείο, Σεβασμιώτατε, θα μπορούσα να τελειώσω την εκτεταμένη αναφορά μου, αλλά πως να μην αναφέρω ότι τη νύχτα 03 με 04 Σεπτεμβρίου, 1832, ο Θεός αποκάλυψε στον μεγάλο Γέροντα πατέρα Σεραφείμ όλα όσα είχαν συμβεί στη ζωή μου. Σ' αυτή τη συζήτηση εκείνος μου είπε και για την πάλη του κατά των Δαιμόνων, η οποία πάλη κράτησε 1.001 'μέρες και 1.001 νύχτες και όχι 1.000 'μέρες και νύχτες όπως γράφουν μερικοί. Θεωρώ, λοιπόν, καθήκον μου να συμπληρώσω την αναφορά μου και μ' αυτήν τη διήγηση.

Στις 05 Σεπτεμβρίου, 1831, ο μεγάλος πατήρ Σεραφείμ με θεράπευσε από μια σοβαρή αρρώστια που είχα τρία χρόνια. Τη θεραπεία μου αυτή μετά την επιβεβαίωσε και ο γιατρός τής περιφέρειας τού Σιμπίρσκ κύριος Λιμπγόντ...

Η θεραπεία αυτή έγινε με τον εξής τρόπο. Όταν με έφεραν στον μεγάλο Γέροντα Σεραφείμ, στο κοντινό του ερημητήριο, που εκείνος το αποκαλούσε κοντινό λαχανόκηπο, δίπλα στο ποτάμι Σαρόβκα, εκείνος μου είπε:

«Πιστεύεις ότι ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός είναι αληθινός Θεός και αληθινός Άνθρωπος και όχι μόνο ένας πολύ σοφός άνθρωπος όπως κάποιοι λανθασμένα διδάσκουν γι' Αυτόν;».

«Πιστεύω», του απάντησα.

«Πιστεύεις ότι η Παναγία, η Βασίλισσα των Ουρανών, η Θεοτόκος, είναι Παρθένος πριν τη γέννηση, στη γέννηση και μετά τη γέννηση, ότι δεν Την άγγιξε η φθορά και ότι Αυτή μαζί με τον Υιό Της, που μετά από τρεις ημέρες αναστήθηκε από τους νεκρούς, φροντίζει και σήμερα για τη σωτηρία μας;».

«Πιστεύω», του απάντησα.

«Πιστεύεις ότι ο Κύριός μας Θεάνθρωπος Ιησούς Χριστός "χθές και σήμερα ο αυτός και εις τούς αιώνας" (Εβρ. 13,8) και όπως παλιά έκανε Θαύματα και θεράπευε τις ασθένειες των ανθρώπων μόνο με έναν λόγο Του και έδιωχνε τα Δαιμόνια, το ίδιο μπορεί να κάνει και σήμερα;».

«Πώς να μην το πιστεύω», του είπα, «αν δεν το πίστευα, τότε δε θα έλεγα στους ανθρώπους μου να με φέρουν σε 'σας, παππούλη μου. Άλλα εγώ πίστευα,

πιστεύω και πάντα θα πιστεύω ότι ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός είναι Υιός τού Θεού, Μονογενής και Θεάνθρωπος, αληθινός κατά τη Θεότητα και κατά την ανθρωπότητά Του, ότι η Θεότητα δεν έπαψε να είναι Θεότητα, ούτε η ανθρωπότητα Θεοποιήθηκε, αλλά Εκείνος στις δύο Του Φύσεις ασυγχύτως γνωρίζεται. Επίσης, πιστεύω ότι η Αχραντος Θεοτόκος είναι Αειπάρθενος και είναι η δική μου προστασία. Και όπως Εκείνος παλιά έκανε θαύματα διώχνοντας τα Δαιμόνια και θεραπεύοντας κάθε ασθένεια στους ανθρώπους, το ίδιο μπορεί να κάνει και σήμερα με τις πρεσβείες τής Παναγίας Μητέρας Του. Όμως, εγώ εξαιτίας των πολλών μου αμαρτιών δεν έχω παρησία ενώπιόν Του, γι' αυτό και σκέφτηκα εσάς. Μου είχατε δώσει μια φορά την ευχή σας, τότε που ήμουν επτά χρονών. Ξέρω ότι ευαρεστείτε τον Θεό και την Παναγία, γι' αυτό και είπα να με φέρουν εδώ για να με θεραπεύσετε.»

Αυτός χαμογέλασε και μου είπε: «Αν πιστεύετε, ευλαβέστατε, αυτό σημαίνει ότι ήδη έχετε γίνει καλά. Είστε υγιής και δεν έχετε ανάγκη θεραπείας.»

«Δεν μπορώ να σηκωθώ», του απάντησα, «τέσσερις άνθρωποι κρατάνε το σώμα μου και ο πέμπτος το κεφάλι. Και μόνος σας βλέπετε ότι δεν μπορώ να κουνηθώ. Πώς μπορώ να σταθώ όρθιος;»

«Μπορείτε», μου είπε εκείνος κάνοντας νεύμα στους ανθρώπους μου να κάνουν στην άκρη, και ο ίδιος με σήκωσε με τα χέρια του. «Μ' αυτόν τον τρόπο», είπε, «βλέπετε πόσο καλά στέκεστε στα πόδια σας;»

«Ναι, στέκομαι επειδή εσείς με κρατάτε», του απάντησα.

«Όχι», μου είπε χαμογελώντας εκείνος. «Όχι», και πήρε τα χέρια του από 'μένα, «να, τώρα δε σας κρατάω, αλλά και πάλι στέκεστε στα πόδια σας μια χαρά, προχωράτε τώρα, ο Κύριος σάς θεράπευσε.»

«Με συγχωρείτε», του είπα εγώ, «αλλά αν αρχίσω να περπατάω θα πέσω κάτω και θα είμαι χειρότερα από ότι είμαι τώρα.»

«Όχι», μου απάντησε εκείνος, με πήρε από το χέρι και προχωρήσαμε μαζί. Περπατούσα χωρίς να σκοντάφτω.

«Μπορεί ένας άνθρωπος να περπατάει καλύτερα;», με ρώτησε. «Έχετε γίνει εντελώς καλά.» Μετά, άρχισε να με σπρώχνει από πίσω λέγοντας: «Προχωράτε, ευλαβέστατε, προχωράτε, τι ωραία που περπατάτε, και έτσι θα περπατάτε πάντα. Ο Κύριος σάς έκανε καλά...»

**«Αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ
τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ δι' αὐτῆς» (Ιω. 11,4).**

Την άνοιξη του 1832, ο μεγάλος πατήρ Σεραφεΐμ μου έδωσε εντολή να επιστρέψω στο σπίτι μου στο Σιμπήρσκ. Εκεί έμαθα ότι η αγαπημένη μου Κάτια Γιαζικόβα έχει αρραβωνιαστεί. Όταν το έμαθα παρέλυσαν τα άκρα μου, τα χέρια και τα πόδια. Ήμουν ξανά άρρωστος.

Τότε, άκουσα για την εύρεση των τιμίων λειψάνων τού μεγάλου Αγίου τού Θεού Μητροφάνη. Είπα στους ανθρώπους μου να με πάνε αμέσως στο Βορόνεζ. Είχα ακούσει για τον δεσπότη εκεί που λεγόταν Αντώνιος ότι είναι ένας Άγιος άνθρωπος, σαν τον πατέρα Σεραφεΐμ. Πριν, όμως, πάω εκεί, είπα να περάσουμε από το μοναστήρι τού Σάρωφ, από τον πατέρα Σεραφεΐμ. Στο δρόμο στην πόλη Αρζαμάς συνάντησα την Εικόνα τής Παναγίας από την οποία έχουν γίνει πολλά Θαύματα. Αυτή η Εικόνα λεγόταν «Βλαντιμίρσκαγια-Οράνσκαγια» και σα να ευλόγησε το δρόμο μου. Στο μετόχι τής μονής τού Σάρωφ όπου σταμάτησα να ξεκουραστώ, άκουσα από τον αρχοντάρη, τον πατέρα Ιάκωβο Σουχορούκι τα έξης λόγια: «Αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ δι' αὐτῆς» (Ιω. 11,4), τα όποια ήταν για 'μένα σαν το αναστάσιμο μήνυμα.

Όταν έφτασα στο μοναστήρι τού Σάρωφ και με έφεραν στο κελί τού μεγάλου πατρός Σεραφεΐμ, εκείνος μου είπε ότι έλαβε το γράμμα στο όποιο του είχα γράψει σχετικά με την Κάτια Γιαζικόβα. Σ' εκείνο το γράμμα έλεγα ότι ήμουν σαν τον Απόστολο Πέτρο που περπατούσε πάνω στα κύματα, αλλά όταν είδε ότι ο άνεμος είναι ισχυρός, παρά λίγο να πνιγεί στη θαλασσα. Του έγγραφα, επίσης, ότι όταν έμαθα πως η Κάτια αρραβωνιάστηκε, παρέλυσε το σώμα μου και έγινα άρρωστος χειρότερα από πριν και παρά λίγο να πέθαινα. Γι' αυτό είπα να με πάνε στο Βορόνεζ και στο δρόμο πέρασα από το Σάρωφ να δω τον πατέρα και τον ευεργέτη μου για να πάρω την ευχή του για το ταξίδι...

***«Τα λείψανα των Αγίων ανθρώπων είναι άφωνες
σάλπιγγες που ευαγγελίζονται το Θέλημα τού Θεού»***

Ρώτησα τον πατέρα Σεραφεΐμ για μερικά θέματα που με απασχολούσαν, μεταξύ των οποίων ήταν και η αφθαρσία των τιμίων λειψάνων... Πολλά μου είπε ο πατήρ Σεραφεΐμ, αλλά εγώ αναφέρω εδώ μόνο την ουσία. Είπε ότι δεν υπάρχει ούτε

ένα Χριστιανικό κοιμητήριο όπου να μην υπήρχαν τα άγια λείψανα. Είπε ότι όχι μόνο τα λείψανα των μοναχών, αλλά και των λαϊκών μπορούν να είναι άφθαρτα. Ότι την αφθαρσία έχει το σώμα εξαιτίας τής Χάρης του Αγίου Πνεύματος που συγκατοικεί με το πνεύμα τού ανθρώπου στην ψυχή και το σώμα μας. Ότι μόνο εκείνα τα μέρη τού σώματος παραμένουν άφθαρτα όπου κατοικούσε το Άγιο Πνεύμα, ενώ τα άλλα όπου βασιλεύε το σκότος της αμαρτίας, εκείνα αποσυντίθενται κατά τον αψευδή λόγο του Θεού: «γῆ εἶ καί εἰς γῆν ἀπελεύση» (Γέν. 3,19). Ότι υπάρχουν περιπτώσεις που η φθορά δεν αγγίζει καθόλου το σώμα, αλλά αυτό δε σημαίνει οπωσδήποτε ότι το σώμα αυτό είναι ενός Αγίου ανθρώπου. Μπορεί ο άνθρωπος αυτός, μ' αυτόν τον τρόπο, να έχει τιμωρηθεί από τον Θεό για τις αμαρτίες του και όταν η Εκκλησία προσευχηθεί για την άφεση των αμαρτιών του αμέσως το σώμα του αποσυντίθεται, διότι δεν έχει τη δόξα τής αφθαρσίας την οποία έχουν μόνο οι πραγματικοί Άγιοι τού Θεού. Ότι η αναγνώριση των τιμίων λειψάνων δεν είναι μια γραφειοκρατική διαδικασία, όπως λένε αυτοί που δε γνωρίζουν τους δρόμους του Θεού, αλλά ευαρεστούν τους ανθρώπους: αυτοί οι άνθρωποι δεν είναι Χριστιανοί αλλά αντιχριστιανοί. Τα φανερώνει Κύριος ο Θεός όχι για να αποδείξει την ορθότητα της Πίστεώς μας και όχι επειδή είμαστε άξιοι.

Η αποκάλυψη και η αναγνώριση των τιμίων λειψάνων είναι έργο τής Θείας Πρόνοιας, η οποία κάνει τους ανθρώπους, που ευαρεστούν τον Θεό, να είναι όργανα με τα οποία Αυτός οδηγεί άλλους στη σωτηρία. Και μόνο ο Θεός αποφασίζει πότε και πόσα άγια λείψανα να φανερώσει. Ότι τα λείψανα των Αγίων ανθρώπων είναι άφωνες σάλπιγγες και βροντές που ευαγγελίζονται το Θέλημα τού Θεού, οι οποίες μας καλούν στη μετάνοια. Τότε, όταν η ασέβεια διαφθείρει τα περισσότερα μέλη τής Αγίας Εκκλησίας, ο Θεός αναδεικνύει τα λείψανα των Αγίων σαν τους Προφήτες στην παλιά εποχή, τους οποίους έστειλε να πουν στο λαό Του το Θέλημά Του, που τους καλούσε στη μετάνοια. Αλλά εκείνη την εποχή οι άνθρωποι ήταν πιο απλοί και πίστευαν ότι και ένας ζωντανός άνθρωπος μπορεί να είναι Άγιος και να εμπνέεται από το Άγιο Πνεύμα, γι' αυτό και μπορούσε ο Θεός να στέλνει ζωντανούς Προφήτες και κήρυκες τής μετανοίας. Όμως, στους Έσχατους Καιρούς η πίστη και η ευλάβεια χάνονται, ενώ στη θέση τους μπαίνουν η ασέβεια, η Βλασφημία κατά του Αγίου Πνεύματος και η πλήρης απουσία της Πίστης στον Θεό, τον Χριστό και τη δυνατότητα τής πραγματικής κοινωνίας των ανθρώπων με το Άγιο Πνεύμα. Γι' αυτό αν και υπάρχουν σήμερα μεταξύ μας άνθρωποι Θεοφόροι, δια μέσου των οποίων θα μπορούσε να ενεργήσει ο Θεός, όμως, οι άλλοι δεν τους πιστεύουν και λένε ότι

βρίσκονται σε πλάνη. Ή στην περίπτωση που παραδεχτούν ότι σ' αυτούς τους ανθρώπους πραγματικά ενεργεί το Άγιο Πνεύμα, μπορούν να πουν και το εξής: «Τώρα σ' αυτούς τους ανθρώπους ενεργεί το Άγιο Πνεύμα, αλλά μετά μπορούν αυτοί οι Προφήτες του Θεού και να αμαρτήσουν. Τότε τί κήρυκες του Θελήματος τού Θεού και των λόγων Του είναι αυτοί;». Γι' αυτό θα έχουν αμφιβολίες και δε θα πιστέψουν στον εμπνευσμένο από τον Θεό λόγο τους. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο και φανερώνει ο Κύριος στην εποχή μας τα άγια λείψανα. Και μακάριοι είναι εκείνοι οι άνθρωποι που βοηθούν στην αναγνώριση των τιμών λειψάνων και αξιώνονται, μ' αυτό τον τρόπο, να είναι όργανα τής Θείας Πρόνοιας...

*«Ο Κύριος μού φανέρωσε όλη τη ζωή σας αρχίζοντας
από τη γέννηση και μέχρι την κοίμησή σας.»*

Όταν είπε ο πατήρ Σεραφείμ αυτά τα λόγια, με ρώτησε, διότι γνώριζε την επιθυμία μου να λάβω τη θεραπεία της ασθένειάς μου από τον Άγιο Μητροφάνη στο Βορόνεζ: «Μήπως θέλετε, ευλαβέστατε, να σας θεραπεύσω εγώ; Πέρυσι εγώ σας θεράπευσα και μέχρι πρόσφατα ήσασταν καλά και θα ήσασταν και τώρα αν δε συνέβαινε αυτό το θλιβερό γεγονός το οποίο σας στενοχώρησε τόσο πολύ, όπως μου είπατε. Τί λέτε, να σας θεραπεύσω τώρα;».

Και εγώ του απάντησα: «Όπως νομίζετε, πάτερ, με όλη την ψυχή μου και με χαρά θα σας παρακαλούσα να με θεραπεύσετε. Αν έτσι, τότε ούτε στο Βορόνεζ δε θα πάω. Μόνο θα ήθελα πολύ να γνωριστώ με τον εκεί αρχιεπίσκοπο Αντώνιο, ο οποίος, όπως λένε, είναι σαν και εσάς δούλος τού Κυρίου και της Παναγίας. Ακόμα, θα ήθελα να δω και τον αυτοκράτορα, τον οποίο θα ήθελα να παρακαλέσω να με προστατέψει από τις επιθέσεις των κακών ανθρώπων... Αλλά ότι αφορά τη θεραπεία μου, με χαρά θα παρακαλούσα να με θεραπεύσετε εσείς, πάτερ μου.».

Τότε, ο πατήρ Σεραφείμ σώπασε για λίγο και μετά είπε: «Ξέρετε, ευλαβέστατε, λάθος σάς είπα ότι πέρυσι σας θεράπευσα εγώ. Δε σας θεράπευσα εγώ, αλλά ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός με τις πρεσβείες τής Παναγίας, αν και η θεραπεία αυτή έγινε δια μέσου εμού του φτωχού Σεραφείμ. Μήπως μπορείτε να μείνετε εδώ ακόμα μία ημέρα;», με ρώτησε. Εγώ του είπα ότι με μεγάλη μου χαρά θα μείνω και είμαι έτοιμος να μην πάω καθόλου στο Βορόνεζ.

«Όχι», μου είπε, «ελάτε καλύτερα να προσευχηθούμε στον Θεό για να μας αποκαλύψει τι πρέπει να κάνω, να σας θεραπεύσω εγώ, ή να σας αφήσω να πάτε για

τη θεραπεία στο Βορόνεζ. Εσείς, ευλαβέστατε, να μείνετε ακόμα για μία νύχτα εδώ και εγώ θα προσευχηθώ στον Κύριο, τι θα μου πει Εκείνος για 'σας. Εσείς να πάτε τώρα στον ξενώνα και εγώ θα μείνω για προσευχή και αύριο μετά το μεσημεριανό σας γεύμα ελάτε μαζί με τον πατέρα Γουρία στο κοντινό μου ερημητήριο.».

Όταν την επόμενη 'μέρα με έφεραν στον πατέρα Σεραφείμ, στο κοντινό του ερημητήριο, και με κατέβασαν από το λόφο κάτω, τότε είδα να κάθονται στις δύο μεγάλες πρασιές δύο γερόντισσες από το Ντιβέγεβο και να μαζεύουν πατάτες. Ήταν 04 Σεπτεμβρίου, 1832. Ο πατήρ Γουρίας, επειδή η ημέρα εκείνη ήταν αρκετά ζεστή, πήρε το πανωφόρι μου και το άφησε σ' εκείνες τις μοναχές για να το προσέχουν και εμένα με πήγαν πιο πέρα από τη βρύση, σ' έναν τόπο που απείχε απ' αυτή περίπου εξήντα βήματα, μέσα στο δάσος, όπου σ' ένα ξέφωτο καθόταν ο μεγάλος γέροντας πατήρ Σεραφείμ περιστοιχισμένος από φλαμουριές, σαν στο κιόσκι, και συζητούσε, όπως έμαθα αργότερα, με την εκκλησάρισσα τής αδελφότητας τού Ντιβέγεβο. Όταν με είδε εμένα να με κουβαλούν οι υπηρέτες με τη συνοδεία τού πατρός Γουρία, τότε άφησε εκείνη να φύγει δίνοντας τήν ευλογία και δείχνοντας με το χέρι που ακριβώς πρέπει να πάει και έκανε νεύμα να με φέρουν κοντά του. Είπε στους ανθρώπους να με αφήσουν κάτω στην πρασιά..., και μετά άρχισε να μου μιλά μαζεύοντας ταυτόχρονα πατάτες.

«Χτες, ευλαβέστατε, αποφασίσαμε να προσευχηθώ στον Θεό για να μου πει τι να κάνω: Να σας θεραπεύσω με τη Χάρη Του εγώ ο ίδιος, όπως με αξίωσε πέρυσι να το κάνω, ή να σας αφήσω να πάτε στο Βορόνεζ. Αυτό και έκανα. Και ο Κύριος μού φανέρωσε όλη τη ζωή σας αρχίζοντας από τη γέννηση και μέχρι την κοίμησή σας.».

«Και τί θα μου συμβεί;», τον ρώτησα.

«Αυτό μου είπε ο Κύριος να μη σας το πω, διότι σ' αυτήν την περίπτωση δε θα φταίτε για τις αμαρτίες που θα κάνετε και για τις αρετές σας δε θα μπορέσετε να αμειφθείτε. Πραγματικά, δε θα πείτε στον Κύριο, αν θελήσει να σας τιμωρήσει: “Κύριε, ο δούλος Σου Σεραφείμ εκ μέρους Σου μου είπε ότι θα κάνω στη ζωή μου πολλές αμαρτίες, τότε για ποιό λόγο Εσύ με τιμωρείς;”. Η αντίθετα, αν θελήσει, ευλαβέστατε, ο Κύριος να σας αμείψει για τις αρετές και τη δικαιοσύνη σας, τότε δε θα έχει δικαίωμα ο Διάβολος να πει στον Θεό: “Για ποιό λόγο, Κύριε, του δίνεις αμοιβή; Δεν είναι τίποτα σπουδαίο που έκανε τόσες καλές πράξεις, που δε με φοβόταν και με τόση δύναμη μού αντιστεκόταν. Δεν του είχε πει ο Σεραφείμ εκ μέρους Σου όλα όσα

θα του συμβούν; Η δική του δουλειά ποιά είναι; Ο καθένας θα έκανε το ίδιο αν ήξερε εκ των προτέρων τι θα του συμβεί”. Γι’ αυτόν το λόγο, φίλε τού Θεού, απαγόρευσε ο Θεός να σας φανερώσω τι θα σας συμβεί στη ζωή σας. Αλλά και σε άλλους δε δίνει ο Κύριος να γνωρίζουν πλήρως την πορεία της ζωής τους. Μόνο μερικές φορές την αποκαλύπτει στους εκλεκτούς Του, και μόνο ένα μέρος, “δι’ έσόπτρου έν αίνιγματι” (Α’ Κορ. 13,12). Και το κάνει για να μην απελπίζονται όταν βλέπουν τις επιθέσεις του Εχθρού, που ο Κύριος γνωρίζει ότι θα δοκιμάσουν στο μέλλον, για να έχουν έστω και μια μικρή παρηγοριά στις θλίψεις τους, ένα φως μέσα στο σκοτάδι των επιβουλών του Πονηρού, που επιτρέπει ο Θεός να δοκιμάζουν. Και αν δεν είχαμε τέτοιες “έν μέρει αποκαλύψεις”, που δίνει ο Θεός στους εκλεκτούς Του, για να βοηθήσει τους ανθρώπους “οὐκ ἂν έσώθη πᾶσα σάρξ” (Μτ. 24,22) από τις επιβουλές και ραδιουργίες τού Διαβόλου. Γι’ αυτόν, λοιπόν, το λόγο, θεοφιλέστατε, ο Κύριος μού είπε να μην σας τα φανερώσω όλα, αλλά ένα μέρος, αυτό δηλαδή που η ευσπλαχνία Του ευδόκησε μέσω εμού να σας αποκαλύψει.».

«Ο Κύριος μού είπε ότι στη ζωή σας τα πνευματικά με τα κοσμικά και τα κοσμικά με τα πνευματικά... είναι αδύνατον να ξεχωρίσουμε...»

«Ένα πράγμα θα σας πω και αυτό είναι το πιο βασικό: Αν ο ίδιος ο Κύριος και η Παναγία δε μου φανέρωναν τη ζωή σας, δε θα πίστευα ότι μπορεί να υπάρχει μια τέτοια ζωή. Ο Κύριος μού είπε ότι στη ζωή σας τα πνευματικά με τα κοσμικά και τα κοσμικά με τα πνευματικά είναι τόσο στενά συνδεδεμένα, ώστε είναι αδύνατον να ξεχωρίσουμε το ένα από το άλλο, και ότι Αυτός ο ίδιος αποφάσισε να έχετε μια τέτοια ζωή και ότι η ανθρωπότητα στο μέλλον θα ακολουθήσει αυτόν ακριβώς το δρόμο, αν θελήσει να σωθεί, και ότι όλα αυτά είναι σύμφωνα με το Θέλημά Του, και ότι μόνο γι’ αυτόν το λόγο μού επιτρέπει να σας αποκαλύψω κάτι από τη ζωή σας, για να μη χαθείτε βλέποντας τόσες δυσκολίες στο δρόμο σας.».

«Τί θα μου συμβεί, παππούλη μου;», τον ρώτησα εγώ. Και εκείνος συνέχισε: «Εγώ, φίλε τού Θεού, δεν ξέρω καλά τα γράμματα, ακόμα και υπογράφω με δυσκολία, και τη γραμματική δεν τη γνωρίζω καθόλου, αλλά διαβάζω γρήγορα όχι μόνο εκκλησιαστικά, αλλά και άλλα βιβλία, και μπορούσα παλιά να διαβάζω δύο και τρία βιβλία το εικοσιτετράωρο. Και τέτοια μνήμη μού έδωσε ο Θεός, που μπορώ πολλά να σας πω από στήθους - τόσο ισχυρή μνήμη ευδόκησε Κύριος ο Θεός να μου δώσει. Γι’ αυτό, αν και δεν ήμουν καλός στα μαθήματα και δεν έμαθα καθόλου τη γραμματική, όμως, ξέρω πάρα πολλά, περισσότερα ακόμα και από μερικούς επιστήμονες, διότι

πολλές χιλιάδες βιβλία κρατάω στη μνήμη μου. Εκτος απ' αυτό και το Χάρισμα τής σοφίας και της διάκρισης που δίνεται άνωθεν από τον Θεό. Εκείνος μου το έδωσε πλούσια μετά από τις θλίψεις και τις στενοχώριες που υπέφερα για το όνομά Του. Θα σας πω, φίλε τού Θεού, πόσα και ποιά βιβλία διάβασα, για να δείτε και μόνος σας ότι ξέρω καλά εκτός από την Αγία Γραφή και τα εκκλησιαστικά βιβλία και τα λεγόμενα κοσμικά. Στη βιβλιοθήκη της Μονής μας νομίζω ότι υπάρχουν περίπου πεντέμισι χιλιάδες βιβλία, μεταξύ αυτών είναι και τέτοια σαν την Ιστορία του Ρολλέν^[12] στη μετάφραση του Τρετγιακόβ που αποτελείται από τριάντα τόμους. Και όλα αυτά τα βιβλία εγώ τα διάβασα, ακόμα και τέτοια σαν το βιβλίο περί των συστημάτων ή της δομής του κόσμου ή το Αλκοράν περί του Μωάμεθ^[13] και άλλα παρόμοια βιβλία. Σε μερικά βιβλία, όπως για παράδειγμα του Τρετγιακόβ, η γλώσσα είναι βαριά, εγώ, όμως, επεδίωκα να βρω την ουσία, να μάθω τι γίνεται πάνω στη γη και τι ο άνθρωπος αξιώθηκε από τον Θεό να μάθει.

Γι' αυτόν το λόγο πρέπει να ξέρουμε και τις αιρέσεις, να τις ξέρουμε, αλλά να μην τις ακολουθούμε, διότι ο ίδιος ο Κύριος λέει στη Βίβλο: *“Όταν πληθύνεται η γνώση, τότε αποκαλύπτονται τα μυστήρια”* (βλ. Δαν. 12,4)^[14] ... Επίσης, διάβασα και πολλά βιβλία των ευεργετών τής Μονής, όπως και τα βιβλία των πατέρων της Μονής μας, τριάντα από τον έναν, εβδομήντα από τον άλλον, και τα διάβασα όλα. Είχα άκρατη επιθυμία για το διάβασμα, θεοφιλέστατε. Διάβαζα και σκεφτόμουν πως καλύτερα να ευαρεστήσω τον Θεό. Σας λέω ότι δεν ξέρω ποιός άλλος άνθρωπος διάβασε περισσότερα από 'μένα εκκλησιαστικά και κοσμικά βιβλία. Σας το λέω όχι για να επαινέσω τον εαυτό μου, αλλά για να σας κάνω να καταλάβετε ότι πραγματικά ξέρω αρκετά. Εκτος απ' αυτό και ο Θεός μου αποκαλύπτει τα μυστήριά Του, όπως μου αποκάλυψε και τη ζωή σας, όμως, πουθενά δεν είδα και δε διάβασα για μια τέτοια ζωή σαν τη δική σας, και αν ο ίδιος ο Θεός δε μου έλεγε ότι υπάρχει μια τέτοια ζωή... ποτέ δε θα το πίστευα... Αλλά ο Θεός μου το είπε. Και εγώ πιστεύω ότι ο λόγος Του είναι αλήθεια και ότι όλα θα γίνουν έτσι όπως Αυτός μου τα αποκάλυψε, και μερικά απ' αυτά μου επέτρεψε να τα αποκαλύψω και σε 'σας.».

[12] Ο Σαρλ Ρολλέν (1661-1741), ήταν Γάλλος ιστορικός.

[13] *Αλκοράν περί του Μωάμεθ ή ο Νόμος των Τούρκων*, μετάφραση στα Ρωσικά από τα Γαλλικά – Αγία Πετρούπολη, 1716.

[14] *«και σύ, Δανιήλ, έμφραξον τούς λόγους και σφράγισον τὸ βιβλίον ἕως καιροῦ συντελείας, ἕως διδαχθῶσι πολλοὶ και πληθυνθῆ ἡ γνώσις.»* (Δαν. 12,4).

*«Στο πρόσωπό σας Εκείνος ήθελε να δείξει
και αυτόν τον τρόπο της σωτηρίας...»*

«Θα σας πω, για παράδειγμα, το έξης: Θυμάστε πέρυσι μου λέγατε πως υπάρχει στο νου σας μια σκέψη, ότι είναι δυνατόν και αυτός που ζει μέσα στον κόσμο να αποκτήσει μια τέτοια Χάρη σαν και εκείνον που ζει στην έρημο;... Αλλά εγώ σας είπα», συνέχισε ο πατήρ Σεραφείμ, «ότι αυτό είναι αδύνατον για εκείνους που ζουν μέσα στον κόσμο, θέλουν να παντρευτούν, θέλουν να υπηρετούν σε μια κρατική υπηρεσία, να έχουν μεγάλες επιχειρήσεις σαν εκείνη την οποία θέλατε να κάνετε εσείς. Άνθρωποι σαν εσάς, θεοφιλέστατε, οι οποίοι με όλη την ψυχή τους αγάπησαν τον Κύριο, και εσείς πραγματικά Τον αγαπάτε, όπως μου είπε Εκείνος, τέτοιοι άνθρωποι όχι μόνο δεν ήθελαν και δεν επιθυμούσαν αυτά που θέλετε και επιθυμείτε εσείς, αλλά άφηναν και τις γυναίκες τους, τα παιδιά τους, τα αξιώματα, τον πλούτο, τη δόξα, τις τιμές, και όλες γενικά τις γήινες και πρόσκαιρες χαρές και έφευγαν στην έρημο, όπου ζούσαν μέσα στην παρθενία, τη φτώχεια και τις στερήσεις και έτσι αποκτούσαν τη Χάρη τού Παναγίου Πνεύματος τού Θεού.

Και εσείς λέγατε τότε ότι την ίδια Χάρη μπορεί να την αποκτήσει και ένας που ζει μέσα στον κόσμο. Εγώ τότε σας έλεγα, και δεν έλεγα ψέμα, ότι για έναν που ζει μέσα στον κόσμο αυτό είναι αδύνατον. Σας το έλεγα κατά Θεόν. Όμως, τώρα, ο Κύριος μού αποκάλυψε ότι αυτή η σκέψη δεν ήταν δική σας, ότι αυτή τη σκέψη Εκείνος την έβαλε στο νου σας και Εκείνος έκανε να στερεωθείτε σ' αυτήν. Στο πρόσωπό σας Εκείνος ήθελε να δείξει και αυτόν τον τρόπο της σωτηρίας, για να είναι και οι άνθρωποι που ζουν μέσα στον κόσμο κοινωνοί ίδιων Χαρισμάτων τού Αγίου Πνεύματος, όπως και οι μοναχοί, αν σηκώσουν μέχρι τέλους τους κόπους, τους αγώνες, τα βάσανα και τις θλίψεις για τον Χριστό...».

Άρχισε, μετά, ο πατήρ Σεραφείμ να μιλάει για την πάλη του με τους Δαίμονες και έλεγε τα έξης: «Ο Κύριος μού αποκάλυψε ότι εσείς, θεοφιλέστατε, όταν διαβάζατε τους βίους των Αγίων πολλές φορές στο νου σας εμφανιζόταν η σκέψη ότι θα ήταν καλό να πολεμήσετε με τους Δαίμονες και να τους νικήσετε και ότι θα τους πολεμούσατε με θάρρος. Όλα αυτά είναι καλά, αλλά μόνο στην περίπτωση που ο Κύριος βοηθήσει τον άνθρωπο σ' αυτήν την πάλη, δεν τον αφήσει να χαθεί και δώσει νίκη επί του Διαβόλου. Και όμως, χρειάζεται να έχουμε πολύ προσοχή, να μην αναζητούμε μόνοι μας ν' αρχίσουμε αυτόν τον επικίνδυνο αγώνα, διότι εκεί η μέση δεν υπάρχει - ή νίκη, ή θάνατος. Ακόμα και οι μεγάλοι ασκητές και θαυματουργοί

μόλις άρχιζαν να ελπίζουν μόνο στις δικές τους δυνάμεις χάνονταν. Γι' αυτό ο άνθρωπος πρέπει πολύ να ταπεινώνεται και όσο μπορεί να αποφεύγει αυτόν τον αγώνα και να μη βαυκαλίζεται με την ιδέα ότι θα έχει μεγάλη αμοιβή από τον Κύριο αν νικήσει. Διότι αν μόνοι μας βγαίνουμε σ' αυτήν την πάλη χωρίς να έχουμε κλήση από τον Θεό, δεν ξέρουμε ποιά θα είναι το τέλος.».

«Η δύναμη των Δαιμόνων είναι τόσο μεγάλη ώστε ο πιο μικρός απ' αυτούς μπορεί μόνο με ένα νύχι του να γυρίσει τη γη μας ανάποδα, σαν την μπάλα...».

«Εγώ ο πτωχός Σεραφεΐμ έχω δοκιμάσει αυτήν την πάλη με τους Δαίμονες και θα χανόμουν τελείως αν ο Κύριος και η Παναγία δε με βοηθούσαν και δε με προστάτευαν. Η δύναμη των Δαιμόνων είναι τόσο μεγάλη ώστε ο πιο μικρός απ' αυτούς μπορεί μόνο με ένα νύχι του να γυρίσει τη γη μας ανάποδα, σαν την μπάλα, και θα το έκανε αν δεν τον εμπόδιζε σ' αυτό η παντοδύναμη Δεξιά τού Θεού. Τόσο πολύ ο Θεός ταπεινώσε τους Δαίμονες για την υπερηφάνειά τους, ώστε -και το βλέπουμε στο Βιβλίο τού Τωβίτ με τον Αρχάγγελο Ραφαήλ- και η χολή του ψαριού μπορεί να τους διώχνει από τους ανθρώπους.».^[15]

Τότε εγώ ρώτησα τον πατέρα Σεραφεΐμ: «Άραγε, οι Δαίμονες έχουν νύχια;»

Και εκείνος μου απάντησε:

«Εσείς, φίλε τού Θεού, που έχετε τελειώσει πανεπιστήμιο, με ρωτάτε αν οι Δαίμονες έχουν νύχια; Δεν ξέρετε ότι οι Δαίμονες είναι Άγγελοι αν και Πεσμένοι, δηλαδή Πνεύματα, και το Πνεύμα σάρκα και οστά δεν έχει, όπως είπε ο ίδιος ο Κύριος, αν και ο Δαίμονας, παρ' όλο που είναι Άγγελος τού σκότους, μπορεί να μεταμορφώνεται σε Άγγελο φωτός. Η Αγία μας Εκκλησία για να δώσει στους απλούς ανθρώπους, που ακόμα δεν έχουν αποκτήσει το Άγιο Πνεύμα, να καταλάβουν καλύτερα την εσωτερική και την εξωτερική ασχήμια των Πεσμένων Αγγέλων, αναγκάζεται να τους παρουσιάζει με μορφή πιο άσχημη και αποκρουστική για τα εσωτερικά μας μάτια. Γι' αυτόν το λόγο οι Δαίμονες εικονίζονται με νύχια, ουρά, κέρατα, μεγάλα δόντια και άλλα. Στην πραγματικότητα, οι Δαίμονες δεν έχουν τίποτα απ' αυτά, η φύση τους παραμένει να είναι αγελική, έτσι όπως είχαν πλαστεί.

^[15] «Καί εἶπε τό παιδάριον τῷ ἀγγέλῳ· Ἀζάρια ἀδελφέ, τί ἐστίν ἡ καρδία καί τό ἥπαρ καί ἡ χολή τοῦ ἰχθύος; Καί εἶπεν αὐτῷ· ἡ καρδία καί τό ἥπαρ, ἐάν τινα ὀχλῆ δαιμόνων ἢ πνεῦμα πονηρόν, ταῦτα δεῖ καπνίσαι ἐνώπιον ἀνθρώπου ἢ γυναικός, καί οὐκέτι οὐ μή ὀχληθῆ· ἡ δέ χολή, ἐγγρῖσαι ἀνθρώπων, ὅς ἔχει λευκώματα ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς, καί ἰαθήσεται.» (Τωβ. 6,7-9).

Αφού, όμως, έχουν χάσει τη Χάρη τού Αγίου Πνεύματος έγιναν τόσο άσχημοι ώστε και αυτή η μορφή με την οποία τώρα τους παρουσιάζει η Εκκλησία είναι καλύτερη από αυτή που είναι στην πραγματικότητα.».

«Και πώς το γνωρίζετε αυτό;», τον ρώτησα εγώ. – «Πώς να μην το ξέρω, ευλαβέστατε, αφού πολεμούσα μ' αυτούς; Είναι τόσο άσχημοι, ώστε ο άνθρωπος, που δεν έχει αποκτήσει τη Χάρη τού Αγίου Πνεύματος, δεν μπορεί να τους δει, διότι μπορεί να πεθάνει από τρόμο. Το ίδιο είναι αδύνατον να δει και τους Αγίους Αγγέλους, αφού από τη χαρά που θα του προκαλούσε αυτή η θέα μπορεί, μάλλον, να πεθάνει μέσα σε μια στιγμή. Εγώ, όμως, με τη Χάρη και τη βοήθεια τής Παναγίας, παρέμεινα αβλαβής, και έγινε αυτό με τον εξής τρόπο. Πολύ πιο πριν να γίνει ο Φώτιος^[16] καθηγούμενος της Μονής “Γιούργεβ” στο Νόβγκοροντ, η Ιερά Σύνοδος έδωσε εντολή στη Μονή τού Σάρωφ να στείλει έναν από τους μοναχούς τής Μονής που στα Χαρίσματα να ήταν όμοιος με τον πατέρα Ναζάριο τής Μονής Βαλαάμ, ο οποίος και αυτός προερχόταν από το Σάρωφ, για να πάρει τη θέση του Καθηγούμενου στο Νόβγκοροντ... Έτσι, ο καθηγούμενος της Μονής μας και μαζί του όλοι οι αδελφοί ήλθαν σε 'μένα στο μακρινό μου ερημητήριο και μου είπαν ότι είχαν διαλέξει εμένα σ' αυτή τη θέση. Εγώ, τότε, άρχισα να αρνούμαι λέγοντας ότι δεν ξέρω καλά τα γράμματα και με δυσκολία γράφω ακόμα και το όνομά μου, ότι έχω αποφασίσει μέχρι το τέλος τής ζωής μου να ζω μέσα στην έρημο για να κερδίσω το Έλεος τού Θεού. Αυτοί, όμως, συνέχισαν να με παρακαλούν και στο τέλος μού πρότειναν να λύσουμε αυτό το θέμα ρίχνοντας κλήρο. Και πέντε φορές βγήκε να γίνω εγώ, ο πτωχός Σεραφείμ, αρχιμανδρίτης στη Μονή “Γιούργεβ”. Τότε, εγώ άρχισα να κλαίω πικρά, έπεσα στα πόδια τού καθηγούμενου και άρχισα να τον ικετεύω να με σπλαχνιστεί και να μου επιτρέψει να μείνω στην έρημο. Μετά, σύρθηκα στα πόδια του πατρός Αβραάμ και του είπα: “Δείξε αγάπη, αδελφέ, πάρε εσύ αυτή τη θέση αντί για 'μένα, για να μείνω εγώ και να πεθάνω στην έρημο, πράγμα που έχω αποφασίσει να κάνω για τον Θεό και το οποίο επιθυμώ πολύ.”.

Τότε, ο καθηγούμενος τής Μονής και όλοι οι αδελφοί αποφάσισαν να με αφήσουν στην ησυχία μου και να στείλουν εκείνον στην Αγία Πετρούπολη. Δύο ή τρεις μήνες μετά απ' αυτό το γεγονός έμεινα ήσυχος. Μετά, όμως, άρχισαν να έρχονται σε 'μένα κάποιοι πατέρες τής Μονής τού Σάρωφ, και όχι απλοί μοναχοί,

^[16] Ο Αρχιμανδρίτης Φώτιος Σπάσκι (1792-1838), ήταν γνωστός τότε πολέμιος τού μυστικισμού και της πνευματολατρείας.

αλλά γεροντάδες προικισμένοι με τη Χάρη τού Κυρίου και να μου λένε ότι δεν έκανα καλά που αρνήθηκα να γίνω αρχιμανδρίτης και καθηγούμενος. Έλεγαν ότι αρνήθηκα να ακολουθήσω το Θέλημα τού Θεού και γι' αυτό, αφού έδειξα ανυπακοή, τίποτα καλό δε θα μπορέσω να αποκτήσω ζώντας στην έρημο. Ότι θα καταστραφώ, θα χάσω το δρόμο τής σωτηρίας, ενώ θα μπορούσα να γίνω φως για πολλές χιλιάδες ανθρώπους και να τους οδηγήσω στη σωτηρία. Αυτό συνεχιζόταν σχεδόν μισό χρόνο. Ήμουν ανάστατος - ταραγμένος ψυχικά και στενοχωρημένος, δεν ήξερα τι να κάνω, μόνο έκραζα προς τον Κύριο, λέγοντας ότι γνωρίζει την καρδιά μου, ξέρει ότι αρνήθηκα να γίνω ηγούμενος όχι επειδή δεν ήθελα να ακολουθήσω το άγιο Θέλημά Του, αλλά επειδή ήθελα να μιμηθώ τον Όσιο Σέργιο τού Ραντονέζ ο οποίος αρνήθηκε να γίνει μητροπολίτης Μόσχας για να μη χάσει τους καρπούς τής ησυχίας τούς οποίους μόλις άρχισε να γεύεται. Αλλά δόξα τω Θεώ οι πατέρες και οι αδελφοί με άφησαν στην ησυχία μου και δύο ή τρεις μήνες πάλι ξεκουράστηκα.».

*«Τότε οι Δαίμονες φανερά άρχισαν να μου επιτίθενται
και απαιτούσαν από 'μένα να τους προσκυνήσω.»*

«Μετά, άρχισαν να μου επιτίθενται οι λογισμοί. Μου έλεγαν ότι είμαι αντίπαλος τού Θεού και ότι θα χαθώ στην έρημο. Δεν μπορώ να σας περιγράψω με τα λόγια, φίλε τού Θεού, πόσο φοβερός ήταν αυτός ο αγώνας. Μόνο θα σας πω, για να καταλάβετε την έντασή του, ότι αναγκαζόμουν με το χέρι μου να ελέγχω αν το κεφάλι μου πραγματικά βρίσκεται στη θέση του για να βεβαιωθώ ότι η εσωτερική πίεση τού αίματος δεν το είχε χαλάσει. Ταυτόχρονα, όμως, σταθεροποιήθηκα στη σκέψη ότι ο Κύριος γνωρίζει τις προθέσεις μου ότι είναι καλές, και ησύχαζα πάλι, όχι όμως για πολύ καιρό. Όταν αποφάσισα να μείνω στην έρημο μέχρι να με αξιώσει ο Κύριος να φτάσω “εις μέτρον ηλικίας τού πληρώματος τού Χριστού” (Εφ. 4,13), τότε οι Δαίμονες φανερά άρχισαν να μου επιτίθενται.

Έλεγαν και απαιτούσαν από 'μένα να υποταχθώ σ' αυτούς, να τους προσκυνήσω. Αν τους ακούσω υπόσχονταν να με κάνουν όχι μόνο αρχιμανδρίτη, αλλά και αρχιερέα, να με κάνουν μητροπολίτη. Αν όχι, έλεγαν ότι θα με καταστρέψουν... Αλλά εγώ με τη Χάρη τού Θεού τούς αντιστεκόμουν 1.001 'μέρες και νύχτες και άντεξα. Με τίποτε δεν μπορούσαν να με αναγκάσουν να αρνηθώ τον Θεό μου. Αν, όμως, δεν είχα τη βοήθεια τής Παναγίας, η Οποία με έσωσε, τότε αυτοί οι Δαίμονες κυριολεκτικά θα με έκαναν σκόνη, αφού με ανέβαζαν στο ύψος ενός δένδρου και από 'κει με έριχναν κάτω στην πέτρα. Επίσης, εμφανίζονταν σα σκνίπες,

γέμιζαν όλο το κελί μου και προσπαθούσαν να με πνίξουν... Με λίγα λόγια, “εί μή ότι Κύριος ήν έν ήμϊν..., άρα ζώντας άν κατέπιον ήμᾶς” (Ψαλ. 123,1-2)...

Κλείνω σ’ αυτό το σημείο τη διήγηση τού πατρός Σεραφείμ. Το μόνο που θέλω να προσθέσω είναι, ότι μετά απ’ αυτό το περιστατικό ο πατήρ Σεραφείμ έλαβε από τον Θεό πλήρη εξουσία πάνω στα Δαιμόνια και αυτά δεν μπορούσαν πλέον να τον πειράζουν...

*«Είμαι δούλος του Θεού Πατέρα, Υιού και Αγίου Πνεύματος...,
και της Υπεραγίας Θεοτόκου και Αειπαρθένου Μαρίας».*

Τελειώνοντας την αναφορά μου, Σεβασμιώτατε, θέλω να πω το εξής. Βλέποντας την πάνσοφη και ευεργετική Πρόνοια τού Θεού στη ζωή μου σκέφτομαι: Μπορεί ο πηλός να πει στον αγγειοπλάστη: Γιατί με έκανες σκεύος «εις ατιμία»; Μπορώ εγώ να πω στον Κύριο: Γιατί επέτρεψες στον Δαίμονα να με περιπαίζει, γιατί με έκανες «όνειδος ανθρώπων και έξουθένημα λαού» (Ψαλ. 21,7), ώστε ακόμα και οι συγγενείς μου να με αποστρέφονται και όλοι οι άνθρωποι, ακόμη και μέχρι σήμερα να με θεωρούν τρελό; Αλλά δεν τολμά το στόμα μου να πει κάτι τέτοιο. Είμαι δούλος τού Θεού μου, Αυτού που με έπλασε, δούλος του Θεού Πατέρα, Υιού και Αγίου Πνεύματος, της Αγίας και Αδιαιρέτου Τριάδος και της Υπεραγίας Θεοτόκου και Αειπαρθένου Μαρίας.

Δόξα τω Θεώ για όλα, δόξα στην Παναγία, δόξα στην Ορθόδοξη Εκκλησία τού Χριστού.

Για όλα ευχαριστώ τον Θεό μου!

**«Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου,
Σῶτεσθ, σῶσον ήμᾶς»**

† † †

**Ο Άγιος Σεραφείμ
προς τον Νικόλαο Μοτοβίλωφ:**

« Ένα πράγμα θα σας πω και αυτό είναι το πιο βασικό: Αν ο ίδιος ο Κύριος και η Παναγία δε μου φανέρωναν τη ζωή σας, δε θα πίστευα ότι μπορεί να υπάρχει μια τέτοια ζωή. Ο Κύριος μού είπε ότι στη ζωή σας τα πνευματικά με τα κοσμικά και τα κοσμικά με τα πνευματικά είναι τόσο στενά συνδεδεμένα, ώστε είναι αδύνατον να ξεχωρίσουμε το ένα από το άλλο, και ότι Αυτός ο ίδιος αποφάσισε να έχετε μια τέτοια ζωή και ότι η ανθρωπότητα στο μέλλον θα ακολουθήσει αυτόν ακριβώς το δρόμο, αν θελήσει να σωθεί, και ότι όλα αυτά είναι σύμφωνα με το Θέλημά Του, και ότι μόνο γι' αυτό το λόγο μού επιτρέπει να σας αποκαλύψω κάτι από τη ζωή σας, για να μη χαθείτε βλέποντας τόσες δυσκολίες στο δρόμο σας»

Προσευχή τού Οσίου Σεραφείμ:

«Κύριε, σώσε και ελέησε όλους τούς Ορθοδόξους Χριστιανούς που ζουν σε κάθε τόπο τής δεσποτείας Σου Ορθοδόξως».

Ο Όσιος Σεραφείμ του Σάρωφ θεραπεύει τον Νικολάι Αλ. Μοτοβίλωφ
— Οσίου Ιουστίνου Πόποβιτς —

Η Θαυματουργική θεραπεία
του Νικολάι Αλεξάντροβιτς Μοτοβίλωφ
από τον Όσιο Σεραφείμ του Σάρωφ

Ο Όσιος Σεραφείμ του Σάρωφ προς τον Νικολάι Αλεξάντροβιτς Μοτοβίλωφ:
«Πιστεύετε πάντοτε χωρίς αμφιβολία στον Κύριο και Σωτήρα μας και ευχαριστείτε
την Βασίλισσα των Ουρανών για το μεγάλο έλεός Της... φυλάξτε την υγεία σας ως
πολύτιμο δώρο του Θεού...»

Τον Σεπτέμβριο του 1831 έφθασε από την επαρχία του Σιμπίρσκ και του
Νίζνι-Νοβγκόροντ ο γαιοκτήμων Νικόλαος Μοτοβίλωφ, ο οποίος ήταν βαριά ασθενής
και θεραπεύθηκε θαυματουργικά με την προσευχή του Οσίου Σεραφείμ. Στο
σημειωματάριό του περιγράφει ως εξής τη θεραπεία του:

«Ο μεγάλος Στάρετς Σεραφείμ με θεράπευσε από φοβερούς και απίστευτα
ισχυρούς ρευματικούς πόνους και από άλλες ασθένειες. Όλο μου το σώμα ήταν
πιασμένο, τα πόδια άκαμπτα και τα γόνατα πρησμένα, ενώ οι πλάτες και οι μηροί
ήσαν όλο πληγές. Τρία χρόνια έπασχα από όλα αυτά χωρίς ίαση. Η θεραπεία μου
συνέβη ως εξής: Την 05^η Σεπτεμβρίου του 1831 με έφεραν στην έρημο του Σάρωφ
την 07^η και 08^η Σεπτεμβρίου, ημέρα του Γενεθλίου τής Θεομήτορος, αξιώθηκα να
συνομιλήσω δυο φορές με τον π. Σεραφείμ στο κελί του, χωρίς, όμως, ακόμη να
θεραπευθώ.

Στις εννέα Σεπτεμβρίου με πήγαν σ' αυτόν, στην κοντινή μικρή του έρημο,
κοντά στην πηγή του· οι τέσσερις άνθρωποι που με κρατούσαν στα χέρια και ο
πέμπτος που μου υποβάσταζε το κεφάλι με έφεραν κοντά του. Ήταν περικυκλωμένος
από πλήθος επισκεπτών, με τους οποίους συνομιλούσε. Με τοποθέτησαν στο λιβάδι,
δίπλα σ' ένα πελώριο και πολύ χονδρό πεύκο, στις όχθες του ποταμού. Στην
παρακλήσή μου να με βοηθήσει και να με θεραπεύσει, ο π. Σεραφείμ αποκρίθηκε:
«Μα δεν είμαι εγώ ιατρός· όποιος ζητά θεραπεία από οποιοσδήποτε ασθενείς πρέπει
να πηγαίνει στους ιατρούς.»

Του διηγήθηκα τότε λεπτομερώς τα βάσανά μου· του είπα ότι δοκίμασα όλους τους τρόπους θεραπείας, αλλά δεν έγινα καλά και δεν υπάρχει πλέον για 'μένα θεραπεία, ούτε έχω άλλες ελπίδες εκτός από την Χάρη τού Θεού. Επειδή, όμως, είμαι αμαρτωλός και δεν έχω παρηρησία προς τον Κύριο και Θεό μου, γι' αυτό ζητώ τις δικές του προσευχές, διά των οποίων θα με θεραπεύσει ο Κύριος.

Εκείνος με ρώτησε: «Πιστεύετε ότι ο Κύριος ημών Ιησούς Χριστός είναι Θεάνθρωπος και η Παναγία Μητέρα του Αειπάρθενος;».

«Πιστεύω», απάντησα.

«Και πιστεύετε», εξακολούθησε να με ρωτά, «ότι ο Κύριος, ο Οποίος άλλοτε θεράπευε ακαριαία, με ένα λόγο Του ή ένα ψηλάφημά Του, όλες τις ασθένειες των ανθρώπων, μπορεί και τώρα με την ίδια ευκολία να θεραπεύσει με έναν Του λόγο εκείνους που έχουν ανάγκη από τη βοήθειά Του; Και ότι η Μεσιτεία τής Μητέρας Του προς Εκείνον υπέρ ημών είναι παντοδύναμη; Και ακόμη ότι ο Κύριος Ιησούς Χριστός διά πρεσβειών Εκείνης μπορεί και τώρα, έτσι ακριβώς ακαριαία και με έναν λόγο Του, να σας θεραπεύσει εντελώς;».

Εγώ του απάντησα ότι σε όλα αυτά πιστεύω ειλικρινά με όλη την ψυχή και όλη την καρδιά μου και ότι αν δεν πίστευα δε θα όριζα να με φέρουν εδώ κοντά του.

«Εάν λοιπόν πιστεύετε», κατέληξε αυτός, «τότε είσθε ήδη υγιής!».

«Πώς είμαι υγιής», ρώτησα εγώ, «αφού εσείς και οι άνθρωποί μου με βαστάζετε στα χέρια σας;».

«Όχι», μου είπε εκείνος, «τώρα είσθε, επιτέλους, εντελώς καλά σ' όλο το σώμα σας.».

Διέταξε, τότε, τους ανθρώπους που με κρατούσαν να με αφήσουν. Ο ίδιος με έπιασε από τους ώμους, με σήκωσε από το έδαφος και αφού με έστησε στα πόδια μου, μου είπε: «Σταθείτε με περισσότερη σιγουριά και στηρίξτε ισχυρότερα τα πόδια σας στο έδαφος! Να, έτσι! Μη φοβάστε, είσθε πια εντελώς καλά.».

Και κατόπιν, ατενίζοντας με χαρά, πρόσθεσε: «Λοιπόν, βλέπετε πόσο καλά στέκεστε τώρα;».

«Θέλω, δεν θέλω, στέκομαι καλά, αφού εσείς με κρατάτε γερά», απάντησα.

Τότε αυτός πήρε από πάνω μου τα χέρια του και μου είπε: «Μα να, τώρα πια ούτε εγώ σας κρατώ και εσείς στέκεστε σταθερά και χωρίς τη βοήθειά μου. Βαδίστε με τόλμη, πατερούλη μου, ο Κύριος σάς θεράπευσε. Εμπρός, ξεκινήστε.». Και αφού με το ένα του χέρι έπιασε το δικό μου και με το άλλο μού ωθούσε την πλάτη απαλά, με οδήγησε μέσ' από την χλόη στο ανώμαλο έδαφος, γύρω από το πεύκο λέγοντας: «Ιδού, φιλόθεε, πόσο καλά ξεκινήσατε!».

«Επειδή, βεβαίως, έχετε την καλοσύνη να με οδηγείτε καλά», απάντησα.

«Όχι», μου είπε εκείνος παίρνοντας από πάνω μου το χέρι του, «ο ίδιος ο Κύριος ευδόκησε να σας θεραπεύσει εντελώς, και η ίδια η Μητέρα του Θεού Τον παρακάλεσε γι' αυτό. Εσείς και χωρίς την βοήθειά μου θα περπατήσετε τώρα και πάντοτε θα βαδίζετε καλά' εμπρός, ξεκινήστε...». Και άρχισε να με σπρώχνει για να προχωρήσω.

«Μα, έτσι θα πέσω και θα πληγωθώ...».

«Όχι, μου αντείπε εκείνος, δε θα πληγωθείτε, αλλά θα βαδίζετε με σταθερότητα...».

Τότε αισθάνθηκα μέσα μου κάποια δύναμη Θεία που με εμπύχωσε και προχώρησα με βήμα σταθερό. Κατόπιν ο π. Σεραφείμ με σταμάτησε ξαφνικά και μου είπε:

«Αρκετά! Έχετε, λοιπόν, πεισθεί τώρα ότι ο Κύριος σας θεράπευσε εντελώς; Πήρε ο Κύριος τις ανομίες σας και σας καθάρισε από τις αμαρτίες σας^[41]. Βλέπετε τί μεγάλο Θαύμα επιτέλεσε σε σας ο Κύριος; Γι' αυτό να πιστεύετε πάντοτε χωρίς αμφιβολία σ' Εκείνον, τον Χριστό και Σωτήρα μας, και να έχετε εδραία εμπιστοσύνη στην προς εσάς ευσπλαχνία Του. Αγαπήστε Τον με όλη σας την καρδιά, προσκολληθείτε σ' Αυτόν με όλη σας την ψυχή, ελπίζετε πάντοτε ακλόνητα σ' Εκείνον και ευχαριστείτε την Βασίλισσα των Ουρανών για το μεγάλο έλεός Της προς εσάς. Επειδή, όμως, η τριετής ταλαιπωρία σας πολύ σας έχει εξαντλήσει, γι' αυτό τώρα μη προχωρείτε επί πολύ μονομιάς. Συνηθίστε σιγά - σιγά στο βάδισμα και φυλάξτε την υγεία σας ως πολύτιμο δώρο τού Θεού...».

Αφού συνομιλήσαμε επί πολύ ακόμη, με έστειλε στον ξενώνα εντελώς υγιή. Και επειδή πολλοί προσκυνητές ήσαν μαζί μου κατά την θεραπεία μου, και είχαν

επιστρέψει πριν από «μένα στο μοναστήρι, είχαν ήδη διατυμπανίσει σε όλους αυτό το μεγάλο Θαύμα.».

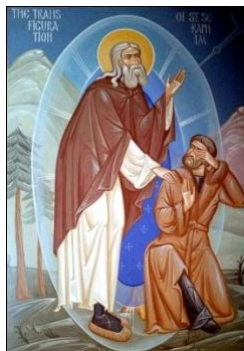
Μετά τη θεραπεία του ο Μοτοβίλωφ έγινε πολύ τακτικός επισκέπτης της μονής. Κατά τη διάρκεια μιας συνομιλίας του με τον Όσιο Σεραφείμ, τέλη Νοεμβρίου του 1831, ευτύχησε να τον δει καταγλαϊσμένο από τη Χάρη και λάμποντα μέσα στο Άκτιστο Φως, και να ακούσει από αυτόν ότι η Χριστιανική ζωή πρέπει να γίνει ζωή εν Αγίω Πνεύματι.

^[41] Ησαΐας 6,7: «...ἀφελεῖ τὰς ἀνομίας σου καὶ τὰς ἁμαρτίας σου περικαθαριεῖ.» (Δηλαδή: «...θα εξαλείψει τις ανομίες σου και θα καθαρίσει τις αμαρτίες σου.»).

Πηγή: Από το Βιβλίο του Οσίου Πατρός (Αρχιμ.) Ιουστίνου Πόποβιτς «Οσίου Σεραφείμ του Σάρωφ – Βίος», Μετάφραση: Βασιλική Νικολακάκη, Εκδόσεις «Το Περιβόλι τής Παναγίας», Θεσσαλονίκη, 2001.

+ † +

Η υπέροχη συνομιλία του Οσίου Σεραφείμ του Σάρωφ με τον
Νικολάι Αλεξάντροβιτς Μοτοβίλωφ για το σκοπό της Χριστιανικής ζωής
— Οσίου Ιουστίνου Πόποβιτς —

Μετά τη θεραπεία του ο Μοτοβίλωφ έγινε πολύ τακτικός επισκέπτης της μονής τού Σάρωφ. Κατά τη διάρκεια μιας συνομιλίας του με τον Όσιο Σεραφείμ, τέλη Νοεμβρίου του 1831, ευτύχησε να τον δει καταγλαϊσμένο από τη Χάρη και λάμποντα μέσα στο Άκτιστο Φως, και να ακούσει από αυτόν ότι η Χριστιανική ζωή πρέπει να γίνει ζωή εν Αγίω Πνεύματι.

Έγραφε σχετικά τα ακόλουθα:

«Ήταν Πέμπτη. Η ημέρα ήταν συννεφιασμένη, η γη είχε καλυφθεί από παχύ στρώμα χιονιού, το οποίο έπεφτε συνεχώς, όταν ο Στάρετς Σεραφείμ με έβαλε να καθίσω δίπλα του σ' έναν πεσμένο κορμό δένδρου που μόλις είχε κόψει. «Ο Κύριος μού αποκάλυψε», μου είπε, «ότι στην παιδική σας ηλικία επιθυμούσατε να μάθετε ποιός είναι ο σκοπός της Χριστιανικής ζωής. Σας συμβούλευαν να εκκλησιάζεσθε, να προσεύχεσθε, να κάνετε καλές πράξεις, διότι σ' αυτά, σας έλεγαν, συνίσταται ο σκοπός της Χριστιανικής ζωής. Αυτή η απάντηση, όμως, δεν μπορούσε να σας ικανοποιήσει. Όντως, η προσευχή, η νηστεία, η αγρυπνία, όπως και όλη η Χριστιανική άσκηση είναι καλά. Αλλά ο σκοπός της ζωής μας δεν είναι μόνο να εκπληρώσουμε αυτά, διότι αυτά είναι μόνο τα μέσα. Ο πραγματικός σκοπός της Χριστιανικής ζωής είναι αποκτήσουμε το Άγιο Πνεύμα. Πρέπει να γνωρίζετε ότι μόνο εκείνο το καλό έργο που έχει γίνει από αγάπη προς τον Χριστό φέρει τους καρπούς τού Αγίου Πνεύματος.»

«Με ποιά έννοια λέτε ότι πρέπει να κερδίσουμε το Άγιο Πνεύμα», ρώτησα εγώ, «δεν το καταλαβαίνω καλά αυτό.»

«Κερδίζω σημαίνει αποκτώ», μου απάντησε. «Εσείς γνωρίζετε σίγουρα τι σημαίνει αποκτώ χρήματα. Αυτό το ίδιο ισχύει και για το Άγιο Πνεύμα. Ο σκοπός της επίγειας ζωής για τον κοινό άνθρωπο είναι να κερδίσει χρήματα ή ν' αποκτήσει τιμές, διακρίσεις και βραβεία. Το Άγιο Πνεύμα είναι, επίσης, κεφάλαιο και μάλιστα το αιώνιο κεφάλαιο και ο μοναδικός θησαυρός, αστείρευτος στον αιώνα. Κάθε έργο που έγινε από αγάπη Χριστού, φέρει τη Χάρη τού Αγίου Πνεύματος· όμως, τούτο κατορθώνεται ευκολότερα με την προσευχή, διότι αυτή αποτελεί το όργανο που διαθέτουμε. Μπορεί να τύχει να θέλετε να πάτε στην εκκλησία, αλλά η εκκλησία να μην είναι κοντά ή να έχει τελειώσει η Ακολουθία. Ή έχετε, ενδεχομένως, επιθυμία να ελεήσετε κάποιον φτωχό, αλλά φτωχός δεν υπάρχει. Ίσως επιθυμείτε να γίνετε απαθής, αλλά δεν έχετε γι' αυτό δυνάμεις. Για την προσευχή, όμως, υπάρχει πάντοτε δυνατότητα· αυτή είναι προσιτή τόσο στον πλούσιο, όσο και στον φτωχό, τόσο στον εγγράμματο, όσο και στον απλοϊκό, στον ισχυρό, όσο και στον αδύναμο, στον υγιή, όσο και στον ασθενή, στον δίκαιο, όσο και στον αμαρτωλό. Η δύναμη της προσευχής είναι τεράστια και περισσότερο απ' οτιδήποτε άλλο, αυτή ελκύει το Άγιο Πνεύμα.».

«Γέροντα», είπα, «όλη την ώρα μιλάτε για τη Χάρη τού Αγίου Πνεύματος, την οποία πρέπει ν' αποκτήσουμε, αλλά πώς και πού μπορώ να την δω; Τα καλά έργα είναι ορατά. Άραγε το Άγιο Πνεύμα μπορεί να γίνει ορατό; Πώς μπορώ να γνωρίζω αν Αυτό είναι μαζί μου ή όχι;».

«Η Χάρη τού Αγίου Πνεύματος, η οποία μας έχει δοθεί στο Βάπτισμα, λάμπει στην καρδιά μας, παρά τις αμαρτίες και τα σκοτάδια που μας περικυκλώνουν. Αυτή εμφανίζεται μέσα σε άρρητο Φως σε εκείνους, με τους οποίους ο Κύριος αναγγέλλει την παρουσία Του. Οι Απόστολοι αισθάνθηκαν χειροπιαστά την παρουσία τού Αγίου Πνεύματος.».

Εγώ, τότε, ρώτησα: «Πώς θα μπορούσα να γίνω και εγώ προσωπικά μάρτυρας αυτού του πράγματος;»

Ο π. Σεραφείμ με αγκάλιασε και μου είπε: «Αγαπητέ μου, εμείς είμαστε και οι δύο τώρα εν Πνεύματι. Γιατί δε με κοιτάζετε;».

«Γέροντα, δεν μπορώ να σας κοιτάξω, διότι το πρόσωπό σας έγινε φωτεινότερο από τον ήλιο και τα μάτια μου έχουν θαμβωθεί.».

«Μη φοβάστε, διότι και εσείς έχετε γίνει τώρα φωτοφόρος όπως και εγώ. Έχετε και εσείς τώρα πληρωθεί από το Άγιο Πνεύμα, αλλιώς δε θα μπορούσατε να με δείτε έτσι όπως με βλέπετε.».

Και σκύβοντας κοντά μου, μού ψιθύρισε:

«Παρακαλούσα τον Κύριο με όλη μου την καρδιά να σας αξιώσει να δείτε με τα σωματικά σας μάτια αυτήν την κάθοδο τού Αγίου Του Πνεύματος. Και να, με το μέγα Του Έλεος παρηγόρησε την καρδιά σας, όπως θάλπει η μητέρα τα παιδιά της. Λοιπόν, αγαπητέ μου, γιατί δε με κοιτάζετε; Μη φοβάστε τίποτα, ο Κύριος είναι μαζί σας!». Τον κοίταξα και με διαπέρασε ρίγος. Φανταστείτε τον ήλιο στην πιο δυνατή λάμψη τής μεσημβρινής ακτινοβολίας του και στο κέντρο τού ηλίου να βλέπετε πρόσωπο ανθρώπου, ο οποίος συνομιλεί μαζί σας. Βλέπετε τις κινήσεις των χειλιών του, την έκφραση των ματιών του, ακούτε τη φωνή του, αισθάνεσθε ότι το ένα του χέρι είναι απλωμένο γύρω από τον ώμο σας, αλλά δεν βλέπετε ούτε αυτό το χέρι ούτε το πρόσωπο, παρά μόνο το εκτυφλωτικό φως που απλώνεται παντού γύρω σας και φωτίζει με τη λάμψη του το χιόνι που καλύπτει το ξέφωτο και τις χιονονιφάδες που πέφτουν.

«Τί αισθάνεσθε;», με ρώτησε.

«Ήσυχία και ειρήνη ανέκφραστη», είπα.

«Και τί ακόμη αισθάνεσθε;».

«Να γεμίζει η καρδιά μου από άρρητη χαρά.».

«Αυτή η χαρά που αισθάνεσθε είναι μηδαμινή όταν συγκριθεί με εκείνη τη χαρά για την οποία έχει γραφτεί: “ὁ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε καὶ οὐς οὐκ ἤκουσε καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ ἠτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.” (Α΄ Κορ. 2,9). Σε ἡμᾶς δόθηκε μία σκιά μόνο της χαράς αυτής· τί να πει κανείς για την πραγματική χαρά; Τί αισθάνεστε ακόμη, φιλόθεε;»

«Ανέκφραστη θερμότητα», είπα.

«Τί είδους θερμότητα; Είμαστε στο δάσος, τώρα είναι χειμώνας και παντού γύρω μας χιόνι... Τί είδους θερμότητα είναι αυτή που αισθάνεστε;»

Και εγώ αποκρίθηκα: «Όπως όταν λούζομαι με ζεστό νερό. Αισθάνομαι ακόμη, ευωδία τέτοια, που ποτέ μέχρι τώρα δεν έχω αισθανθεί.».

«Ξέρω, ξέρω», είπε εκείνος. «σας ερωτώ επίτηδες. Αυτή η ευωδία που αισθάνεστε είναι η ευωδία τού Αγίου Πνεύματος. Και αυτή η θερμότητα για την οποία μιλάτε δεν υπάρχει στην ατμόσφαιρα, αλλά μέσα μας. Θερμαινόμενοι από αυτήν οι ερημίτες δε φοβόταν το χειμώνα, διότι φορούσαν τον Χιτώνα της Χάριτος, ο οποίος

αντικαθιστούσε το ένδυμα. “Η βασιλεία του Θεού εντός υμών ἐστιν.” (Λκ. 17,21). Η κατάσταση στην οποία τώρα βρισκόμαστε το αποδεικνύει. Να τι σημαίνει να είσαι πλήρης Πνεύματος Αγίου.».

«Θα θυμάμαι το Έλεος αυτό που μας επισκέφθηκε σήμερα;», ρώτησα.

«Πιστεύω ότι ο Κύριος θα σας βοηθήσει να το διαφυλάξετε στην καρδιά σας, διότι αυτό δόθηκε όχι μόνο για 'μας, αλλά διά μέσου ημών και για τον υπόλοιπο κόσμο. Πορεύεσθε εν ειρήνη! Ο Κύριος και η Παναγία ας είναι μαζί σας!».

Όταν τον άφησα, το Όραμα δεν είχε παύσει: Ο Γέροντας βρισκόταν στην ίδια θέση που είχε στην αρχή τής συνομιλίας μας και το άρρητο Φως που είχα δει με τα μάτια μου συνέχιζε να τον περιβάλλει.».

Πηγή: Από το Βιβλίο του Οσίου Πατρός (Αρχιμ.) Ιουστίνου Πόποβιτς, «Όσιος Σεραφείμ του Σάρωφ», Μετάφραση: Βασιλική Νικολακάκη, Εκδόσεις «Το Περιβόλι τής Παναγίας», Θεσσαλονίκη, 1992.

† † †

Ὁ Πολυαγαπημένος Ἅγιος Σεραφεῖμ τοῦ Σάρωφ

– Φώτης Κόντογλου –

Ἀπὸ τὸ «Ἀσάλευτο Θεμέλιο»

Ἐκδόσεις «Ἀκρίτας», 1996

Κάποιος καλὸς φίλος μου μοῦ χάρισε ἓνα μικρὸ εἰκονισματάκι σὲ σμάλτο ρούσικο, ἓνα ἐγκόλπιο, πὺ παριστάνει τὸν ἅγιο Σεραφεῖμ τοῦ Σάρωφ. Ἀπὸ τὸ πίσω μέρος εἶναι καπλαντισμένο μὲ βελουδο, καὶ φαίνεται πὺς τὸ φοροῦσε κατάσαρκα στὸ λαϊμὸ του κανένας ἅγιος ἄνθρωπος τῆς τσαρικῆς Ῥωσίας.

Μὲ πολλὴ συγκίνηση δέχθηκα αὐτὸ τὸ δῶρο, γιατί αὐτὸς ὁ ἅγιος εἶναι πολὺ ἀγαπητὸς σὲ μένα, ὅπως εἶναι συμπαθέστατος καὶ σὲ ὅσους τὸν ξέρουνε. Κρέμασα λοιπὸν αὐτὸ τὸ εἰκονισματάκι στὸ εἰκονοστάσι μας, ἀνάμεσα στοὺς ἄλλους ἁγίους, πὺ τοὺς παρακαλοῦμε στὶς περιστάσεις τῆς ζωῆς μας, καὶ πὺ ἀνάμεσά τους ξεχωρίζουνε ὁ ἅγιος Νικόλαος κ' ὁ ἅγιος Γιάννης ὁ Πρόδρομος, κ' οἱ νέοι ἢ νεοφανεῖς ἅγιοι, ὅπως οἱ ἅγιοι μάρτυρες Ῥαφαὴλ καὶ Νικόλαος, ὁ ἅγιος Γεώργιος ὁ Χιοπολίτης, ὁ ἅγιος Γεώργιος Ἰωαννίνων, ὁ ἅγιος Δαυῖδ ὁ Γέρων, ὁ ἅγιος Νεκτᾶριος κ.ἄ.

Τὸ σμαλτένιο εἰκονισματάκι πὺ εἶπα, παριστάνει τὸν ἅγιο Σεραφεῖμ πὺ περπατᾷ μέσα στὸ δάσος, ἓνα γεροντάκι σκυφτό, ἀκουμπισμένο στὸ ραβδί του μὲ τὸ δεξιὸ χέρι καὶ στ' ἀριστερὸ βαστᾷ ἓνα κομποσκοῖνι. Τὸ πρόσωπό του λαμποκοπᾷ ἀπὸ τὴν καλοσύνη, καὶ τὸ ῥασοφορεμένο σῶμα του μὲ τὰ χοντροπάπουτσά του ἔχει μίαν σεβάσμια κ' ἀξιαγάπητη κίνηση, γεμάτο ἁγιοσύνη καὶ πραότητα.

Αὐτὸς ὁ ἅγιος εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς τελευταίους, γιατί γεννήθηκε στὸ Κούρκ κατὰ τὰ 1759 καὶ κοιμήθηκε στὰ 1833, δηλαδὴ ἔζησε στὸν ἴδιον καιρὸ μὲ τὸ δικὸ μας ἅγιο Νικόδημο τὸν Ἁγιορείτη. Τὸ κοσμικὸ ὄνομά του ἦτανε Προχόρ, δηλαδὴ Πρόχορος, κ' ἦτανε τὸ τρίτο παιδί τῆς οἰκογένειάς του. Τὰ μεγαλύτερά του ἦτανε ἓνας ἀδελφὸς καὶ μίαν ἀδελφή. Ὁ πατέρας του ἦτανε πρακτικὸς κάλφας πὺ ἔχτιζε ἐκκλησιές. Λίγο πρὶν νὰ γεννηθῇ ὁ Προχόρ, ἔπιασε νὰ χτίζη μίαν μεγάλη ἐκκλησιά, μὰ δὲν πρόφταξε νὰ τὴν τελειώση, γιατί πέθανε. Ἀλλὰ ἡ γυναίκα του ἦτανε ἄξια κ' εἶχε μάθει κοντὰ του κάμποσα ἀπὸ τὴν τέχνη του, κ' ἄμα ἀπόμεινε χήρα, ἀνάλαβε ἐκείνη ν' ἀποτελειώση τὴν ἐκκλησιά. Πολλὲς φορὲς ἔπαιρνε μαζί της καὶ τὸ μικρὸ Προχόρ, πὺ ἔδειχνε μεγάλη ἀγάπη στὴν τέχνη τῶν γονιῶν του.

Ἀπὸ τότε φανέρωσε ὁ Θεὸς πὺς τὸν προώριζε γιὰ τὸ μεγαλύτερο πνευματικὸ ἀξίωμα πὺ ὑπάρχει, δηλαδὴ νὰ γίνῃ ἅγιος. Καὶ τὸ φανέρωσε μὲ τοῦτον τὸν τρόπο: Ὁ Προχόρ ἦτανε ἑπτὰ χρονῶν. Μίαν μέραν τὸν πῆρε ἡ μητέρα τοῦ μαζί της στὴν ἐκκλησιά πὺ ἔχτιζε. Τὴν ὥραν πὺ ἀνεβαίνανε στὸ καμπαναριό, ὁ

Προχὸρ παίζοντας, σὰν παιδί, παραπάτησε κ' ἔπεσε ἀπὸ τόσο ψηλά, πὺν θὰ σκοτωνότανε σίγουρα. Μὰ σὰν νὰ τὸν πιάσανε κάποια ἀόρατα χέρια, καὶ δὲν ἔπαθε τίποτα. Ἐκείνη τὴν ὥρα ἔτυχε νὰ περνᾷ ἕνας θεοφοβούμενος ἄνθρωπος πὺν εἶχε προσωατική χάρη, κ' εἶπε στὴ μητέρα του πὺς ὁ Θεὸς ἔκανε ἐκεῖνο τὸ θαῦμα, γιατί προώριζε τὸ παιδί νὰ γίνῃ ἕνας μεγάλος ἅγιος.

Σὰν ἔγινε δέκα χρονῶν, ἀρρώστησε, κ' ἔπαψε νὰ πηγαίνει στὸ σκολειό. Δὲν ἔφτανε ἡ ἀρρώστια, ἀλλὰ στενοχωριότανε περισσότερο πὺν ἔχανε τὰ μαθήματα, ἐπειδὴ ἀγαποῦσε πολὺ τὰ γράμματα. Μιὰ νύχτα τὸν ἄκουσε ἡ μητέρα του νὰ μιλᾷ μὲ κάποιον. Σὰν τὸν ρώτησε, τῆς εἶπε πὺς εἶχε δὴ τὴν Παναγία, καὶ πὺς τοῦ εἶπε πὺς θὰ τὸν γιατρέψῃ. Ὅπως κ' ἔγινε. Γιατί, ὕστερ' ἀπὸ λίγες μέρες περνοῦσε ἀπὸ τὸ σπίτι τοὺς μιὰ λιτανεία μὲ τὴ θαυματουργὴ εἰκόνα τῆς Παναγίας, κ' ἡ μητέρα τοῦ τὸν πῆγε καὶ τὴν ἀνασπάσθηκε. Τὴν ἄλλη μέρα, τὸ παιδί ἔγινε ὀλότελα καλά.

Ἀπὸ τότε δὲν ἀπόλειπε ἀπὸ τὴν ἐκκλησία, καὶ κάθε μέρα διάβαζε τὸ Εὐαγγέλιο. Κάποτε συναπάντησε στὸ δρόμο ἐκεῖνον τὸν θεοφοβούμενον ἄνθρωπο πὺν ἔτυχε τὴν ὥρα πὺν γκρεμίσθηκε ἀπὸ τὸ καμπαναριό, καὶ μὲ τὸν καιρὸ δέσανε στενὴ φιλία μεταξύ τους. Ὁ ἕνας ἐκμυστηρευότανε στὸν ἄλλον κάποια μυστηριώδη ὀράματα, μὰ δὲν τὰ λέγανε σὲ κανέναν ἄλλον, γιὰ νὰ μὴν τοὺς περιπαίζουνε. Ὡστόσο περνούσανε γιὰ «βλαμμένοι», ὅπως λένε τοὺς εὐλαβεῖς οἱ ἄπιστοι, μὰ ἐκεῖνοι δὲν δίνανε σημασία καὶ κάνανε τὸν ἀπανάγαθον, δηλαδὴ ἦτανε «οἱ διὰ Χριστὸν σαλοῖ». Στὸν παληὸν καιρὸ σταθήκανε κάποιοι ἅγιοι, πὺν κάνανε τὸν τρελὸ γιὰ τὸν Χριστό, ὥστε νὰ τοὺς περιφρονοῦνε οἱ ἄνθρωποι καὶ νὰ τοὺς ταπεινώνουνε, κ' ἔτσι νὰ σβήνουν ὀλότελα τὸν ἐγωισμό τους καὶ τὴν ἀξιοπρέπειά τους. Αὐτὴ ἡ ἄσκηση ἦτανε ἀπὸ τίς πιὸ σκληρές, ὅπως οἱ στυλίτες, καὶ γιὰ τοῦτο «οἱ διὰ Χριστὸν σαλοῖ» ἦτανε πολὺ λίγοι. Ὁ πιὸ σπουδαῖος στάθηκε ὁ ἅγιος Ἀνδρέας, πὺν ἐζοῦσε στὴν Κωνσταντινούπολη μαζί μὲ τοὺς σκύλους, κατὰ τὰ 450 μ.Χ., ὁ Συμεὼν ὁ Σύρος, πὺν ἔζησε στα 550 μ.Χ. καὶ δυό-τρεῖς ἄλλοι. Ὁ ἅγιος Σεραφεῖμ ἔλεγε ὕστερώτερα πὺς σὲ τέτοιο σκληρὸ δρόμο ὁ Κύριος δὲν προσκαλεῖ ποτὲ ψυχὲς ἀδύνατες.

Ἐκεῖνον τὸν καιρὸ ὑπῆρχε μεγάλη εὐλάβεια στὴ Ρωσία. Ἐνα πλῆθος ἄνθρωποι εἶχανε τὴν ψυχὴ καὶ τὴ διάνοιά τους γυρισμένη στὸν οὐρανό. Διαβάζανε τοὺς βίους τῶν Ἀγίων πὺν εἶχανε μεταφρασθῆ ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ γλώσσα, καθὼς καὶ τὰ μαρτύριά τους, προπάντων τῶν νεομαρτύρων μας πὺν σφαζόντανε ἢ κρεμιόντανε ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Ἰδιότερη ἀγάπη νοιώθανε γιὰ τοὺς ἀσκητάδες πὺν εἶχανε ζήσει στὴν ἔρημο, προπάντων στὴν Αἴγυπτο, στὴ Συρία καὶ στὴν Παλαιστίνη, μέσα σὲ σπηλιὲς καὶ σὲ σκιμαδες τῶν βουνῶν, τριγυρισμένοι ἀπὸ τὸν ἀτελείωτον ἄμμο. Στὴ χώρα τοὺς ὅμως δὲν ὑπῆρχανε τέτοια πράγματα, παρὰ μοναχὰ ἀπέραντα μέρη δασωμένα, ἔρημα καὶ κείνα, μὰ ἀντὶ λιοντάρια καὶ κροκοδείλους εἶχανε ἄλλα ἀγρίμια, λύκους, ἀρκοῦδες,

τσακάλια κ.ά. Ἐκεῖ, μέσα στὰ πυκνὰ δέντρα, κάνανε τὴν καλύβα τους ἀπὸ ξύλα κάποιοι ἀσκητάδες, καὶ μὲ τὸν καιρὸ σ' ἐκεῖνα τὰ μέρη χτιζόντανε μοναστήρια.

Ὁ Προχὸρ διάβαζε τέτοια ἀσκητικὰ βιβλία, κ' εἶχε πόθο ν' ἀσκητέψη. Μάζευε στὸ σπίτι τοὺς τὰ παιδιά τῆς γειτονιάς, κ' ἀντὶ γιὰ παραμύθια ποὺ λέγανε γιὰ νὰ περάσουνε οἱ ἀτελείωτες ὥρες τῆς χειμωνιάτικης νύχτας, τοὺς διάβαζε αὐτὰ τὰ συναξάρια, ἢ τοὺς ἐξηγοῦσε τὸ Εὐαγγέλιο.

Μὲ τὸν καιρὸ, ἀποφάσισε νὰ πάγη νὰ προσκυνήσῃ στὸ Κίεβο, σ' αὐτὴ τὴ ρωσικὴ Σιών, μὲ τὶς ἀμέτρητες ἐκκλησιᾶς καὶ τὰ πολλὰ μοναστήρια. Ἐκεῖ ξομολογήθηκε τὸν πόθο του στοὺς καλόγηρους, καὶ κείνοι τοῦ εἶπαν νὰ πάγη νὰ καλογερέψῃ σ' ἓνα μοναστήρι ποὺ βρισκότανε στὸ Σάρωφ, στὴν περιφέρεια τοῦ Κούρκ. Γυρίζοντας στὸ σπίτι του, τὰ εἶπε ὅλα στὴ μητέρα του, καὶ κείνη συμφώνησε μαζί του, τὸν σταύρωσε μὲ ἓναν μπρούτζινο σταυρὸ ποὺ τὸν εἶχανε οἰκογενειακὸ κειμήλιο, καὶ τοῦδωσε τὴν εὐχή της. Αὐτὸν τὸ σταυρὸ ὁ Προχὸρ τὸν εἶχε μαζί του ὡς ποὺ πέθανε.

Ἐφυγε λοιπὸν ἀπὸ τὸ Κούρκ μαζί μ' ἄλλους δυὸ φίλους του, ποὺ εἶχανε κι' αὐτοὶ τὸν πόθο νὰ γίνουνε μοναχοί. Τραβήξανε λοιπὸν κ' οἱ τρεῖς μαζί, μ' ἓνα ταγάρι στὸν ὄμο καὶ μ' ἓνα ραβδί, γιὰ νὰ πᾶνε στὸ Σάρωφ.

Τὸ μοναστήρι ἦτανε χτισμένο ἀπάνω σ' ἓνα ψήλωμα ποὺ τὸ ζώνανε δυὸ ποτάμια, ὁ Σάτης κ' ἡ Σάροβκα. Στὸν τόπο τοῦ μοναστηριοῦ βρισκότανε ἄλλη φορὰ ἓνα παλιὸ κάστρο. Τὸν καιρὸ ποὺ ξεχυθήκανε οἱ Τάταροι στὴ Ρωσία, χτυπήσανε κείνο τὸ κάστρο καὶ τὸ πήραν, καὶ μέσα σ' αὐτὸ κάθισε ὁ ἀρχηγὸς τους. Βρεθήκανε σ' αὐτὸν τὸν τόπο κοντάρια, σπαθιά, σαγίτες κ' ἄλλα παλαιὰ ἄρματα. Αὐτὰ τὰ μέρη τὰ βαστάξανε οἱ Τάταροι ὡς ἑκατὸ χρόνια. Ὑστερὰ τους διώξανε οἱ Ρῶσοι, καὶ κατὰ τὸν πόλεμο γκρεμίσθηκε τὸ κάστρο καὶ ρήμαξε. Τὸ βουνὸ τὸ πνίξανε τὰ δέντρα ποὺ θεριέψανε, καὶ γίνηκε δάσος ἄγριο, γεμάτο θηρία. Τρακόσια χρόνια δὲν πάτησε ἐκεῖ πέρα ἄνθρωπος, ὡς ποὺ φάνηκε ἓνας ἀσκητὴς Ἰωάννης, κοντὰ στὰ 1700. Μὲ τὸν καιρὸ, πήγανε κοντά του κι' ἄλλοι ἀσκητάδες καὶ γίνηκε μοναστήρι, αὐτὸ ποὺ πῆγε νὰ καλογερέψῃ ὁ Προχὸρ.

Ὁ κανονισμὸς τοῦ μοναστηριοῦ ἦτανε σὰν τὸν κανονισμὸ ποὺ εἶχανε τὰ μοναστήρια στ' Ἅγιον Ὄρος καὶ τ' ἄλλα τῆς Ανατολῆς. Ἀπλὸς κι' αὐστηρὸς. Ἀκτημοσύνη καὶ ἐργόχειρο γιὰ νὰ βγάζουνε τὸν ἐπιούσιον ἄρτον. Δουλεύανε καὶ στὰ χωράφια, σπέρνανε, θερίζανε, ἀλωνίζανε. Κάποιοι ἀπ' αὐτοὺς ἦτανε καὶ μαραγκοί, ἄλλοι πάλι ὑφαίνανε στὸν ἀργαλειὸ ἢ κάνανε σχοινιά. Τὰ χειμωνιάτικα ροῦχα τοὺς ἦτανε κανωμένα ἀπὸ προβιές, τὰ καλοκαιρινὰ τους ἀπὸ καννάβι. Ὁ ἡγούμενος δούλευε σὰν τοὺς ἄλλους, δίνοντας τὸ μάθημα τῆς ταπεινοφροσύνης. Οἱ ἀδελφοὶ ζοῦσανε μὲ μεγάλη σκληραγωγία, μὲ νηστεία, μ'

ἀγρυπνία, μὲ προσευχή. Ὅτι εἶχανε, τὸ μοιράζανε στοὺς φτωχοὺς, γύρω στὸ μοναστήρι. Ἡ ἐλεημοσύνη ἦτανε μία ἀπὸ τὶς πιὸ σπουδαῖες φροντίδες τους. Στὰ 1776 ἔπενε πείνα στὸν τόπο, κι' ὁ ἡγούμενος ἀνοιξε τὶς ἀποθήκες τοῦ μοναστηριοῦ καὶ μοίραζε σιτάρι στοὺς πεινασμένους, ποὺ τρέχανε μερμηγκιὰ στὸ μοναστήρι. Κάθε μέρα περνούσανε ὡς χίλιοι πεινασμένοι.

Ὁ Προχὸρ ἔφταξε στὸ μοναστήρι στὶς 20 Νοεμβρίου τοῦ 1779, γεμάτος χαρὰ ἀπὸ τὸ περπάτημα ποὺ ἔκανε μέσα σὲ κείνη τὴν ἀγνή φύση. Χτύπησε τὴν πόρτα. Τὸν ὑποδεχτήκανε μὲ προθυμία. Ὁ ἡγούμενος ἤξερε τοὺς γονιοὺς τοῦ Προχὸρ, ἐπειδὴ ἦτανε ἀπὸ τὸ Κούρκ, καὶ χάρηκε πολὺ σὰν εἶδε τὸ παιδί τους, καὶ μάλιστα σὰν τοῦ εἶπε πὼς ἠθελε νὰ καλογερέψη. Τότε ὁ Προχὸρ ἦτανε 19 χρονῶν, μεγαλόσωμος, γερός, μὲ ζωηρὰ γαλανὰ μάτια ποὺ καθρεφτίζανε τὴν ἀγνή καὶ καθαρὴ ψυχὴ του. Εἶχε ἀφήσει νὰ μεγαλώσουνε τὰ ξανθὰ μαλλιά του, ποὺ πέφτανε στοὺς ὠμους του, κι' ἀπὸ τότε ἔμοιαζε σὰν ἅγιος. Εἶχε ἀπάνω του τὴ σφραγίδα ποὺ ἔχουνε οἱ λιγιστοὶ ἄνθρωποι, ποὺ γι' αὐτοὺς εἶπε ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Εὐαγγελιστὴς πὼς δὲν γεννηθήκανε ἀπὸ θέλημα σάρκας, μήτε ἀπὸ θέλημα ἀνδρός, ἀλλὰ γεννηθήκανε ἀπὸ τὸ Θεό.

Ἐγινε λοιπὸν ὁ Προχὸρ δόκιμος, κι' ὅλοι οἱ μοναχοὶ τοῦ μοναστηριοῦ θαυμάζανε τὸ μεγάλο ζῆλο του, τὴν εὐλάβειά του καὶ τὴν ταπείνωσή του. Χαρὰ του ἦτανε νὰ κἀνη τὶς πιὸ κοπιαστικὲς καὶ ταπεινωτικὲς δουλειές. Ἡ προσευχὴ δὲν ἔλειπε ἀπὸ τὸ στόμα του, κι' ἀπὸ μέσα του ἔλεγε ὀλοένα τὴν καρδιακὴ προσευχὴ: «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησόν με τὸν ἁμαρτωλόν».

Ἀλλὰ, μ' ὅλη τὴν αὐστηρότητα ποὺ βαστοῦσε ἀπάνω στὸ σῶμα καὶ στὴν ψυχὴ του, στὴ συνναστροφή του ἦτανε πάντα ἀνοιχτόκαρδος καὶ χαρούμενος, «ἐν ἰλαρότητι». Συνήθιζε νὰ λέγη, σὰν γέρασε, πὼς δὲν εἶναι ἁμαρτία τὸ νὰ εἶναι κανένας γελαστός καὶ καλόκαρδος. «Τὸ πιὸ φοβερὸ πράγμα γιὰ τὸν χριστιανό, ἔλεγε, εἶναι ἡ ἀπογοήτευση».

Τὸν βάλανε νεωκόρο, καὶ τὸν χειροθετήσανε ἀναγνώστη. Πρῶτος πήγαινε στὴν ἐκκλησιὰ καὶ τελευταῖος ἔβγαινε. Διάβαζε ἀκατάπαυστα τὸ Εὐαγγέλιο, ὄρθιος μπροστὰ στὶς εἰκόνες, μὲ μεγάλη προσοχὴ καὶ κατάνυξη. Ἐλεγε: «Τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ δίνει προσοχὴ στὰ θεϊκὰ λόγια, εἶναι σὰν τὸ φύλακα ποὺ ξαγρυπνᾷ, ψηλὰ στὸν πύργο, ἀπάνω στὴν Ἱερουσαλὴμ τῆς καρδιάς του». Ἐλεγε ἀκόμα, σὰν γέρασε, πὼς ἡ ὑπομονὴ εἶναι μία ἀπὸ τὶς μεγαλύτερες χάρες ποὺ ἀποχτᾷ ὁ χριστιανός, κατὰ τὸ λόγο ποὺ εἶπε ὁ Κύριος «ἐν τῇ ὑπομονῇ κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν». Ὅσο αὐστηρὸς ἦτανε στὸν ἑαυτό του, τόσο ἐπιεικὴς καὶ συγκαταβατικὸς ἦτανε γιὰ τοὺς ἄλλους.

Ἀλλά, ἀπὸ τὴν πολλὴ τὴν κακοπάθησιν, ἀρρώστησε. Πρὴσθηκε ὅλο τὸ σῶμα του, καὶ κειτότανε στὸ κρεβάτι, μ' ὅλο πού ἦτανε ἀκόμα εἰκοσιενὸς χρονῶν παλληκάρι. Τρία χρόνια ὑπόφερε τοὺς πόνους τῆς σκληρῆς ἀρρώστιας του, μὰ ὁ Θεὸς τὸν δοκίμαζε. Γι' αὐτό, μιὰ μέρα πού εἶχε μεταλάβει τὰ Ἄχραντα Μυστήρια, εἶδε νὰ φανερῶνεται μπροστὰ του ἡ Παναγία, μαζί μὲ τοὺς ἀποστόλους Πέτρο καὶ Ἰωάννη. Ἡ Παναγία πῆγε κοντά του κ' εἶπε στοὺς ἀποστόλους: «Αὐτὸς ἐδῶ εἶναι δικός μας». Ὑστερα ἄγγιξε μὲ τὸ χέρι της τὸν ἀρρωστο, καὶ χάθηκε. Ἀπὸ κείνη τὴν ὥρα ἔγινε καλά.

Πῆρε ἀπὸ τὸν ἡγούμενο τὴν ἄδεια καὶ πῆγε στὴν πατριδα του γιὰ νὰ συνάξῃ συνδρομές, «ἐλέη», ὅπως τὰ λένε στὰ μοναστήρια. Ἡ μητέρα του εἶχε πεθάνει. Βρῆκε μονάχα τὸν ἀδελφὸ του πού εἶχε κληρονομήσει τὴν περιουσία τους, καὶ πού τοῦ ἔδωσε κάμποσα χρήματα γιὰ νὰ χτίσῃ ὁ Προχὸρ μιὰ ἐκκλησιά, κοντὰ στὸ κελλί πού πέρασε τὴ βαρεῖα ἀρρώστια του, καὶ πού τὴ γιάτρεψε ἡ Παναγία. Καὶ πράγματι χτίσθηκε, μαζί μ' ἓνα σπίτι γιὰ τοὺς ἀρρώστους. Στὸ χτίσιμο βοήθησε κι' ὁ ἴδιος ὁ Προχὸρ μὲ τὰ χέρια του.

Σὰν γύρισε στὸ μοναστήρι, ἔπιασε τὴν ἴδια ἄσκηση, ὡς πού ἐκάρη μοναχός, μὲ τὸ ὄνομα Σεραφεῖμ, πού εἶναι τὸνομα πού ἔχουνε τὰ Ἀγγελικὰ Πνεύματα τῆς πρώτης τάξεως, καὶ πού θὰ πῆ «πύρινα». Κατόπι χειροτονήθηκε διάκονος. Τὴ Μεγάλῃ Πέμπτῃ, κατὰ τὴ λειτουργία, πού εἶχε πάρει κ' ἐκεῖνος μέρος, εἶδε μέσα στὸ ἅγιο Βῆμα τὸν Χριστό, τριγυρισμένον ἀπὸ ἀρχαγγέλους καὶ ἀγγέλους. Ὁ μακάριος εἶχε δὴ καὶ πολλὰ ἄλλα μεγάλα θαύματα.

Σὰν πέθανε ὁ ἡγούμενος Παχώμιος, πού ἀγαποῦσε τὸν Σεραφεῖμ σὰν παιδί του, πῆρε τὴν ἄδεια ἀπὸ τὸ νέο ἡγούμενο γιὰ νὰ ζήσει ἀπομονωχισμένος. Στὸ δάσος μέσα εἶχε κάνει ἀπὸ ἐλατόξυλα μιὰ καλύβα, μιὰ «ἴσμπα», ἀπὸ τὸν καιρὸ πού ἦτανε δόκιμος, καὶ πῆγαινε κ' ἔκοβε ξύλα. Σ' αὐτὴ τὴν καλύβα λοιπὸν πῆγε καὶ κλείσθηκε. Ἐκεῖ μέσα προσευχότανε, χωρὶς νὰ τὸν ταράζῃ κανένας. Ἀργότερα ἔλεγε: «Αἰσθανόμουν νὰ μὲ σπρώχνῃ μιὰ ὑπερφυσικὴ δύναμη, καὶ δὲν πίστευα πιά πὼς ζοῦσα ἀπάνω στὴ γῆ, τόση χαρὰ πλημμύριζε τὴν καρδιά μου».

Μέσα στὰ δάση τοῦ Σάρωφ ὑπῆρχανε κι' ἄλλοι ἀσκητάδες, ὁ ἓνας μακριὰ ἀπὸ τὸν ἄλλον ὡς δυό-τρία βέρστια. Πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς γνωρίζανε τὸν πάτερ Σεραφεῖμ, ἐπειδὴ ἦτανε κι' αὐτοὶ ἀπὸ τὸ Κούρκ. Ἡ δική του καλύβα βρισκότανε σ' ἓνα χαμοβούνι μὲ πυκνὰ δέντρα. Στὸ νοῦ τοῦ ὀλοένα εἶχε τὴ ζωὴ τοῦ Χριστοῦ, μέρα-νύχτα συλλογιζότανε τὰ διάφορα ἱστορικὰ τοῦ Κυρίου, μὲ θεϊκὸν ἔρωτα. Κι' ἐπειδὴ βρισκότανε μακριὰ ἀπὸ τὴν Παλαιστίνη, γιὰ νὰ θαρρῇ πὼς ζεῖ ἐκεῖ πού ἔζησε σὰν ἄνθρωπος ὁ Χριστός, ἔδωσε διάφορα ὀνόματα ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιο στὰ μέρη πού ἔκανε τὴν προσευχή του. Ἐνα μέρος τὸ ὀνόμασε «Ναζαρέτ», κ' ἐκεῖ ἔψελνε τοὺς Χαιρετισμούς, ἓνα ἄλλο, πού εἶχε μιὰ σπηλιά, τὸ εἶπε «Βηθλεέμ», καὶ

κει μέσα προσκυνούσε τὸν Χριστὸ στὴ φάτνη, ἀνέβαινε σὲ ἓνα ψήλωμα καὶ διάβαζε τὴν «ἐπὶ τοῦ Ὁρους Ὁμιλία». Μέσα σ' ἓνα λαγκάδι πήγαινε καὶ διάβαζε τὸ κατὰ Ἰωάννη Εὐαγγέλιο μὲ τὰ τελευταῖα λόγια τοῦ Χριστοῦ. Τὸ βασίλειό του εἶχε καὶ τὸ «Θαβώρ», τὸν «Γολγοθά» καὶ τὴ «Γεθημανή». Τὸ Εὐαγγέλιο τὸ εἶχε πάντα μαζί του μέσα στὸ ταγάρι του. «Δὲν εὐφραίνεται, ἔλεγε ὑστερώτερα, μοναχὰ ἢ ψυχὴ ἀπὸ τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὸ σῶμα δυναμώνει». Τὶς ὥρες ποὺ δὲν προσευχότανε, ἔκοβε ξύλα ἢ ἔσκαβε στὸ περιβολάκι του. Τὶς Κυριακὲς καὶ τὶς γιορτὲς πήγαινε στὴν ἐκκλησιὰ τοῦ μοναστηριοῦ καὶ κοινωνοῦσε. Τὶς περισσότερες φορὲς τὸν παρακαλοῦσανε οἱ μοναχοὶ νὰ μὴ φύγη ἀμέσως, γιὰ νὰ ἀκούσουνε τὰ ἀγιασμένα λόγια του. Γυρίζοντας πίσω στὴν κέλλα του, ἔπαιρνε παξιμάδι γιὰ ὅλη τὴ βδομάδα. Μὰ πάντα τοῦ περίσσευε. Τόδινε στὰ ἄγρια ζῶα ποὺ ἦτανε οἱ συντρόφοι του, λύκοι, ἀρκουδὲς, τσακάλια, ἀλεπούδεις, σαῦρες, φίδια καὶ ἄλλα, καθὼς καὶ στ' ἀγαπημένα τοῦ τὰ πουλιά.

Ὡστόσο, κ' ἓναν τέτοιον Ἅγιο δὲν τὸν ἄφηνε ὁ διάβολος ἀπείραχτον. Τὶς μεγάλες χειμωνιάτικες παγωμένες νύχτες, ποὺ φυσομανοῦσε ὁ ἀγέρας στὰ δέντρα, ἔνοιωθε νὰ σφίγγεται τὸ στῆθος του ἀπὸ τὸ φόβο. Τὸν ἔπιανε ἢ φοβερὴ κατάσταση ποὺ τὴ λένε οἱ ἀσκητάδες «ἀκηδία», δηλαδὴ παράλυση πνευματικὴ κ' ἀπελπισία. Ἐνοιωθε πὼς τὸν πολεμοῦσε «ὁ δαίμων τῆς ἐρήμου», κ' ἔκραζε στὸν Κύριο νὰ τὸν γλυτώσῃ. Διάβαζε ταχτικὰ τὸ Μεσονυκτικὸ, τὸν Ὁρθρο, τὶς Ὁρες, τὸν Ἑσπερινό, ὅπως παραγγέλνει ἡ μοναχικὴ πολιτεία. Γιὰ νὰ νικήσῃ τὸ φόβο, πήγαινε τὶς νύχτες καὶ στεκότανε ὄρθιος ἀπάνω σ' ἓνα βράχο, βαθειὰ μέσα στὸ πυκνὸ καὶ κατασκότεινο δάσος, λέγοντας ὁλοένα: «Ὁ Θεός, ἰλάσθητί μοι τῶ ἀμαρτωλῶ». Χίλια μερόνυχτα προσευχότανε γιὰ νὰ τὸν βοηθήσῃ ὁ Θεὸς νὰ νικήσῃ τὸ σατανᾶ. Τρία χρόνια ὁλόκληρα. Καὶ τότε κατατροπώθηκε ὁ πονηρός, κ' εἰρήνευσε ἡ ψυχὴ τοῦ Ἁγίου. Τρία χρόνια δὲν ἐπῆγε στὸ μοναστήρι, κ' οἱ μοναχοὶ ἀπορούσανε τί ἔτρωγε. Φαίνεται πὼς θρεφότανε μ' ἓνα χορτάρι ποὺ φύτρωνε στὸ δάσος, ἐπειδὴ, ὑστερα ἀπὸ χρόνια, τὸ ἔδειξε σὲ μία ἀπὸ τὶς γερόντισσες ἐνὸς μοναστηριοῦ ποὺ βρισκότανε κοντὰ στὸ χωριὸ Ντιβέεβο, καὶ ποὺ τὸν εἶχανε στὰ γερατειὰ του πνευματικὸν πατέρα. Αὐτὸ τὸ χορτάρι τῶτρωγε χλωρὸ τὸ καλοκαίρι, καὶ τὸ διατηροῦσε ξερὸ γιὰ τὸ χειμῶνα.

Πέρασε κάμποσον καιρὸ κλεισμένος στὴν καλύβα του, χωρὶς νὰ μιλᾷ ὁλότελα. Δὲν πήγαινε καθόλου στὸ μοναστήρι. Ἄν τύχαινε νὰ συναπαντήσῃ κανέναν ἄνθρωπο στὸ δάσος, ἔσκυβε τὸ κεφάλι του ἴσαμε τὴ γῆ καὶ περίμενε νὰ περάσῃ γιὰ ν' ἀνασηκωθῇ. Τὸ φαγητὸ ποὺ τοῦ πηγαίνανε ἀπὸ τὸ μοναστήρι, καὶ ποὺ τὸ βάζανε στὸ κατώφλι του, τὶς περισσότερες φορὲς τὸ βρῖσκανε ἄγγιχτο. Ἐπειδὴ ἀνησυχούσανε στὴ μονή, ὁ ἡγούμενος πάτερ Νήφων τὸν κάλεσε νὰ γυρῆ στὸ μοναστήρι. Ὁ ἅγιος ὑπάκουσε. Παρουσιάσθηκε στὸν ἡγούμενο, κ' ὑστερα σφαλίσθηκε στὸ κελλί του, καὶ δὲν ξαναφάνηκε. Πέντε ὁλόκληρα χρόνια

ἔμεινε κλεισμένος, κατὰ διαταγὴ τῆς Θεοτόκου, ὅπως εἶπε ἀργότερα. Καὶ πάλι ἡ Παναγία τοῦ παρουσιάσθηκε καὶ τοῦ εἶπε νὰ πάψη τὸ κλείσιμό του.

Ἄν καὶ πρωτύτερα πηγαίνανε στὸ μοναστήρι πολλοὶ ἄντρες καὶ γυναῖκες ἀπὸ τὰ γύρω χωριά, σὰν μαθεύτηκε πὼς ὁ Ἅγιος ἀνοιξε τὴν πόρτα τοῦ κελλιοῦ του, πληθύνανε οἱ προσκυνητές, πὺν τρέχανε γιὰ νὰ πάρουνε τὴν εὐλογία τοῦ «στάρετς». «Στάρετς» στὰ ρωσικὰ θὰ πῆ «γέροντας», «πνευματικός», «ξομολόγος». Ὁ ρωσικὸς λαὸς εἶχε πολὺν σεβασμὸ στοὺς «στάρετς», ὅπως ὁ δικὸς μας στοὺς «πνευματικούς». Ὁ ἅγιος Σεραφεῖμ καταλάβαινε τί εἶχε μέσα κάθε καρδιά πὺν τὸν πλησίαζε, γιὰτί εἶχε λάβει τὴ χάρη νὰ εἰσχωρῆ στὰ βάθη τῆς ψυχῆς. Οἱ ἄνθρωποι πὺν ξομολογιόντανε, θαυμάζανε πὼς ἤξερε τὰ μυστικὰ τῆς ζωῆς τους, πρὶν νὰ τοῦ τὰ πῶνε. Σ' ὅλους εὐχότανε νὰ ἀποχτήσουν τὴν εἰρήνη τῆς καρδιάς. Ὁ Ἅγιος εἶχε καὶ προφητικὸ χάρισμα. Σὲ ὅσους τὸν ρωτοῦσαν πὼς μποροῦσε νὰ γνωρίζη τί εἶχε κάνει ὁ κάθε ἄνθρωπος, ἔλεγε: «Τέκνον μου, δὲν λέγω σ' ὅποιον ἔρχεται σὲ μένα τίποτ' ἄλλο παρὰ ὅ,τι μὲ προστάζει ὁ Θεός». Σ' ὅσους βλογοῦσε ἔδινε κι' ἀπὸ ἓνα κομμάτι ξερὸ ψωμί ἀπὸ τὸ ταγάρι του, βουτηγμένο στὸ κρασί. Συχνὰ τοὺς ἄλειψε μὲ λάδι ἀπὸ τὸ καντήλι τῆς Παναγίας.

Μιὰ μέρα τοῦ πήγανε ἓναν ἄρρωστο, ἓνα νέο παλληκάρι πὺν τὸ λέγανε Μιχάλη Μαντούρωφ. Ὑπόφερνε ἀπὸ δυνατοὺς πόνους στὰ πόδια καὶ στεκότανε ὄρθιος μὲ δυσκολία. Μόλις εἶδε τὸν Ἅγιο, ἔπεσε στὰ πόδια του καὶ τὸν παρακαλοῦσε νὰ τὸν γιαιτρέψη. Ὁ Ἅγιος τὸν ρώτησε: «Πιστεύεις στὸ Θεό;» καὶ τὸν κοίταξε μὲ διαπεραστικὴ ματιά. «Πιστεύω», ἀποκρίθηκε ὁ ἄρρωστος. Τότε ὁ στάρετς τοῦ εἶπε νὰ βγάλη τίς μπότες του, ἄλειψε τὰ πόδια του μὲ τὸ λάδι τοῦ καντηλιοῦ καὶ τούδωσε ἓνα-δυὸ κομματάκια ξερὸ ψωμί. Ὑστερὰ του εἶπε: «Περπάτηξε στὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος». Κι' ὁ ἄρρωστος περπάτηξε, φχαριστώντας τὸν Ἅγιο. Κ' ἐκεῖνος τοῦ εἶπε: «Δὲν σὲ θεράπευσα ἐγώ, τέκνον μου. Μοναχὰ ὁ Θεὸς μπορεῖ νὰ κάνη θαύματα. Αὐτὸν νὰ εὐχαριστήσης».

Ὁ Μαντούρωφ δὲν ἤξερε μὲ τί τρόπο νὰ δείξη τὴν εὐγνωμοσύνη του. Μοίρασε τὰ ὑπάρχοντά του στοὺς φτωχοὺς, ἔλευθέρωσε τοὺς σκλάβους του, κι' ἀφιέρωσε ἓνα μεγάλο μέρος ἀπὸ τὰ κτήματά του στὰ μοναστήρια τοῦ Ντιβέεβο.

Ὑστερ' ἀπὸ τὸν Μαντούρωφ, θεράπευσε ὁ Ἅγιος κι' ἄλλους, παράλυτους, κωφάλαλους, δαιμονιζόμενους, τυφλοὺς, καὶ μ' ἄλλες ἀρρώστειες. Γύρω ἡ περιφέρεια ἦτανε ἀνάστατη. Ὁ Ἅγιος ἔγινε τὸ καταφύγιο κ' ἡ παρηγοριὰ τῶν δυστυχημένων.

Προφήτησε γιὰ τίς συμφορὲς πὺν θὰ περνοῦσε ὁ λαὸς του, ὅπως κάνανε οἱ Προφῆτες γιὰ τοὺς Ἑβραίους. Ἡ Ρωσία σπαραζότανε στὸν καιρὸ τοῦ ἀπὸ

πολιτικές και θρησκευτικές ταραχές. Ἐλεγε: «Ὁ λαός μας μάκρυνε ἀπὸ τοὺς δρόμους τῆς σωτηρίας, καὶ τραβᾷ κάθε μέρα τὴν ὀργή τοῦ Θεοῦ». Ἐλεγε ἀκόμα πὼς θὰ φεύγανε οἱ σταυροὶ ἀπὸ τὶς ἐκκλησίες καὶ πὼς θὰ γκρεμιζόντανε τὰ μοναστήρια. «Θὰ ἔρθῃ μία θλίψη, ἔλεγε, ποῦ δὲν παρουσιάσθηκε τέτοια ὅμοια ἀπὸ καταβολῆς τοῦ κόσμου. Κ' οἱ ἴδιοι οἱ ἄγγελοι δὲν θὰ προφταίνουν νὰ μαζεῦουν τὶς ψυχές ἀπὸ τὴ γῆ». Ὅποτε μιλοῦσε γιὰ τέτοια πράγματα, τὸ πρόσωπό του σκυθρόπαζε καὶ πονοῦσε. Ἡ παρηγορία τοῦ ἦτανε ἡ προσευχή. Μέσα στὸ κελλί του δὲν εἶχε μήτε κρεβάτι, μήτε τζάκι, μὲ κεῖνο τὸ κρύο τῆς Σιβηρίας. Εἶχε μοναχὰ ἓνα καντήλι μπροστὰ στὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας. Κάθε βδομάδα διάβαζε μὲ τὴ σειρά ἀπὸ τὰ Τέσσερα Εὐαγγέλια, τὴ Δευτέρα ἀπὸ τὸ κατὰ Ματθαῖον, τὴν Τρίτη ἀπὸ τὸ κατὰ Μάρκον, τὴν Τετάρτη ἀπὸ τὸ κατὰ Λουκᾶν, τὴν Πέμπτη ἀπὸ τὸ κατὰ Ἰωάννην, τὴν Παρασκευὴ τὴν ἀκολουθία τῆς Σταυροπροσκυνήσεως, τὸ Σάββατο τὴν ἀκολουθία τῶν Ἁγίων Πάντων, καὶ τὴν Κυριακὴ μεταλάβαινε τὴ Θεία Κοινωνία.

Ἀδιάκοπα παρακαλοῦσε γιὰ ὅλον τὸν κόσμο. Ἀπὸ τὴν πολλὴ τὴν προσευχὴ κι' ἀπὸ τὰ δάκρυά του θύμωνε ὁ διάβολος καὶ τὸν χτυποῦσε στὸ σῶμα. Ὁ Ἅγιος ἔλεγε πὼς ἐκεῖνα τὰ χτυπήματα καίγανε σὰν τὸ πυρωμένο σίδερο.

Πολλοὶ εἶδανε τὸν ἅγιο Σεραφεῖμ νὰ στέκεται στὸν ἀγέρα, ἀπάνω ἀπὸ τὴ γῆ. Συχνὰ σκόρπιζε τὴν κακοκαιριά, πρόβλεπε τὴν πείνα κ' εἰδοποιοῦσε τοὺς χωριάτες νὰ κάνουνε τὶς προμήθειές τους, ἔδιωχνε τὶς ἐπιδημίες καὶ πρόλεγε τοὺς πολέμους, ὅπως ἔγινε μὲ τὸν Κριμαϊκὸ πόλεμο, καθὼς καὶ μ' ἄλλα σπουδαῖα γεγονότα.

Ὅλη ἡ Ρωσία τὸν εἶχε γιὰ πατέρα καὶ γιὰ προστάτη της, ἀπὸ τ' ἀρχοντικά ὡς τὴν πιὸ φτωχὴ ἴσμπα. Πολλὲς φορὲς οἱ προσκυνητὲς φτάνανε τὶς δυὸ χιλιάδες σὲ μιὰ μέρα ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τῆς Ρωσίας, καὶ γεμίζανε τὸ δρόμο τοῦ Ἀρζαμᾶς ποῦ πήγαινε στὸ μοναστήρι. Ἄλλοι μὲ ἀμάξια, ἄλλοι μὲ καζάκες (ἔλκηθρα), κι' ἄλλοι μὲ τὰ πόδια. Πολλοὶ περπατοῦσανε ὀλόκληρες βδομάδες.

Τὰ χαράγματα χτυποῦσανε οἱ καμπάνες γιὰ τὸν ὄρθρο, ἄνοιγε ἡ μεγάλη ὀξώπορτα, κ' οἱ προσκυνητὲς μπαίνανε μέσα στὴν αὐλή, σὰν ἀληθινὴ θάλασσα. Ὁ Ἅγιος ἔβγαινε σὲ λίγο ντυμένος μὲ ἄσπρο ράσο, καὶ τὸ πρόσωπό του ἔλαμπε ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ οὐρανοῦ.

Ἐκεῖνον τὸν καιρὸ σὲ κάθε μεριὰ τῆς Ρωσίας ἔβλεπε κανένας στρατεύματα σὲ κίνηση, κι' ὁ μεγάλος δρόμος βρισκότανε κοντὰ στὸ Σάρωφ. Πλήθος στρατιῶτες μὲ τοὺς ἀξιωματικούς τους πηγαίνανε νὰ πάρουνε τὴν εὐλογία τοῦ Ἁγίου, γιὰ νὰ τοὺς προστατεύῃ σὲς ἐκστρατεῖες τῆς Τουρκίας, τῆς Πολωνίας καὶ τοῦ Ναπολέοντα. Τὸ κήρυγμά του ἦτανε πολὺ ἀπλό: «Δίνε νὰ φάγη ὁ

πεινασμένος. Δίνε νὰ πιῇ ὁ διψασμένος. Νὰ εἶσαι δίκαιος. Νὰ ἔχῃς εἰρηνικὴ κι' ἀγαθὴ ψυχή».

Στὸ κελλάκι τοῦ μέσα ἦτανε ἀναμμένα πολλὰ κεριὰ εἰς μνήμην ζώντων καὶ κεκοιμημένων. Τὸ καντηλάκι ἔφεγγε πάντα ἀκοίμητο μπροστὰ στὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας. Ἐνα σκαμνὶ κ' ἕνας μικρὸς πάγκος ἦτανε γιὰ τοὺς προσκυνητές. Ἐνα ἄλλο σκαμνάκι ἦτανε τὸ κάθισμά του καὶ τὸ τραπέζι του. Χάμω ἦτανε ἀπλωμένο ἕνα σακκὶ σὲ μίαν ἄκρη, τὸ στρῶμα του. Εἶχε καὶ μία νεκρόκασα στὸ διάδρομο, ποὺ τὴν ἔσκαψε ὁ ἴδιος σ' ἕνα δέντρο, γιὰ τὸν ἔνταφιασμό του, καὶ κεῖ μέσα κοιμότανε καμμιὰ φορὰ.

Ἀγαποῦσε ὑπερβολικὰ τὰ παιδάκια, ποὺ παίζανε μαζί του, σὰν νάτανε κ' ἐκεῖνος μικρὸ παιδί. Τ' ἀγκάλιαζε, τάσφιγγε στὸ στήθος του λέγοντας συγκινημένος: «Μικροὶ θησαυροὶ μου!». Πολλὰ παιδιὰ θεραπεύονταν μ' ἕνα λόγο του, ποὺ δὲν τὸν προσέχανε, πολλές φορές, οἱ δικοὶ τους. Ἀνάμεσα στὸ πλῆθος, ἄς ποῦμε, ἔβλεπε ἕνα ἄρρωστο παιδάκι, ποὺ τὸ φέρανε οἱ γονιοὶ του, πετσὶ καὶ κόκκαλο. Ἡ ματιὰ τοῦ Ἁγίου ἔπεφτε ἀπάνω του, τὸ ἔπαιρνε στὴν ἀγκαλιά του, τὸ φιλοῦσε κ' ἔλεγε στοὺς γονιούς του: «Ἡ χάρη τοῦ Θεοῦ θὰ τὸ κάνῃ καλά», κ' ὕστερα γύριζε πρὸς τοὺς ἄλλους ἄρρώστους. Σὲ λίγο μαθευότανε πὼς ἐκεῖνο τὸ παιδάκι εἶχε γίνῃ καλά.

Σὰν γύρισε ὁ πάτερ Σεραφεῖμ στὸ μοναστήρι, τρέξανε οἱ καλογρηές ἀπὸ τὸ Ντιβεέβο καὶ τὸν παρακαλέσανε νὰ τοὺς πάρῃ κάτω ἀπὸ τὴν καθοδήγησή του. Ὁ Ἅγιος ὠργάνωσε καλύτερα τὸ μοναστήρι τους, τοῦ ἔδωσε ἕναν καινούργιον κανονισμό, καὶ κυβερνοῦσε τὶς μοναχές σύμφωνα μὲ τὶς διαταγές καὶ τὶς ὑποδείξεις ποὺ ἔπαιρνε ἀπὸ τὴν Παναγία. Ἡ ἐκκλησιὰ τοῦ μοναστηριοῦ ἦτανε τῆς Μεταμορφώσεως. Ἐπειδὴ γύρω στὸ Ντιβεέβο εἶχε μεταλλεῖα ποὺ βγάζανε σίδηρο, μαζευόντανε ἐκεῖ κάθε καρυδιᾶς καρῦδι, μαχαιροβγάλτες, μπεκοῖδες καὶ κάθε παραλυσία. Σιγὰ-σιγὰ, αὐτὸς ὁ κολασμένος τόπος ἔγινε ἡσυχος κ' εἰρηνικός, μὲ τὴ χάρη καὶ μὲ τὰ κηρύγματα τοῦ ἁγίου Σεραφεῖμ. «Ἡ Μεταμόρφωσις, ἔλεγε, μεταμόρφωσε αὐτὸν τὸν τόπο».

Ἡ ἀδελφὴ τοῦ Μιχάλη Μαντούρωφ, Ἑλένη, εἶχε γίνῃ μοναχὴ. Εἶχε μαζί της καὶ μία μικρὴ ὑπηρέτρια ποὺ δὲν ἠθέλε νὰ ἀποχωρισθῇ τὴν κυρὰ της. Μὰ τὸ κορίτσι ἄρρώστησε ἀπὸ φθίση. Ἡ Ἑλένη τόβαλε στὸ κρεβάτι της καὶ τὸ περιποιότανε νύχτα μέρα. Ὡστόσο, δὲν ἔζησε πολὺ, κι' ὁ θάνατός του πίκρανε πολὺ τὴν Ἑλένη, ποὺ ἔνοιωθε πὼς θὰ πέθαινε κι' αὐτὴ γλήγορα. Ἡ μοναχὴ ἐπιθυμία τῆς ἦτανε νὰ μὴν πεθάνῃ πρὶν ἀπὸ τὸν πάτερ Σεραφεῖμ. Ὁ ἀδελφός της, ποὺ ἦτανε διαχειριστὴς τοῦ μοναστηριοῦ, ἔλειπε ἀπὸ τὸ μοναστήρι, καὶ μάθανε πὼς ἦτανε καὶ κείνος ἄρρωστος, κ' ἡ Ἑλένη ἔγινε χειρότερα. Εἶπε στὸ γέροντα πὼς ἠθέλε νὰ πεθάνῃ, ἀντὶ τὸν ἀδελφὸ της. Μὰ σὲ λίγο ταράχθηκε καὶ φώναξε:

«Πάτερ, φοβοῦμαι τὸ θάνατο!». Ὁ ἅγιος τῆς εἶπε: «Τί ἔχουμε, τέκνον μου, νὰ φοβηθοῦμε ἀπὸ τὸ θάνατο; Γιὰ μᾶς ὁ θάνατος εἶναι μίᾳ αἰώνια χαρά». Τὴ ράντισε μὲ ἁγίασμό καὶ τὴν πῆγε ὡς τὴν πόρτα τοῦ κελλιῦ τῆς. Ξάπλωσε στὸ κρεβάτι τῆς καὶ δὲν ξανασηκώθηκε πιά. Ὁ θάνατός τῆς στάθηκε ἁγιασμένος. Κοινώνησε τὰ Ἄχραντα Μυστήρια, ἀποχαιρέτησε τὶς ἀδελφές, ζητώντας τὲς συγχώρηση, καὶ τὶς παρακάλεσε νὰ τὴν ντύσουν γιὰ τὴν κηδεῖα τῆς. Πρὶν νὰ παραδώσῃ τὸ πνεῦμα τῆς, εἶπε πὼς ἔβλεπε τὸν Χριστὸ μέσα σὲ πύρινη λάμψη. Οἱ μοναχὲς πιάσανε νὰ κλαῖνε γύρω στὸ σκῆνωμα, καὶ πῆγανε κλαίγοντας κ' εἶπανε στὸ στάρετς πὼς ἡ Ἑλένη κοιμήθηκε. Κ' ἐκεῖνος τὶς εἶπε: «Ἀνόητα παιδιὰ μου, δὲν καταλαβαίνετε τίποτα! Λοιπὸν δὲν εἶδατε τὴν ψυχὴ τῆς ποὺ πέταξε σὰν περιστέρι στοὺς οὐρανούς;»

Μὲ τὸν ἴδιο ἐξάισιο τρόπο κοιμήθηκε κ' ἡ Μαρία Μιλιούκωφ, μιὰ ἅγια μοναχὴ δεκαεννιά χρονῶν. Ὁ ἴδιος ὁ Ἅγιος ἔσκαψε τὴν κάσα τῆς μέσα σ' ἓνα δέντρο δρυῦ, κι' ἔδωσε τὸ σάλι του γιὰ νὰ τυλίξουνε τὸ σῶμα τῆς. Οἱ μοναχὲς ξεμπλέξανε τὰ ὠραῖα ξανθὰ μαλλιά τῆς, ποὺ τὰ ἔκρυβε ἡ Μαρία μέσα στὸ καλογερικό τῆς σκέπασμα, καὶ στὰ σταυρωμένα χέρια τῆς ἀκουμπήσανε τὴ Σύνοψη τοῦ πάτερ Σεραφεῖμ.

Ἡ Μαρία εἶχε μίᾳ μικρὴ ἀνηψιά, ποὺ τὴ δίδασκε ἡ Ἑλένη Μαντούρωφ γιὰ νὰ ἀκολουθήσῃ τὴ μοναχικὴ πολιτεία. Ὁ Ἅγιος ἔλεγε: «Εἶναι ἓνας ἔνσαρκος ἄγγελος. Ὡστόσο δὲν θὰ γίνῃ μοναχὴ, ἀλλὰ θὰ γίνῃ σύζυγος τοῦ Νικόλα Μοτοβίλωφ». Ὅπως κ' ἐγίνε. Ὁ Μοτοβίλωφ ἦτανε ἓνα ἀρχοντόπαιδο. Ὁ πατέρας του εἶχε μεγάλα κτήματα. Τὸν καιρὸ ποὺ ἦτανε μικρός, πῆγαινε κ' ἔπαιζε μὲ τὸν Ἅγιο στὸ κελλί του. Εἶχε πολὺ γερὸ μυαλό, καὶ συχνὰ ἔβαζε σὲ ἀμηχανία τοὺς δασκάλους του μὲ τὶς ἐρωτήσεις του. Σὰν ἔγινε παλληκάρι, ἀγάπησε ἓνα κορίτσι, ποὺ ὁ πατέρας του εἶχε κι' αὐτὸς μεγάλα κτήματα, ποὺ συνορεύανε μὲ τοῦ Μοτοβίλωφ. Ἀλλὰ ὁ Νικόλας ἔπαθε ἄξαφνα μιὰ παράλυση, καὶ κόντεψε νὰ πεθάνῃ ἀπὸ τὸν καιρὸ του. Μὰ ὁ Ἅγιος τὸν γιάτρεψε. Τοῦ εἶπε, μάλιστα, πὼς δὲν θὰ πάρῃ ἐκεῖνη ποὺ ἀγαποῦσε, ἀλλὰ τὴ μικρὴ Ἑλένη Μιλιούκωφ, ποὺ εἶπαμε, ὅπως καὶ τὴν πῆρε. Ἀπὸ τότε πῆγαινε ταχτικὰ στὸ μοναστήρι, καὶ μιλοῦσε μὲ τὸ στάρετς. Ἐγράψε μάλιστα καὶ μίᾳ θαυμαστῆ συνομιλία ποὺ εἶχε μὲ τὸν Ἅγιο, καὶ τὸ χαρτί τὸ βρῆκε, ὕστερ' ἀπὸ 70 χρόνια, μετὰ τὸ θάνατό του, ἡ χήρα του Ἑλένη, μέσα στὴν ἀποθήκη τῆς μονῆς, καὶ τὸ ἐμπιστεύθηκε σὲ ἓνα γνωστὸ τῆς συγγραφέα, ποὺ δημοσίεψε αὐτὲς τὶς σημειώσεις στὴν «Ἐφημερίδα τῆς Μόσχας», στὰ 1903. Αὐτὴ τὴν ἀποκαλυπτικὴ ἔκθεση θὰ τὴ βάλουμε παρακάτω.

Ὁ πάτερ Σεραφεῖμ συνήθιζε νὰ πηγαίνει στὸ ἐρημητήρι τοῦ ὕστερα ἀπὸ τὸν ἔσπερινό τῆς Κυριακῆς. Συχνὰ καθότανε ἐκεῖ πολλὰς μέρες. Ἐπειδὴ ὑπόφερνε ἀπὸ τὰ πόδια του καὶ κουραζότανε, καθότανε κοντὰ σὲ μιὰ πηγὴ γιὰ νὰ ξεκουραστῇ. Μιὰ μέρα, ἐκεῖ ποὺ περνοῦσε κοντὰ ἀπὸ τὸ νερό, παρουσιάσθηκε μπροστά του ἡ

Παναγία, καὶ ἄπλωσε τὸ χέρι τῆς κατὰ τὸ μέρος ποῦ ἀνάβρυζε ἄλλη φορὰ τὸ νερό. Μονομιᾶς πετάχθηκε ἀπὸ τὸ χῶμα ἓνα συντριβάνι κατακάθαρο νερό, κ' ἡ Θεοτόκος εἶπε στὸν Ἅγιο πῶς ἐκεῖνο τὸ νερό θὰ θεράπευε πολλούς.

Ἔχουμε πῆ παραπάνω πῶς ὁ Νικόλας Μοτοβίλωφ εἶχε γράψει κάποιες σημειώσεις ἀπὸ μία συνομιλία του μὲ τὸν ἅγιο Σεραφεῖμ, ποῦ βρεθήκανε ὕστερ' ἀπὸ ἑβδομήντα χρόνια. Αὐτὴ ἡ συνομιλία ἔγινε κατὰ τὸ τέλος τοῦ Νοέμβρη τοῦ 1831, καὶ τὸ χειρόγραφο βρέθηκε στὰ 1901. Ἴδου τί γράφει ὁ Μοτοβίλωφ:

«Ἦτανε μία συννεφιασμένη μέρα. Χιόνι πολὺ εἶχε σκεπάσει τὴ γῆ, καὶ πέφτανε πυκνὲς οἱ ἄσπρες μπαμπακοῦρες. Ὁ πάτερ Σεραφεῖμ μ' ἔβαλε νὰ καθίσω δίπλα του, ἀπάνω σ' ἓνα κομμένο δέντρο, σ' ἓνα ξέφωτο μέσα στὸ δάσος. Ὑστερὰ μου εἶπε: «Ὁ Θεός μου φανέρωσε πῶς στὰ παιδικὰ χρόνια σου ἤθελες νὰ μάθης ποιὸς εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς χριστιανικῆς ζωῆς. Σὲ συμβουλεύανε νὰ πηγαίνης στὴν ἐκκλησία, νὰ κάνης τὴν προσευχή σου στὸ σπίτι, νὰ δίνης ἐλεημοσύνη καὶ νὰ κάνης ὅλα τὰ καλὰ τὰ ἔργα, γιατί σ' αὐτὰ βρίσκεται ὁ σκοπὸς τῆς χριστιανικῆς ζωῆς. Μὰ δὲν σὲ ἱκανοποιούσανε αὐτὰ μοναχὰ. Λοιπὸν σου λέγω πῶς ἡ προσευχή, ἡ νηστεία, οἱ ἀγρυπνίες καὶ κάθε ἄλλο χριστιανικὸ ἔργο εἶναι πολὺ καλά. Ἀλλὰ ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς μας δὲν εἶναι νὰ κάνουμε μοναχὰ αὐτὰ τὰ ἔργα, ἐπειδὴ αὐτὰ εἶναι τὰ μέσα ποῦ χρειάζονται γιὰ νὰ φθάσουμε στὸ σκοπὸ τῆς χριστιανικῆς ζωῆς. Ὁ ἀληθινὸς προορισμὸς τοῦ χριστιανοῦ εἶναι νὰ ἀποκτήσουμε τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Γνώριζε πῶς κανένα καλὸ ἔργο δὲν φέρνει τοὺς καρποὺς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἂν δὲν γίνεται γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ. Σκοπὸς τῆς ζωῆς μας εἶναι μοναχὰ ἡ ἀπόκτηση τῆς χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος». Ἐγὼ τότε τὸν ρώτησα: «Τί ἐννοεῖς, πάτερ, λέγοντας ἀπόκτηση; Δὲν καταλαβαίνω καθαρά». Ὁ Ἅγιος μου εἶπε: «Ἀποκτῶ εἶναι τὸ ἴδιο μὲ τὸ κερδίω. Ξέρεις τί θὰ πῆ κερδίω χρήματα. Ἀποκτῶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα εἶναι τὸ ἴδιο πράγμα. Στὴ ζωὴ, οἱ συνηθισμένοι ἄνθρωποι ἔχουνε γιὰ σκοπὸ νὰ κερδίσουνε χρήματα, καὶ κεῖνοι ποῦ στέκονται πιὸ ψηλὰ στὴν κοινωνία, θέλουνε νὰ κερδίσουνε τιμὲς καὶ δόξα. Τὸ νὰ ἀποκτήσῃ κανένας τὴν χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἶναι σὰν νὰ κερδίξῃ ἓνα αἰώνιο ἀπόκτημα, τὴν αἰώνια ζωὴ, ἓνα θησαυρὸ ποῦ δὲν καταστρέφεται κι' οὔτε χάνεται ποτέ. Κάθε καλὸ ἔργο, ποῦ κάνουμε γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, μᾶς δίνει τὴν χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἀλλὰ περισσότερο ἀπ' ὅλα μας δίνει αὐτὴ τὴν χάρη ἡ προσευχή, γιατί ὁ καθένας μπορεῖ νὰ προσευχηθῇ, πλούσιος ἢ φτωχός, ἄρχοντας ἢ χωριάτης, δυνατὸς ἢ ἀδύνατος, γερός ἢ ἄρρωστος, ἐνάρετος ἢ ἁμαρτωλός. Λοιπὸν ἂς συνάξουμε τὸ θησαυρὸ τῆς θεϊκῆς εὐσπλαχνίας. Ἐνας ἄνθρωπος ποῦ ζητᾷ νάβρῃ τὴ σωτηρία του καὶ ποῦ μετανοεῖ γιὰ τὶς ἁμαρτίες του, μπορεῖ μὲ τὶς καλὲς πράξεις νὰ ἀποκτήσῃ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, ποῦ ἐργάζεται μέσα μας καὶ μᾶς εἰσάγει στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Μ' ὅλα τὰ πεσίματά μας, μ' ὅλο τὸ σκοτάδι ποῦ περιζώνει τὴν ψυχὴ μας, ἡ χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ποῦ μᾶς δόθηκε μὲ τὸ βάπτισμα, δὲν παύει νὰ λάμπῃ μέσα στὴν καρδιά μας μὲ τὸ φῶς τῆς μετανοίας. Αὐτὸ τὸ φῶς τοῦ

Χριστοῦ σβήνει ὅλα τὰ σημάδια πού ἀφήσανε τὰ παλιὰ ἀμαρτήματά μας καὶ μᾶς ντύνει μ' ἓνα μανδύα ἄφθαρτον πού εἶναι καμωμένος ἀπὸ τὴ χάρη». Τοῦ λέγω: «Πάτερ μου, μοῦ μιλάς γιὰ τὴ χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀλλὰ πὼς μπορῶ νὰ τὴ δῶ; Τὰ καλὰ τὰ ἔργα τὰ βλέπουμε, μὰ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα πὼς μπορεῖ νὰ τὸ δῆ κανένας; Πὼς μπορῶ νὰ γνωρίσω ἂν βρίσκεται ἢ δὲν βρίσκεται μέσα μου;» Ὁ Ἅγιος μου ἀποκρίθηκε: «Ὅταν κατεβαίνει τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐπάνω στὸν ἄνθρωπο καὶ εἰσχωρεῖ μέσα του, ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου γεμίζει ἀπὸ μία χαρὰ ἀνέκφραστη, γιὰ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα μεταμορφώνει σὲ χαρὰ ὅ,τι ἀγγίζει. Φανερώνεται σὰν ἓνα ἀνιστόρητο φῶς σ' ἐκείνους πού ἐκδηλώνεται ἡ θεϊκὴ ἐνέργεια. Οἱ ἅγιοι Απόστολοι γνωρίσανε μὲ τίς αἰσθήσεις τοὺς τὴν παρουσία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος». Τότε τὸν ρώτησα: «Πὼς θὰ μπορέσω νὰ τὸ δῶ κ' ἐγὼ μὲ τὰ μάτια μου;» Ἀπάνω σ' αὐτά, ὁ πάτερ Σεραφεῖμ ἔβαλε τὰ χέρια του στοὺς ὤμους μου καὶ μοῦ εἶπε: «Τέκνον μου, βρισκόμαστε κ' οἱ δυὸ μας μέσα στὸ Ἅγιον Πνεῦμα... Γιὰ τὸ δὲν θέλεις νὰ μὲ κοιτάξεις;» «Πάτερ μου, τοῦ εἶπα, δὲν μπορῶ νὰ σὲ κοιτάξω. Τὰ μάτια σου βγάζουνε ἀστραπές. Τὸ πρόσωπό σου ἔχει γίνει πιὸ ἀστραφτερὸ ἀπὸ τὸν ἥλιο, καὶ τὰ μάτια μου θαμπώσανε ἀπὸ τὸ φῶς». «Μὴ φοβᾶσαι, τέκνο τοῦ Θεοῦ, εἶπε ὁ γέροντας. Κ' ἐσὺ εἶσαι ὀλόφωτος ὅπως εἶμ' ἐγώ. Γιὰ τὸ βρίσκεσαι μέσα στὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Ἀλλιῶς δὲν θὰ μποροῦσες νὰ μὲ δῆς μὲ τὴν ὄψη πού μὲ βλέπεις». Ἐσκυψε ἀπάνω μου καὶ μοῦ εἶπε σιγανὰ στὸ αὐτί: «Εὐχαρίστησε τὸν Ὑψιστο γιὰ τὴν ἄπειρη καλοσύνη του. Προσευχήθηκα μυστικὰ στὸν Κύριο καὶ εἶπα μέσα μου: Κύριε, ἀξίωσε τὸν νὰ ἰδῆ καθαρὰ μὲ τὰ σωματικὰ μάτια τοῦ τὴν ἐπιφοίτηση τοῦ Ἁγίου Πνεύματός Σου, πού τὴ φανερώνεις στοὺς δούλους σου ὅποτε καταδέχεσαι νὰ παρουσιασθῆς μέσα στὸ μεγαλοπρεπὲς φῶς τῆς δόξης Σου. Κι' ὅπως βλέπεις, ὁ Κύριος ἀμέσως δέχθηκε τὴν προσευχὴ τοῦ τιποτένιου Σεραφεῖμ. Πόση εὐγνωμοσύνη πρέπει νὰ χρωστοῦμε στὸ Θεὸ γιὰ τοῦτο τὸ ἀνείπωτο δῶρο πού μᾶς ἔδωσε! Μῆτε οἱ Πατέρες τῆς ἐρήμου δὲν ἀξιῶνονταν πάντα νὰ δοῦνε τέτοια φανερώματα τῆς ἀγαθότητός Του. Λοιπόν, τέκνον μου, κοίταξέ με ἐλεύθερα. Μὴ φοβᾶσαι, ὁ Κύριος εἶναι μαζί μας».

Τότε πῆρα θάρρος ἀπὸ τὰ λόγια του καὶ τὸν κοίταξα. Μὰ μ' ἔπιασε τρόμος! Νὰ φαντασθῆς μέσα στὴ σφαῖρα τοῦ ἥλιου τὸ καταμεσήμερο, πού λαμποκοπᾷ μ' ὅλη τὴ δύναμή του, τὸ πρόσωπο ἑνὸς ἀνθρώπου. Βλέπεις νὰ σοῦ μιλά, νὰ σαλεύουνε τὰ χεῖλια του, βλέπεις τὴν ἔκφραση τῶν ματιῶν του πού ἀλλάζει, ἀκοῦς τὴ φωνή του, νοιώθεις τὰ χέρια του πού σὲ κρατοῦνε ἀπὸ τοὺς ὤμους, μὰ δὲν βλέπεις μήτε αὐτὰ τὰ χέρια, μήτε τὸ σῶμα τοῦ συνομιλητῆ σου, ἀλλὰ μοναχὰ μιὰ δυνατὴ φεγγοβολὴ πού σὲ τυφλώνει καὶ πού ἀπλώνει ὀλόγυρα, φωτίζοντας μὲ τὴ λάμψη τῆς τὸ χῶμα καὶ τίς ἄσπρες μπαμπακοῦρες πού πέφτουνε ἀκατάπαυστα ἀπὸ τὸν οὐρανό.

Ὁ Ἅγιος μὲ ρώτησε: «Τί αἰσθάνεσαι;» «Εἰρήνη καὶ ἡρεμία, πού δὲν μπορῶ νὰ τὴν ἐκφράσω», εἶπα. «Τί ἄλλο καταλαβαίνεις, τέκνον μου;» «Μιὰ ἀνείπωτη χαρὰ πλημμυρίζει τὴν καρδιά μου». «Αὐτὴ ἡ χαρὰ πού αἰσθάνεσαι, τέκνον μου,

δὲν εἶναι τίποτα μπροστὰ σὲ κείνη τὴ χαρὰ πὺν γράφει ὁ ἅγιος Ἀπόστολος Παῦλος· ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε καὶ οὐς οὐκ ἤκουσε καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ ἠτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν' (Α' Κορ. β' 9). Ἐμεῖς πήραμε ἕναν ἀρραβῶνα μοναχὰ ἀπ' αὐτὴ τὴ χαρὰ, ἀλλὰ τί θὰ εἶναι ἄραγε ὀλόκληρη ἐκείνη ἢ χαρὰ; Τί αἰσθάνεσαι ἀκόμα, τέκνο τοῦ Θεοῦ;» «Μιὰ ἀνέκφραστη ζεστασιά». «Μὰ πῶς, τέκνον μου; Βρισκόμαστε μέσα στὸ δάσος, εἶναι χειμῶνας, καὶ πατᾶμε ἀπάνω στὸ χιόνι. Ποιὰ λοιπὸν εἶναι αὐτὴ ἢ ζεστασιά πὺν νοιώθεις;» «Εἶναι σὰν ἕνα ζεστὸ λουτρό. Ἀκόμα αἰσθάνομαι μία εὐωδία, πὺν τὴ νοιώθω γιὰ πρώτη φορά». Ὁ ἅγιος εἶπε: «Τὸ γνωρίζω, τὸ γνωρίζω, αὐτὸ ἴσια-ἴσια ἤθελα νὰ μοῦ πῆς. Αὐτὴ ἢ εὐωδία εἶναι ἢ εὐωδία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Κι' αὐτὴ ἢ ζεστασιά, πὺν μοῦ λές, δὲν εἶναι γύρω μας, ἀλλὰ μέσα μας. Αὐτὴ ζέσταινε τοὺς ἀσκητάδες καὶ δὲν φοβόντανε τὸ χειμωνιάτικο κρύο, γιὰτὶ ἢ χάρις ἦτανε τὸ ρούχο πὺν τοὺς προστάτευε. Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εἶναι μέσα μας. Αὐτὸ φαίνεται ἀπὸ τὴν κατάσταση πὺν βρισκόμαστε τώρα. Νά, αὐτὸ εἶναι νὰ βρίσκεται κανένας μέσα στὴν ἐνέργεια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Θὰ θυμᾶσαι τούτη τὴ χάρη πὺν ἀξιώθηκες; Ὁ Κύριος θὰ σὲ βοηθήσῃ νὰ φυλάγῃς αὐτὰ τὰ πράγματα στὴν καρδιά σου, γιὰτὶ δὲν δόθηκε μοναχὰ σὲ σένα νὰ τὰ γνωρίσης, ἀλλὰ, ἀπὸ σένα, σ' ὀλόκληρον τὸν κόσμον. Πήγαινε λοιπὸν στὴν εὐχὴ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Παναγίας».

Ἐφυγα, καὶ σὰν μάκρυνα λίγο, ἔστρεψα κ' εἶδα πῶς ἐκεῖνο τὸ ἐξαίσιον ὄραμα δὲν εἶχε χαθῆ ἀκόμα. Ὁ γέροντας καθότανε ὅπως ἦτανε στὴν ἀρχὴ, καὶ τὸ ἀνέκφραστο φῶς, πὺν εἶχα δὴ μὲ τὰ μάτια μου, τὸν ἔκανε νὰ φεγγοβολᾷ ὀλόκληρος».

Ὁ ἅγιος Σεραφεῖμ, μ' ὄλο τὸ σεβασμὸ καὶ τὴ μεγάλη ἀγάπη πὺν εἶχε ὁ λαὸς γι' αὐτόν, ὥστόσο εἶχε πῆ καὶ πολλὲς πίκρες. Ὅχι μοναχὰ κάθε ἅγιος θὰ τραβήξῃ βάσανα, θλίψεις καὶ διωγμούς, ἀλλὰ κι' ὁ κάθε χριστιανὸς δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἀληθινὰ χριστιανός, ἂν δὲν περάσῃ ἀπὸ κάποιο μαρτύριο, ἂν δὲν ἀκούσῃ βρισιὲς καὶ συκοφαντίες, ἂν δὲν πάθῃ ἐξευτελισμοὺς καὶ περιπαίγματα, κατὰ τὸ λόγο πὺν εἶπε ὁ Χριστὸς στοὺς μαθητάδες του: «Εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν». Οἱ πονηροὶ καὶ σαρκικοὶ ἄνθρωποι δὲν τὸν χωνεύανε, γιὰτὶ ὁ κόσμος τὸν ἀγαποῦσε καὶ τὸν θαύμαζε. Τὸν κατηγορούσανε κι' ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸ μοναστήρι τοῦ Σάρωφ. Ἀκόμα κ' οἱ μοναχὲς στὸ Ντιβεέβο εἶχανε χωριστεῖ σὲ δυὸ κόμματα, καὶ κομματάρχης στὸ ἕνα, πὺν μισοῦσε τὸν ἅγιο, ἦτανε ἕνας νεαρὸς δόκιμος, ἕνα πνευματικὸ τέκνο του, πὺν ἔκανε ψεύτικα πῶς ἀγαποῦσε τὸ γέροντά του, ἐνῶ ἔσκαβε τὸ λάκκο του.

Κατὰ τὰ 1831, δυὸ μέρες πρὶν ἀπὸ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ὁ ἅγιος εἶχε πληροφορία ἄνωθεν πῶς θὰ τοῦ φανερωνότανε ἢ Παναγία τὴ νύχτα τῆς γιορτῆς της. Ἐκείνη τὴ νύχτα πιάσανε τὴν προσευχὴ ὁ ἅγιος μαζί μὲ μιὰ εὐσεβέστατη μοναχὴ Εὐπραξία. Ἄξαφνα, ἐκεῖ πὺν προσευχότανε, ἄκουσε ἢ Εὐπραξία μιὰ βουὴ

καὶ ψαλμωδίες ποὺ ἐρχόντανε ἀπὸ ψηλά. Ὑστερα εἶδε ἓνα θαμπωτικὸ φῶς κ' ἔνοιωσε στὸν ἀγέρα μία γλυκεῖα εὐωδία. Ἀνατρίχιασε σὰν εἶδε τὸν Ἅγιο ν' ἀπλώνη τὰ χέρια του καὶ νὰ φωνάζη «Θεομήτωρ Πανάχραντε!». Ἡ μοναχὴ εἶδε δυὸ Ἀγγέλους ποὺ προπορευόντανε ἀπὸ τὴν Παναγία, κι' ἀπὸ πίσω τῆς ἀκολουθοῦσαν ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος, ὁ ἀπόστολος Ἰωάννης καὶ δώδεκα παρθενομάρτυρες. Τὸ κελλὶ ἄστραφτε ἀπὸ ἓνα φῶς οὐράνιο, κι' οἱ τοῖχοι εἶχανε χαθῆ. Τὸ φῶς ἔγινε τόσο δυνατὸ ποὺ ξεπερνοῦσε τὴ λάμψη τοῦ ἡλίου. Ἡ Εὐπραξία τυφλώθηκε ἀπὸ τὴ φωτοχυσία, κ' ἔπεσε χάμω σὰν κεραυνόπληκτη. Τῆς φάνηκε σὰν ν'ἀκουγε ἀπὸ μακριὰ τὴν Παναγία νὰ μιλᾷ μὲ τὸν Ἅγιο, χωρὶς νὰ καταλαβαίνει τί λέγανε. Μοναχὰ ξεχώρισε τὰ τελευταῖα λόγια ποὺ εἶπε ἡ Παναγία στὸν ἅγιο Σεραφεῖμ: «Σύντομα, τέκνον μου, θὰ εἶσαι μαζί μας». Ὑστερα ἡ Θεοτόκος σήκωσε ἀπάνω τὴν Εὐπραξία καὶ τῆς ἔδειξε τὶς ἄγιες μάρτυρες ποὺ ἦτανε μαζί της καὶ ποὺ μαρτυρήσανε γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Υἱοῦ της, λέγοντάς της: «Μαρτύριο δὲν εἶναι μοναχὰ ἡ θυσία τοῦ σώματος, ἀλλὰ κι' ὁ πόνος ποὺ ὑποφέρει ἡ ψυχὴ γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Κυρίου». Τέσσαρες ὥρες βάσταξε αὐτὴ ἡ ὄραση. Ὁ Ἅγιος εἶπε στὴν Εὐπραξία πὼς ἦτανε ἡ δωδέκατη φορὰ ποὺ εἶδε τὴν Παναγία.

Ἐκεῖνον τὸν καιρὸ ὁ ἅγιος Σεραφεῖμ ἦτανε ἑβδομήντα τριῶν χρονῶν. Συχνὰ ἔλεγε μοναχός του: «Τὸ σῶμα μου εἶναι πιά νεκρό, μὰ ἡ ψυχὴ μου εἶναι σὰν νὰ γεννήθηκα τώρα». Προαισθανότανε τὸ τέλος τῆς ζωῆς του σὲ τοῦτον τὸν κόσμο. Προσκάλεσε τὸν πνευματικὸ του μοναστηριοῦ τοῦ Ντιβεέβο πάτερ Βασίλειο, καὶ τοῦ παράδωσε τὰ ἐπιμάνικά του καὶ τὴν κυβέρνηση τοῦ μοναστηριοῦ.

Ἐτοιμάσθηκε γιὰ τὴν ἀποδημία του. Εἶπε νὰ τὸν βάλουνε στὴ νεκρόκασα ποὺ εἶχε ἐτοιμασμένη καὶ νὰ θέσουνε στὸ στήθος τοῦ τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Σεργίου ποὺ βλέπει νὰ φανερώνεται ἡ Παναγία. Ἐβαλε καὶ μία πέτρα γιὰ σημάδι στὸ μέρος ποὺ ἤθελε νὰ τὸν θάψουνε, κοντὰ στὴν ἐκκλησία τῆς Μεταστάσεως τῆς Θεοτόκου. Τὴν πρωτοχρονιά τοῦ 1833, ποὺ ἔτυχε Κυριακὴ, πῆγε στὸ παρεκκλήσι τοῦ νοσοκομείου, ἀνασπᾶσθηκε ὅλες τὶς εἰκόνες, κοινώνησε τὰ Ἄχραντα Μυστήρια, κι' ἀποχαιρέτησε ὅλους τοὺς πατέρες ποὺ βρισκόντανε τότε στὸ μοναστήρι. Τὸ βράδυ ὁ πάτερ Παῦλος, ποὺ καθότανε στὸ διπλανὸ κελλί, τὸν ἄκουσε νὰ ψέλνῃ ἀναστάσιμα τροπάρια. Τὴν ἄλλη μέρα, κατὰ τὶς ἕξ τὸ πρωί, πηγαίνοντας ὁ πάτερ Παῦλος στὴν ἐκκλησία γιὰ τὴ λειτουργία, κατάλαβε μία μυρουδιά ἀπὸ καπνὸ νὰ βγαίνει ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ Ἁγίου. Χτύπησε τὴν πόρτα, δὲν ἐπῆρε ἀπάντηση. Πῆγε τότε καὶ φώναξε τοὺς γέροντες, κι' ἀνοίξανε τὴν πόρτα, νομίζοντας πὼς ὁ Ἅγιος εἶχε φύγει στὴν ἔρημο, κατὰ τὴ συνήθειά του, κι' ἄφησε τὰ κερὰ ἀναμμένα. Ἐπειδὴ ἦτανε ἀκόμα σκοτεινὰ, στὴν ἀρχὴ δὲν εἶδανε πὼς ὁ Ἅγιος ἦτανε μέσα. Μὰ σὰν ἀνάψανε φῶς, τὸν εἶδανε γονατισμένον μπροστὰ στὸ εἰκόνισμα τῆς Παναγίας, μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα ἀπάνω στὸ στήθος του καὶ μὲ κλειστὰ τὰ μάτια του. Μπροστὰ του ἦτανε ἓνα Εὐαγγέλιο ἀνοιχτό, μὲ τὰ φύλλα

καμένα στις γωνιές. Τρέξανε νὰ πάρουνε χιόνι γιὰ νὰ τὰ σβήσουνε. Στὴν ἀρχὴ νομίσανε πὼς ὁ Ἅγιος ἦτανε ἀποκοιμισμένος ἀπὸ τὴν κούραση κι' ἀπὸ τὴν ἀγρυπνία, ἐπειδὴ τὸ σῶμα τοῦ ἦτανε ἀκόμα ζεστό. Ἀλλά, σὰν θελήσανε νὰ τὸν ξυπνήσουνε, εἶδανε πὼς ἐκείνη ἡ ἀγιασμένη κι' ἀγγελικὴ ψυχὴ εἶχε πετάξει ἀπὸ τὸ σῶμα ποῦ ἦτανε φυλακωμένη, καὶ πῆγε στὴν ἀληθινὴ ζωὴ. Τότε θυμηθῆκανε μίᾱ προφητεία τοῦ γέροντα, ποῦ εἶχε πῆ πὼς μὲ τὴ φωτιὰ θὰ φανερωνότανε ὁ θάνατός του.

Βάλανε τὸ σκῆνωμα στὴ νεκρόκασα ποῦ τὴν εἶχε ἐτοιμάσει ὁ ἴδιος, καὶ τὸ πήγανε στὴ μεγάλη ἐκκλησίᾱ τοῦ μοναστηριοῦ. Δὲν πέρασε πολλὴ ὥρα, κ' ἡ ἐκκλησίᾱ γέμισε ἀπὸ προσκυνητὲς ποῦ φτάζανε ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη, κι' ὅλο φθάνανε καινούργιοι. Ὅχτῶ μέρες ἔμεινε τὸ ἅγιο λείψανο γιὰ νὰ μπορέσουνε νὰ τὸ προσκυνήσουνε ὅλοι. Ἐνας ἐρημίτης εἶδε, τὰ χαράγματα τῆς 2^{ας} Ἰανουαρίου, τὴν ψυχὴ τοῦ ἀγίου Σεραφεῖμ νὰ ἀνεβαίνη μὲ λάμψη στὸν οὐρανό, καὶ τὸ εἶπε στὸν ὑποτακτικὸ του.

Ἡ Ἐκκλησίᾱ τὸν ἀνακήρυξε ἅγιο στὰ 1903, δηλαδὴ ὕστερα ἀπὸ ἑβδομήντα χρόνια, στὶς 19 Ἰουλίου. Κεῖνη τὴ μέρα χτύπησε ἡ μεγάλη καμπάνα τῆς μονῆς τοῦ Σάρωφ, ποῦ καλοῦσε τοὺς πιστοὺς στὴν τελετὴ. Παρεκτὸς ἀπὸ τὸ καθολικὸ (τὴ μεγάλη ἐκκλησίᾱ), ὅλη ἡ μεγάλη αὐλὴ τῆς μονῆς ἦτανε γεμάτη κόσμο. Ἦτανε βράδυ, κι' ὅλοι βαστούσανε ἀναμμένα κεριά, σὰν νὰ καιγόντανε ἐκεῖνες οἱ ψυχὲς ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοῦ ἀγίου Σεραφεῖμ. Ὅλα τὰ μάτια ἦτανε δακρυσμένα σὲ κεῖνη τὴ μυσταγωγία. Τὰ ἅγια λείψανα ποῦ εὐωδιάζανε, ἦτανε βαλμένα σὲ μίᾱ λειψανοθήκη ἀπὸ κυπαρισσόξυλο, μέσα σ' ἓνα μαρμαρένιο κουβούκλιο ποῦ εἶχε στὶς γωνιὲς τοῦ τέσσερα Σεραφεῖμ. Πολλὰ θαύματα γινήκανε κατὰ τὴν ἀκολουθία καὶ κατὰ τὶς ἄλλες μέρες. Πρὶν νὰ κοιμηθῆ εἶχε κάνει ζωντανὸς 94 θεραπεῖες.

Αὐτὸς εἶναι ὁ βίος, οἱ ἀγῶνες καὶ ἡ μακαρία κοίμησις τοῦ ἀγίου Σεραφεῖμ, ποῦ εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς μεγάλους ἀγίους τῆς Ρωσίας. Ἡ δόξα του δὲν εἶναι ἐπίγεια καὶ πρόσκαιρη, ἀλλὰ οὐράνια κ' αἰώνια, μ' ὅλο ποῦ ἔλεγε τὸν ἑαυτό του «φτωχὸ Σεραφεῖμ καὶ ταπεινὸ δούλο τῆς Παναγίας». Ὅσα χρόνια κι' ἂν περάσουν, αὐτὸς ὁ πολυαγαπημένος ἅγιος θὰ εἶναι ὀλοζώντανος μέσα στὶς καρδιὲς τῶν ἀνθρώπων. Ὅλοι οἱ ἅγιοι εἶναι ἅγιοι κι' ἀγαπημένοι. Μὰ ὁ ἅγιος Σεραφεῖμ τοῦ Σάρωφ εἶναι ἀπὸ ἐκείνους τοὺς ἀγίους ποῦ ἦτανε χαρούμενοι σὰν τὰ παιδιά, κατὰ τὸ λόγο τοῦ Κυρίου ποῦ εἶπε: «Ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδιά, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν».

† † †